

Haberi sayfa 4'te

Halkına karşı suç işlemekten yargılanan

Saddam'a idam

Leyla Zana perûya weqfa Ralfo wergirt

Nûçe di rûpela 15an de

Rojnameya hefteyî ya siyasî û çandî

DEMA NÛ

Haftalık siyasi ve kültürel gazete

Yıl/Sal : 6
Sayı/Hejmar : 177
Tarih/Tarîx : 9 Kasım 2006
Fiyat/Bûha : 1 YTL

www.demanu.com.tr
E-mail: info@demanu.com.tr

HAK-PAR 2. Olağan Kongresi toplanıyor:

Gündem; Federasyon

Kürt sorununun çözümü için, federasyon formülünü benimseyerek programına almaya hazırlanan HAK ve ÖZGÜRLÜKLER PARTİSİ (HAK-PAR) 2 Olağan Kongresi, 12 Kasım 2006 tarihinde toplanıyor.

Bu kongrenin Kürtlerin özgürlük mücadelesinin gelecek dönemini köklü bir biçimde etkileyeceği bekleniyor.

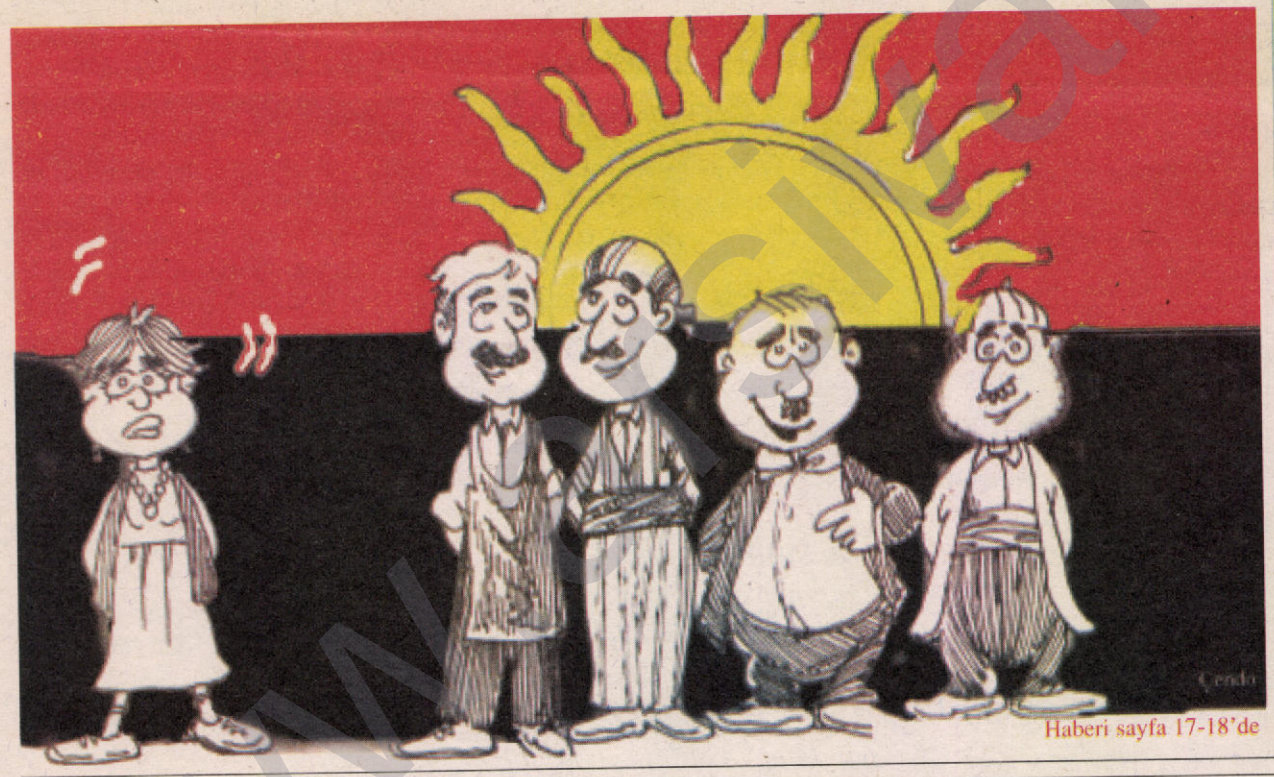

Haberi sayfa 17-18'de

"selden zarar gören iller afet bölgesi kapsamına alınsın"

Hak ve Özgürlükler Partisi (HAK-PAR) Genel Merkezi, Kürt illerinde yaşanan sel felaketi ile ilgili olarak yaptığı basın açıklamasında, "Türkiye'yi yönetenlerin 80 yıllık yönetim anlayışı bu sel taşkınlarında insanlarımızın yaşamlarını yitirmesinin başlıca sorumlusudur" belirlemesi yapıldı.

Haberi sayfa 22'de

Rewşa rojnamevanîya Kurdî;

Li Kurdistana Başûr û bi taybet li devera Behdînan

Nûçe di rûpela 12an de

Yusuf Alataş, yeniden İHD Genel Başkanı

Haberi sayfa 5'te

Ecevit vefat etti...

Haberi sayfa 21'de

Kemal Kerkûkî:

"Madeya 140 Xeta sore û tu alî nikare bicîhkirina wê derengbixe"

Nûçe di rûpela 7an de

Sel, yangın vb. "doğal felaketler" üzerine..

Kemal BURKAY'ın yorumu sayfa 2'de

Hayalleri Yasaklamak

Mesut TEK'in yorumu sayfa 3'te

www.kurdi.org

Sel, yangın vb. "doğal felaketler" üzerine..

Kemal BURKAY

Son yağmurlarla Diyarbakır, Batman, Mardin ve Haran'ı sel vurdu.

Bu ülkede sel baskınları ilk değil. İstanbul'da ve Karadeniz bölgesinde, güçlü, hatta bazen pek öyle güçlü de olmayan yağmurların ardından "sel felaketleri" yaşanır. Evleri sokakları su basar, toprak kaymaları olur, dere yataklarındaki köy ve kasabaları, evleri sel götürür, hem mal kaybı hem can kaybı olur.

İki-üç yıl öncesi İzmir'de yaşandı böyle bir sel felaketi.

Sel şimdi de Kürdistan'ı vurdu. Geniş bir bölgede büyük can ve mal kaybına yol açtı.

Doğal felaket deyip geçmeli mi? Elbet, güçlü yağmurların, ilkbaharda hızlı kar erimesinin, ya da büyük fırtınaların, yangınların, yer sarsıntılarının yol açtıkları doğal felaketler dünyanın her yerinde görülebiliyor. Bunlar bazen gelişkin ve bu tür doğa güçlerine karşı tedbirli ülkelerde de ciddi zararlara ve hayat kaybına yol açabilirler. Ama eğer tedbirsizseniz, zararlar ve kayıplar çok daha büyük olur, önlenmesi mümkün olanlar da önlenemez.

Örneğin 7 dolayında bir deprem, tedbirlerini almış, ona göre alt yapısını kurmuş, yapılarını depreme dayanıklı biçimde inşa etmiş Japonya'da ve Amerika'da pek ender ölüm olaylarına yol açarken, geri kalmış ülkelerde onbinlerin ölümüne yol açabiliyor.

Seller ve su baskınları da öyledir. Eğer dere yatakları, çukur alanlar hem de derme çatma yapılarla doldurulmuşsa herhangi bir sel durumunda büyük can ve mal kaybı olması da doğaldır. Hele hele, kentler ikide bir su baskınlarına uğruyorsa bu da altyapı ile ilgili bir sorundur. Ya kentin kanalizasyon sistemi yetersizdir, ya çevre ağaçsızdır, çıplaktır, yağmur ve kar suyunu emecek bitki örtüsünden yoksundur. Türkiye'de bunların ikisi de var. Kentlerde yeterince yeşil alan olmadığı gibi, kent içinde ve çevresinde var olan yeşil alanlar, ormanlar, çayırlar da çoğu zaman hoyratça yok edilmiştir. Bu yüzden eğer kentleri ve ovaları ikide bir seller basıyorsa buna şaşmamak gerekir.

Bu ülkedeki orman yangınları malum. Ege ve Akdeniz bölgelerinde, Marmara çevresinde her yaz onlarca orman yangını yaşanır, geniş yeşil alanlar kavrulur, kül olur. Bunların bir bölümü yanar sigara atma, piknik yaparken gerekli tedbirleri almama, anız yakma gibi bilgisizce ve sorumsuzca eylemlerin ürünüdür. Ama önemli bir bölümü, tarla ve arsa yeri açmak için bilerek yapılmıştır. Yani bunlar cahilliğin ve açgözlülüğün ürünüdür. Kendi çıkarları için

Kürdistan'da orman yok etmek de insan yok etmek de doğal karşılanıyor.. Yangına, sele, depreme gerek kalmadan devletin kendisi köylerimizi, kasabalarımızı, ormanlarımızı, ekinlerimizi yakıp yıkıyor, yerle bir ediyor...

Evet, depremler, yangınlar, sellerle ilgili olarak verilen kayıplar salt "doğal felaket" sayılıp geçilemez. Onlar daha çok da bizim, bu ülkenin üstünde yaşayan insanların kusur ve günahlarının ürünü.

banka soyan, uyuşturucu ticareti yapan, gözlerini kırpmadan binbir suç işleyen insanlar, elbet hiç acımadan orman da yakarlar.

Böyle durumlarda yapılması gereken hem insanları eğitmek, hem suçluları izleyip cezalandırmak, hem de yangını zamanında söndürmek için hazırlıklı olmaktır. Oysa bu ülkede genel olarak eğitimin kötü durumu bir yana, insanlara çevreyi koruma anlamında bir eğitim verme akla bile gelmiyor. Yangınları söndürmek içinse gerekli araçlar, özellikle de söndürme uçakları bulunmuyor. Bu ülkede bol savaş uçağı var ve milyarlar harcanarak durmadan yenileri alınıyor. Ama yangın söndürmeye ayrılacak para yok..

Kürdistan'da ise durum daha da kötü. Ormanları bizzat devletin güçleri yakıyor. Neymiş, içinde "teröristler" barınıyormuş, orman onları gizliyormuş... Evet, yıllardır Türk devletinin güvenlik güçleri Dersim Yöresinde, Bingöl'de, Muş'ta, Hakkari'de, Şırnak'ta ormanları kendi elleriyle yakıyorlar ve kimse söndürmesin diye de başında bekliyorlar! Bu tür olaylar kaç kez basına yansıdı, ancak yüzlerce yılda yetişebilecek güzelim ormanlık alanlar yakılıp kül edildi, bölge halkı şikayetçi oldu; ama kim aldırır! Kürdistan'da orman yok etmek de insan yok etmek de doğal karşılanıyor.. Yangına, sele, depreme gerek kalmadan devletin kendisi köylerimizi, kasabalarımızı, ormanlarımızı, ekinlerimizi yakıp yıkıyor, yerle bir ediyor...

Evet, depremler, yangınlar, sellerle ilgili olarak verilen kayıplar salt "doğal felaket" sayılıp geçilemez. Onlar daha çok da bizim, bu ülkenin üstünde yaşayan insanların kusur ve günahlarının ürünü. Kent kurdun mu kent gibi yapacaksın; mimarisi düzgün, alt yapısı sağlam olacak. Hem rahat soluk almak için, hem de yağmuru, karı emsin diye içinde ve çevresinde yeterince yeşil alan olacak.

Ülkenin ormanlarını yıldan yıla kırıp yakıp yok edeceğine iyi koruyacaksın, iyileştireceksin, ormansız alanı da yeşillendireceksin.

Bu işlere kafa yoracaksın, zaman ve para ayıracaksın.

İçinde silahlı direnişçiler barınıyor diye Kürdistan'ın köyünü yıkıp, ormanını yakacağına, Kürt halkına özgürlük tanıyacaksın ki kimse evini barkını terk edip bir kurt gibi ormana sığınmasın, savaşa dövüşe gerek kalmasın..

Komşularınla iyi olacaksın, sorunları barışçı yöntemlerle, uluslararası hukuka saygı göstererek çözeceksin ki böylesi bir devasa orduya ve bunca silaha ihtiyacın olmasın..

Ama bu ülkede kaynaklar asıl olarak orduya ve polise ayrılıyor. Bu ülke büyük bir ordu ve polis gücü besliyor. Bütçenin aslan payı savaş uçaklarına, savaş gemilerine, tanklara toplara, kurşunlara bombalara gidiyor. Devlet yönettiği halka özgürlük ve demokrasi tanımıyor, onu eğitmiyor, ona iş bulmak için çaba göstermiyor. Ona düzenli kentler ve sağlam konutlar yapmak için çaba göstermiyor; ordu ve polis gücüyle sindirmeyi, susturmayı tercih ediyor; hatta mevcut konutlarını da başına yıkıyor!

Bilim adamları, eğer ciddi tedbirler alınmaz ve böyle giderse önümüzdeki 50-100 yılın insanlık için çok daha büyük felaketlere yol açacağını söylüyorlar. Diğer bir deyişle, eğer böyle devam ederse çocuklarımıza, torunlarımıza cehennem misali bir dünya bırakacağız.

Yapılması gereken işlerin başında, uzaya salınan söz konusu gazların kontrol edilmesi, büyük oranda azaltılması geliyor. Bu da sanayide ve enerji kullanımında belli düzenlemeleri gerektiriyor. Uluslararası Koyoto Protokolü bu amaçla düzenlendi. Ama ABD dahil olmak üzere, birçok ülke bunu hala imzalamış ve gereğini yapmış değil.

İşin ilginç tarafı, Türkiye bu alanda da atmosferi kirleten ülkelerin ön sıralarında yer alıyor.

Daha yeni, 2,9 milyar dolara yüz savaş uçağı almak için bir Amerikan firmasıyla anlaşma yapıldı. Ama bu ülkenin on tane yangın söndürme uçağı bile yok! Olanlarsa bozuk, havalanamıyor bile...

Böyle bir ülkeyi tabi ki yangınlar kavuracak, seller götürecektir.

Sorunun diğer önemli nedeni ise çevrenin ve atmosferin çeşitli sanayi gazlarıyla sorumsuzca kirletilmesidir. Bu konuda ayrıntılı yazmama gerek yok, çünkü okuyucu bunu biliyor. Uzaya salınan gazlar sera etkisi yapıyor, ozon tabakasını inceltip onda delikler açılmasına neden oluyor, dünyada ısınmaya ve önemli iklim değişikliklerine yol açıyor.

Bu yüzden dünyamız tehdit altında. Daha şimdiden dünyanın çeşitli bölgelerini etkileyen kuraklık, artan fırtınalar, seller, yangınlar çeşitli ülkeleri vuruyor. Bilim adamları, eğer ciddi tedbirler alınmaz ve böyle giderse önümüzdeki 50-100 yılın insanlık için çok daha büyük felaketlere yol açacağını söylüyorlar. Diğer bir deyişle, eğer böyle devam ederse çocuklarımıza, torunlarımıza cehennem misali bir dünya bırakacağız.

Yapılması gereken işlerin başında, uzaya salınan söz konusu gazların kontrol edilmesi, büyük oranda azaltılması geliyor. Bu da sanayide ve enerji kullanımında belli düzenlemeleri gerektiriyor. Uluslararası Koyoto Protokolü bu amaçla düzenlendi. Ama ABD dahil olmak üzere, birçok ülke bunu hala imzalamış ve gereğini yapmış değil.

İşin ilginç tarafı, Türkiye bu alanda da atmosferi kirleten ülkelerin ön sıralarında yer alıyor. Başbakan Tony Blair'in baş danışmanı Sir Nicholas Stern'in büyük emeklerle hazırlayıp birkaç gün önce İngiliz İşçi Partisi toplantısına sunduğu ve şu günlerde dünyada yeni yankılara yol açan rapora göre Türkiye, küresel ısınmanın baş nedeni olan karbon dioksit gazını atmosfere %72, 6 gibi en yüksek oranda ve yılda 300 milyon ton dolayında yayarak atmosferi en hızlı kirleten ülkelerden biri.

Bütün bunlar gösteriyor ki, son sel felaketinin bir kez daha gündeme getirdiği sorun, her ülke için hem ulusal, hem uluslararası çapta bir sorundur. İnsanlık sorumlu davranmalı, hem kendi geleceğini, hem de bir bütün olarak dünyamızdaki tüm canlıların geleceğini söz konusu büyük tehlikeden korumak için hızla tedbirler almalıdır.

www.pkkbulten.org

Hayalleri Yasaklamak

Mesud TEK

TC Dışişleri Bakanı Abdullah Gül'ün basında geniş biçimde yer bulan Güney Kürdistan ve siyasi liderlerine yönelik açıklamalarıyla ilgili tartışmalar sürüyor.

Gül yaptığı açıklamalarla, öncelleri gibi halkımızı tehdit ve sindirme geleneğini sürdürmekle kalmıyor, "Sakın ABD'ye güvenerek Kürdistan hayalini kurmayın" diyerek Irak Cumhurbaşkanı Celal Talabani ve Kürdistan Bölge Başkanı Mesud Barzani'nin şahsında hayallerimizi de yasaklamak istiyor.

Abdullah Gül, bir Türk generalinin değimiyle "donunu bile ABD'den alan" bir ülkenin Dışişleri Bakanı olduğunu, TC'nin, kucağında oturduğu ABD'nin dostluğunu yeniden kazanmak için yırtındığını unutmuş olacak ki, Güney Kürdistan Siyasi Önderliğini, "ABD'ye fazla güvenmeyin, onlar gidici, biz kalıcıyız" diyerek tehdit ediyor.

TC Dışişleri Bakanı Gül, Güney Kürdistan Siyasi Önderliği'nden yana gönlünü ferah tutsun.

Çünkü "hafızayı beşer nisyan ile maluldür" değiminin geçerli olduğu bir coğrafyanın sakinleri olmamıza karşın, ABD'nin, bencil çıkarları uğruna, bugüne dek ekonomik, siyasi ve askeri alanlarda Türk sömürgecilerinin destekçisi olduğunu, 1975 ve 1991 yıllarında, Güney'deki Kürt ulusal demokratik hareketini yarı yolda bıraktığını unutmadık.

Gül'ün, ABD'nin gidiciliğine, bölge halklarının sonsuza kadar yanyana yaşamak zorunda olduklarına dair söylemleri, ülkemizin gerçekliğini kavramayan ya da kavramak istemeyen bazı solcu dostlarımızın hoşuna gidebilir.

Ama biz Kürtler açısından şimdilik hiç bir şey ifade etmiyor.

Çünkü, ABD'nin bölgeye gelmesinden önce, sonsuza kadar yanyana yaşamak zorunda olan halklardan Kürtlerin ülkesi, komşusu Arap, Türk ve Fars devletlerinin işgali altındaydı; Irak hariç aynı durum bugün de devam ediyor.

ABD'nin bölgeye gelmesi, tarihin tanıdığı en kanlı ve zalim diktatörlüklerden biri olan BAAS rejimin yıkılmasına, başta Kürtler olmak üzere Irak'daki demokrasi yanlılarının en azından rahat bir nefes almasına yol açtı.

Geçmişte, istediğinde elini kollunu sallayarak Irak Kürdistanı'na giren, buraya yönelik askeri operasyonlar düzenleyen Türkiye, eğer bugün, bu Kürt düşmanı politikasını hayata geçiremiyorsa, bunun başta gelen nedenlerinden birisi de ABD'nin Irak'daki varlığıdır.

ABD'nin geçmişte Güneyli kardeşlerimizi yarı yolda bırakması, eninde sonunda bölgeden ayrılacak olması, O'nun bölgede demokrasi ve değişim sürecini tetiklediği gerçeğini görmezden gelmemizin, O'na karşı harekete geçmemizin gerekçesi olmaz; olamaz.

Bu ve benzeri nedenlerle Abdullah Gül, Güney Kürdistan-ABD ilişkileri konusunda boşuna nefes tüketmesin.

Zira Güney Kürdistan Siyasi Önderliği, başta ABD olmak üzere Batılı büyük devletlerin bölgeye yönelik çıkar ve politikalarıyla Güneyli Kürtlerin çıkar ve politikalarının ilk kez birbirine yakınlaştığının bilincindedir.

Ayrıca Güney Kürdistan Siyasi Önderliği açıklamaları ve uygulamalarıyla bu tarihi fırsatı kaçırmak niyetinde olmadığını defalarca gösterdi.

Tüm bunların yanı sıra Güney Kürdistan Siyasi Önderliği, binlerce peşmergenin, enfallerde yok edilen yüz binlerce Kürdün kanı ve canı pahasına elde edilen kazanımları korumak için her şeyi göze aldığını defalarca dile getirdi.

Bir başka biçimde ifade edersek. Özgürlüğün tadını alan, ulusal ve demokratik haklarını doya doya kullanan Güneyli Kürtler, kim olursa olsun, haklarını ellerinden almak isteyenlere karşı direnmeye kararlılar.

ABD'nin bölgeye gelmesi, tarihin tanıdığı en kanlı ve zalim diktatörlüklerden biri olan BAAS rejimin yıkılmasına, başta Kürtler olmak üzere Irak'daki demokrasi yanlılarının en azından rahat bir nefes almasına yol açtı.

Geçmişte, istediğinde elini kollunu sallayarak Irak Kürdistanı'na giren, buraya yönelik askeri operasyonlar düzenleyen Türkiye, eğer bugün, bu Kürt düşmanı politikasını hayata geçiremiyorsa, bunun başta gelen nedenlerinden birisi de ABD'nin Irak'daki varlığıdır.

ABD'nin geçmişte Güneyli kardeşlerimizi yarı yolda bırakması, eninde sonunda bölgeden ayrılacak olması, O'nun bölgede demokrasi ve değişim sürecini tetiklediği gerçeğini görmezden gelmemizin, O'na karşı harekete geçmemizin gerekçesi olmaz; olamaz.

Diğer yandan Abdullah Gül'e demagoji konusu yaptığı bir noktayı daha hatırlatmakta fayda var:

Kürtlerin, Kerkük'ü BAAS hakimiyetinden kurtarıp özgürleştirmek için savaştığı, bu uğurda her türlü fedakarlığa katlandığı, kanını döktüğü elbette doğrudur.

Ama Kürtlerin Kerkük'ü ele geçirmek amacıyla verdikleri hiç bir çaba yoktur.

Hangi halk kendisine ait olan bir şehri ele geçirmeye çalışır ki Kürtler de Kerkük'ü ele geçirmek için çaba sarf etsinler!..

Abdullah Gül ve benzerlerinin yaptıkları demagojinin aksine, Kürtler sadece ve sadece Irak Anayasası'nın Kerkük ve Araplaştırma uygulanmasına maruz kalan öteki Kürt bölgelerine ilişkin maddesinin eksiksiz uygulanmasını istiyorlar.

Güney Kürdistanlı liderlere "Miloseviç olmayın" çağrısı yapan TC Dışişleri Bakanı Abdullah Gül'e bazı naçiz önerilerim var.

Saddam'ın akıbetinden dersler çıkartıp, soykırım ve insanlık suçu nedeniyle yargılanacaklar arasında yer almak istemiyorsa eğer, bizleri tehdit etmeyi, hayallerimizi yasaklamayı bir kenara bırakmalı, Kürt sorununun çözümü doğrultusunda çaba sarf etmelidir.

Abdullah Gül, Kürtlere "Kerkük'ten uzak durun" çağrısı yapacağına, Dışişleri Bakanı olarak devletini, hükümetini Kerkük'deki durumu daha da karmaşık hale getirecek uygulamalardan uzak tutmalı, Irak halklarının iradesi sonucu kabul edilen Anayasa'nın ilgili maddesinin uygulanması önüne, Türkmenleri kullanarak engeller çıkarmamalıdır.

"Mesele Türkiye'nin dostluğunu kazanmaktır" diyerek Güneyli Kürtleri TC'nin dostluğunu kazanmaya ve bu amaçla da "Kürdistan hayali"ni bir kenara bırakmaya, Kerkük'den uzak durmaya, PKK'yı desteklemekten vazgeçmeye çağıran Abdullah Gül, kendisini dev aynasında görmekten, Türkiye'nin bölgedeki rolünü abartmaktan vazgeçmeli. Güneyli Kürtlerin uzattığı dostluk elini tutmalı, Güney Kürdistan Hükümeti'nin egemenlik haklarına saygı gösterip O'nunla iyi ilişkiler kurmalıdır.

TC Dışişleri Bakanı Abdullah Gül'e bazı naçiz önerilerim var.

Saddam'ın akıbetinden dersler çıkartıp, soykırım ve insanlık suçu nedeniyle yargılanacaklar arasında yer almak istemiyorsa eğer, bizleri tehdit etmeyi, hayallerimizi yasaklamayı bir kenara bırakmalı, Kürt sorununun çözümü doğrultusunda çaba sarf etmelidir.

Abdullah Gül, Kürtlere "Kerkük'ten uzak durun" çağrısı yapacağına, Dışişleri Bakanı olarak devletini, hükümetini Kerkük'deki durumu daha da karmaşık hale getirecek uygulamalardan uzak tutmalı, Irak halklarının iradesi sonucu kabul edilen Anayasa'nın ilgili maddesinin uygulanması önüne, Türkmenleri kullanarak engeller çıkarmamalıdır.

Abdullah Gül unutmamalıdır ki, kendilerini halkının kurtuluş mücadelesine adayan Kürt liderlerin "Miloseviç" olmayacakları kesin. Ama TC'nin Kürtlere yönelik inkar, imha ve saldırı politikasının sürdürülmesi halinde, Abdullah Gül ve devletin üst kademelerinde yer alan benzeri kişilerin birer Taha Yasin Ramazan veya Berzan İbrahim Tikriti olacaklarına ve onların kaderini paylaşacaklarına kuşku yok..

www.arsiv.org

Halkına karşı suç işlemekten yargılanan Saddam'a idam

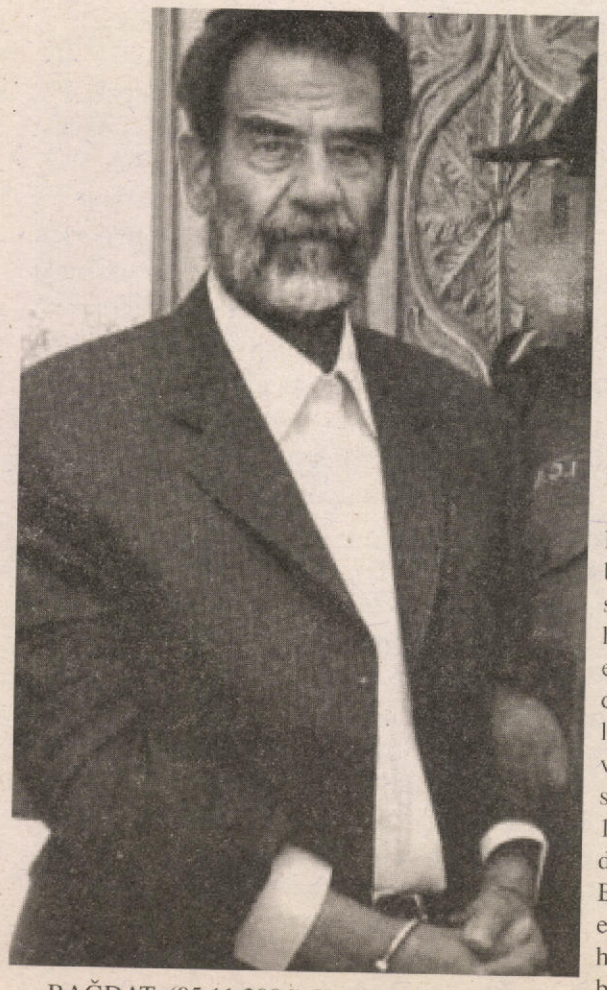

BAĞDAT (05.11.2006)-Kendi halkına karşı suç işlemekten yargılanan ilk Arap Devlet Başkanı olan Saddam Hüseyin 1982 yılında 148 Şii köylüsünün öldürüldüğü Duceyl davasında asılarak ölüm cezasına çarptırıldı.

Saddam ve yardımcıları hakkındaki Irak mahkemesinin karar duruşması 05.11.2006 tarihinde görüldü. Mahkeme Saddam Hüseyin'i asılarak idam cezasına çarptırdı. Saddam'ın üvey kardeşi Barzan İbrahim El-Tikriti ve bu olayda eski mahkeme başkanı Awad Ahmed El-Bandar da idam cezası aldı.

Yedi sanık Duceyl kasabasında 148 Şiinin öldürülmesinden sorumlu tutuluyor. ilk dava 19 Ekim 2005'te başladı. Geçtiğimiz 19 Haziran'da savcı Cafer El Musawi sanıklar hakkında idam cezası istemişti.

Davanın diğer sanıkları eski başkan yardımcısı Taha Yasin Ramazan ömür boyu hapse mahkum edilirken, üç eski BAAS sorumlusu Abdullah Kadhim Rueyid, oğlu Mezhar Abdullah Rueyid ve Ali Dayıh Ali' ye de "kasıtsız adam öldürmekten" 15'er yıl hapis cezası verildi.

BAAS partisinin bölgedeki eski sorumlularından Muhammed Azam El-Ali ise beraat etti.

Saddam Ağustos 2003'te Musul'da peşmergeler tarafından yakalanarak ABD güçlerine teslim edilmişti. Mahkemenin aldığı karar prosedür gereği otomatik olarak itirazın önünü açıyor. Bu durumda kararın uygulamaya konulması, haftalar, aylar ve hatta yıllar alabilir. Dokuz kişiden oluşan mahkeme heyeti üst mahkemeye başvurma talebini haklara saygı gösterilmediği veya prosedürde bir hata olup olmadığı yönünde değerlendirecek. Böyle bir sonuç çıkması halinde yeni bir dava başlayabilir. Birinci Asliye'de alınan kararın onaylanması durumunda ise hükmün 30 günde uygulanması gerekecek. Yönetmelik mahkemenin cezayı onaylamasının ardından Devlet Başkanı dahil hiçbir makama af çıkarma ya da cezayı düşürme yetkisi tanımıyor.

KENDİ HALKINA SUÇ İŞLEMEKTEN YARGILAN İLK ARAP DEVLET BAŞKANI

Cumartesi günü Saddam Hüseyin avukatları ile üç saat boyunca görüştü. Savunma avukatı Halil Duleymi, Saddam'ın idam cezasını beklemesine rağmen karara ilgisiz olduğunu söyledi. Avukata göre, Saddam "ülkesi ve Arap ulusu için kendi onuru ile öleceğini"söyledi.

Duceyl davasında 40 duruşma görüldü ve 130 tanık dinlendi. Saddam Hüseyin kendi halkına karşı suç işlemekten yargılanan ilk Arap Devleti Başkanı. Saddam mahkemelerde savunma yapmayı reddederken, diğer sanıklar suçsuz oldukları üzerine savunma yaptı.

Duceyl davasında Saddam iktidarını sürdürebilmek için öldürmek ve işkence etmekten suçlanıyor. Saddam'ın ayrıca yargılandığı Enfal davası ise henüz tamamlanmadı. Saddam ve yardımcıları 21 Ağustos'tan bu yana 1987-88 yılları arasında 180 bini aşkın Kürdün katledilmesinden sorumlu tutularak, Enfal davası kapsamında soykırımdan yargılanıyor.

Karara tepkiler

DAVADA AÇIKLANAN CEZALAR

Eski Irak lideri Saddam Hüseyin: Asılarak idam

Devrim Mahkemeleri Baş Yargıcı Avad Hamed el-Bander: Asılarak idam

Saddam Hüseyin'in kardeşi Barzan İbrahim el-Tıkrıti: Asılarak idam

Eski Irak Cumhurbaşkanı Yardımcısı Taha Yasin Ramazan: Ömür boyu hapis

Baas Partisi Yöneticisi Abdullah Kadhem Rudai: 15 yıl hapis

Baas Partisi Yöneticisi Abdullah Raved Mizher: 15 yıl hapis

Baas Partisi Yöneticisi Ali Daim Ali: 15 yıl hapis

Saddam davasına yönelik tepkiler

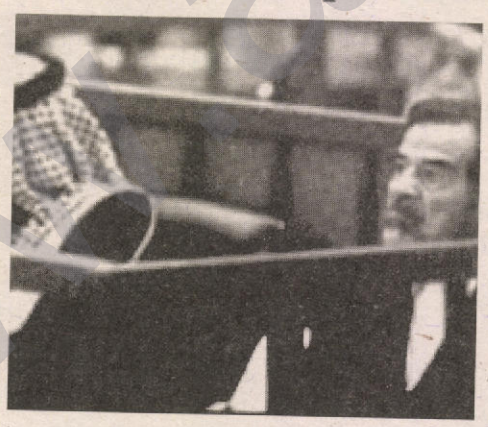

Irak Başbakanı Nuri el Maliki, "tamamen karanlık bir döneme dair alınmış bir karar" diyerek duyduğu memnuniyeti dile getirdi.

El Maliki, Saddam Hüseyin'in hak ettiği cezayı aldığını söyledi.

ABD Başkanı George Bush, Irak'ın devrik liderine verilen ölüm cezasını 'Irak'ın genç demokrasisi için bir dönüm noktası' diye tanımladı.

Bush, eski devlet başkanının kurbanlarının, zamanında kendilerinden esirgenen adalete şimdi kavuştuğunu söyledi.

İngiltere Dışişleri Bakanı Margaret Beckett, karardan memnuniyet duyduğunu, Saddam Hüseyin'in yargı karşısına çıkarılıp, işlediği suçlardan sorumlu tutulduğunu açıkladı.

Saddam Hüseyin'in iktidarda olduğu süre içinde savaşa giriştiği iki ülke İran ve Kuveyt'te hükümetler ölüm cezasına memnun olduklarını bildirdiler.

Irak'ın komşularından Suriye ise kararı "gayri meşru" diye niteledi

Avrupa Birliği Iraklı yetkililere idam cezasından kaçınma ve bir orta yol bulma çağrısı yaptı.

Vatikan da pek çok insan hakları örgütünün kararı eleştirisine katılarak "göze göz dişe diş" yaklaşımı olarak tanımladı.

Susurluk çetesi ufak sıyrıklarla kurtuldu

İSTANBUL (06.11.2006)- Çete kurdukları iddiasıyla 4 ila 6 yıl arasında değişen hapis cezaları alan Susurluk sanıklarının yeni TCK'daki hükümlerin uygulanması için yeniden yargılandıkları dava karara bağlandı.

14. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen duruşmasında önce 6 yıl ceza alan Korkut Eken "suç işlemek için örgüt kurmak ve yöneticiliği yapmak" suçlarından 4 yıl 2 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Daha önce 6 yıl hapis ceza alan İbrahim Şahin, Cumhurbaşkanı tarafından affedildiğinden herhangi bir ceza yaptırımı almazken, eski polis Ayhan Çarkın, Ayhan Akça, Oğuz Yorulmaz, Enver Ulu, Mustafa Altunok, Ercan Ersoy, Ziya Bandırmalıoğlu ile eski milletvekili Edip Bucak'ın şoförü Abdulgani Kızılkaya, katliam yükümlüsü Haluk Kırcı, uluslararası uyuşturucu kaçakçısı Lütfü Yaşar Öz ve öldürülen Kumarhaneler kralı Lütfü Topal'ın iş ortakları Sami Hoştan ile Fevzi Bir "suç işlemek için kurulan örgüte üye olmak suçlarından" 3'er yıl 1'er ay 15 gün hapis cezasına çarptırıldı.

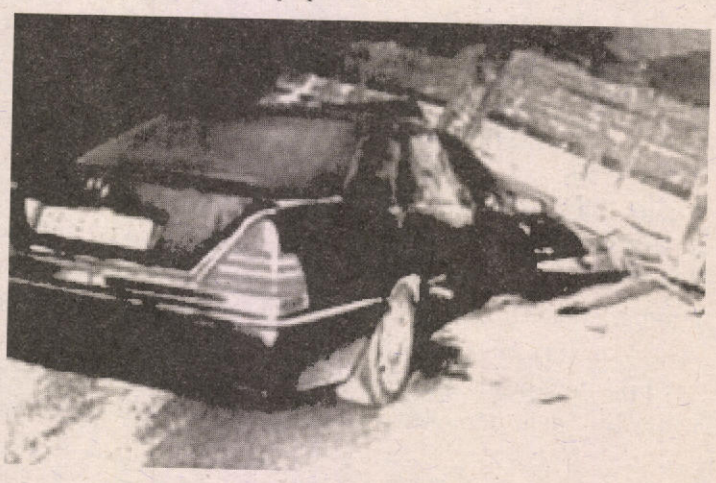

www.arsiv.org

İnsan Haklarında Kayıp Dönem

03.11.2006

İnsan Hakları Derneği (İHD), 2006'nın ilk 9 ayını kapsayan hak ihlalleri raporunu açıkladı. Yılın ilk dokuz ayının "insan hakları açısından kayıp dönem" olarak nitelendirildiği raporda, insan haklarının temel alanlarında herhangi bir ilerleme sağlanamadığı belirtildi

İHD açıklamasında, demokrasi, insan hakları, hukukun üstünlüğü ve azınlıkların korunması alanlarında ileriye doğru adım atma konusunda Türkiye'de ciddi bir irade eksikliğinin bulunduğunu ifade etti. Güvenlik gerekçesiyle yasalarda geriye doğru yapılan değişikliklerin, bu anlayışa dayalı askeri ve sivil söylemlerin, uygulamaların da bu irade eksikliğini haklardan geri gitmeye yönelttiğinin de altının çizildiği açıklamada, çatışma ortamının yaşam hakkına en büyük tehdit olduğu kaydedildi.

9 aylık değerlendirme raporunda şu belirlemelere yer verildi;

"Başta yaşam hakkı ve ifade özgürlüğü olmak üzere durum daha da kötüleşti. Çatışma ortamı, yaşam hakkını tehdit eden en büyük neden olmaya devam ediyor. Bu nedenle 9 ayda 299 kişi öldü; 291 kişi yaralandı.

Kuşkulu ölümlerde artış oldu. 2005'te 12 ayda 39, 2006'da 9 ayda 80 kuşkulu ölüm gerçekleşti.

İşkence devam ediyor, resmi gözaltı yerlerinden gayrı resmi mekanlara kaydı. 2005'te 12 aylık dönemde gayrı resmi yerlerdeki işkence ve kötü muamele sayısı 165'ken, 2006'nın ilk 9 ayında bu sayı 189.

Açıklamada ayrıca, rakamlarla ifade edilemeyen, hukukun üstünlüğü, asker-sivil ilişkileri, çoğulcu ve katılımcı demokrasi, etnik, dini, ideolojik, cinsel ayrımcılığı da kapsayacak genel bir değerlendirme yapıldığında durumun daha da kötü olduğunun görüleceği ileri sürüldü.

Yusuf Alataş, yeniden İHD Genel Başkanı

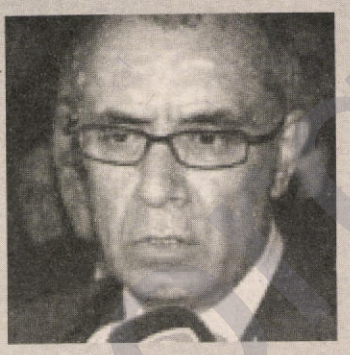

İnsan Hakları Derneği (İHD) Genel Başkanlığına Yusuf Alataş, yeniden seçildi.

Ankara Kocatepe Kültür Merkezinde, 4 Kasım tarihinde başlayan ve iki gün süren İHD'nin 13. Olağan Genel Kurulu sonuçlandı.

Toplantı divanın oluşturulmasının ardından İHD'nin kuruluşunun 20. yılı dolayısıyla hazırlanan sinevizyon gösterisi katılımcılara izlettirildi.

. Daha sonra, kürsüye gelen Genel Başkan Alataş, "İHD'nin ilkelerinden taviz vermeden, daima ezilenden yana tavrını koruyarak 20 yıllık bir mücadele dönemini geride bıraktığını" söyledi.

Özellikle, 11 Eylül 2001'de Newyork'taki Dünya Ticaret Merkezi'ne düzenlenen saldırıların ardından geliştirilen güvenlik anlayışının, insan hak ve özgürlükleri üzerinde büyük tahribatlara neden olduğunu ifade eden Alataş, şunları kaydetti: "Bu noktadan sonra tüm toplumsal söylemler, siyasal talepler, terörizmle mücadele söylem ve uygulamalarıyla bastırılmaktadır. Adalet olmadan barış olmaz. Sadece baskıya, şiddete ve yok etmeye kilitlenmiş politikalarla ne dünyaya ne de kendi ülkemize barış getiremeyiz. Türkiye'nin iki temel ihtiyacı var. Birincisi çoğulcu, katılımcı insan haklarına dayalı bir demokrasi, ikincisi ise kapsamlı bir toplumsal barış hareketi."

Olağan Genel Kurula, siyasi partiler, sivil toplum örgütlerinin temsilcileri ile dernek üyeleri katıldı. İHD 13. Olağan Genel Kurulu yarın yapılacak, yönetim, denetim, onur kurulu asil ve yedek üyelerinin seçimi yapıldı.

299 üye oy kullandığı Genel kuruldaki seçimler sonrasında İHG Genel Başkanı Yusuf Alataş yeniden genel başkanlığa seçildi.

Çarşaf listeyle belirlenen 17 kişilik yeni yönetim kurulu listesinin yanı sıra, Rafi Hermon ve Reyhan Yalçındağ da Genel Başkan yardımcılıklarına getirildi.

Sarıkaya'nın ihraç kararı kesinleşti

İtirazları İnceleme Kurulu, Van Cumhuriyet Savcısı Ferhat Sarıkaya'nın meslekten ihraç edilmesine ilişkin Hakimler ve Savcıları Yüksek Kurulu (HSYK) kararına yaptığı itirazı reddetti.

Sarıkaya, Şemdinli'de meydana gelen olayların ardından şiddet olaylarında devletin ve militarist güçlerin rolüne dikkat çeken bir iddianame hazırlamıştı. Bu iddianamedeki bazı ifadeler nedeniyle hakkında soruşturma açılmıştı. HSYK, Sarıkaya'nın meslekten ihracına karar verirken, karar kesinleşinceye kadar da görevden uzaklaştırmıştı. Sarıkaya'nın bu karara yaptığı itiraz bugün görüşüldü.

İtirazları İnceleme Kurulu, HSYK Başkanvekili Celal Altunkaynak'ın başkanlığında toplandı. Toplam 12 üyesi bulunan Kurula Adalet Bakanı Cemil Çiçek ile yedek üye Belma Kösebalaban katılmadı.

Kurul, Sarıkaya'nın itirazın bire karşı 9 üyenin oyuyla reddetti. HSYK kararında olduğu gibi, Adalet Bakanlığı Müsteşarı Fahri Kasırga bu karara da muhalif kaldı.

Böylece, Sarıkaya'nın meslekten ihraç kararı kesinleşmiş oldu. HSYK'nın Sarıkaya'yı meslekten ihracını ilişkin gerekçesinde, hakim ve cumhuriyet savcılarının görev ve yetkilerinin Anayasa ve yasalarla düzenlendiğine işaret edilmişti. Gerekçede, "Savcının yetki sınırlarını aşarak gerçekleştirdiği eylem ve işlemler, yargı erkiyle diğer anayasal kuruluşlar arasındaki güven ortamının zedelenmesine ve yargının yıpranmasına sebebiyet vermiştir" ifadesine yer verilmişti.

Diyarbakır'da 58 Mülteci Yakalandı

Diyarbakır İl Merkez Jandarma Komutanlığı'na bağlı ekipler, yaptıkları yol kontroller sırasında 44'ü İran, 13'ü Afganistan ve 1'i Irak vatandaşı olmak üzere toplam 58 mülteciyi yakalayarak gözaltına aldı.

Diyarbakır İl Merkez Pirinçlik Jandarma Karakol Komutanlığı'na bağlı ekipler, 03.11.2006 tarihinde yaptıkları yol arama ve kontroller sırasında 72 AF 666 plakalı bir otobüsle 47 AF 422 plakalı bir minibüste bulunan toplam 58 mülteciyi gözaltına aldı.

Mültecilere organizatörlük yapan 5 Türk vatandaşı, sorgularının ardından çıkarıldıkları adli mercilerce tutuklanarak cezaevine konuldu.

İnsan kaçakçılığında kullanılan otobüsle minibüse el konulurken, gözaltına alınan 58 mültecinin sınır dışı edilmek üzere İl Emniyet Müdürlüğü Yabancılar Şubesi'ne teslim edildiği belirtildi.

YÖK protestosunda büyük arbede

Karadeniz Teknik Üniversitesi -KTÜ öğrencilerinin YÖK'ü protesto gösterisine jandarma müdahale edince ortalık savaş alanına döndü. Çıkan arbedenin sonunda 18 öğrenci gözaltına alındı.

Karadeniz Teknik Üniversitesi 'Öğrenci Kollektifi' üyelerinin YÖK protesto eylemine jandarma müdahale etti. Çıkan arbede sonunda 18 öğrenci gözaltına alındı.

KTÜ Makina Bölümü önünde 07.11.2006 tarihinde, saat 12.30'da YÖK'ü protesto etmek için toplanan, 'KTÜ Öğrenci Kollektifi' üyesi 20 öğrenci, jandarma müdahalesiyle karşılaştı. Öğrencilerin izinsiz eylemine müdahale eden jandarma ile öğrenciler arasında arbede çıktı. Birbirlerine kenetlenerek, 'Parasız eğitim', 'YÖK'e hayır' sloganı atan öğrencileri, yaklaşık 60 jandarma eri dağıtmakta zorlandı.

Dağılmayan öğrencileri gözaltına almaya çalışan jandarmaya öğrenciler yaklaşık yarım saat süreyle direndi. Jandarma ekipleri, öğrencileri coplayarak ve yerde sürükleyerek gözaltına aldı. Gözaltına alınan 18 öğrenci, ifadeleri alınmak üzere araçlarla üniversite kampusu içindeki Jandarma Karakolu'na götürüldü.

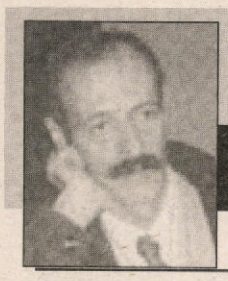

Arif SEVİNÇ

arifsevinc01@mynet.com

"İçerden yar içerden, Kes bağrım yar içerden..."

HAK-PAR alışıldık bir parti değil tabiî ki.

Çok sesli bir parti,

Hatta **çok fazla sesli** bir partide diye biliriz.

İçinde, Kürtlerin temel hak ve özgürlükleri için mücadele eden pek çok kesim var çünkü.

Doğal olarak her kesim olaylara kendi penceresinden, kendi hassasiyetleriyle yaklaşıyor.

Her kesimin somut bir olayı kavrayışı ve ona yönelik tutumu da farklı oluyor.

Buda karar süreçlerini ve hızını etkiliyor.

Örnek verecek olursak **(tabi tamamen hayal ürünü bir kurguyla)...**

Geçen hafta Kürdistan'ın pek çok ilinde ciddi bir felaket yaşandı.

Yağmur, Diyarbakır, Batman, Şanlıurfa başta olmak üzere çarpık kentleşme nedeniyle, yağdığı yerlerde sele, yıkımlara neden oldu.

Bu çağda, bu yoğunlukta bir yağışın, neden Kürt illerinde 44 kişinin ölümüne yol açtığını,

vatandaşlarına sağlıklı bir kent sunmak zorunda olan devletin ve belediyelerin bundaki rolünü tartışmak istemiyorum.

Ben bu önemli olayın **"çok sesli"** bir partide nasıl algılandığına dikkatinizi çekmek istiyorum.

Elbette ki (TAHMİNEN), devam eden yağmura rağmen "çok sesli" HAK-PAR Başkanlık Kurulu da olağan üstü toplanmıştır.

Mesela;

Bir kesim acilen olay yerlerinde inceleme yapılması için bir heyet oluşturulmasını, bir basın açıklamasının ardından, mümkünse bir rapor hazırlanarak kamuoyuna sunulmasını istemiş olabilir.

Fakat bir **kesim** bu öneri sahibini **şiddetle protesto ederek,** meselenin bir basın açıklamasıyla geçiştirilemeyeceğini, derhal valilikler ve belediyeler önünde kitlesel eylemlerin yapılması için bir **komisyon** oluşturulmasını, bu amaçla komisyonun belirlenmesinde söz ve karar sahibi olabilmesi için tabanın da katılacağı bir dizi toplantı düzenlenmesini önerdiği kuvvetle muhtemeldir.

Diğer bir kesim **ise; her iki öneri sahibini** kınayarak**, gerçekçi öneriler sunmaları gerektiğini belirtmiş, şiddetli yağmur dolayısıyla kitlenin mahsur kaldığını, evlerinden çıkamadıklarını, bu nedenle kitlesel eylemin gerçekleşemeyeceğini ifade etmiştir.**

Söz alan farklı bir **kesim** ise; bu tür felaketlerin ulusların ruhsal şekillenmesindeki rolüne dikkat çekerek; meseleye dar parti perspektifiyle yaklaşılmasını **esefle karşıladığını** belirtmiş ,HAK-PAR dışındaki geniş yurtsever kesimleri de içine alan bir konferans düzenlenmesini ve buradan çıkacak ortak kararlara göre hareket edilmesini önermiştir.

HAK-PAR

Öfkeyle bu görüşlere karşı olduğunu ifade eden kesim, **bu yaklaşımın "parçacı" bir zihniyetin ürünü olduğu ve olayların Kürdistan'ın dört parçaya bölünmüş olduğu gerçeğinden bağımsız ele alınamayacağını, aksi tutumların sömürgeciliğin meşrulaştırılması anlamına geleceğini vurgulamıştır.**

Tartışmalara katılan bir başka **kesim** ise "bu kompleks gelişmeler ortamında, demokrasi, çoğulculuk, modernizm, rasyonalizm, ulusal çıkarların toplumsal ve evrensel parametreleri, AB değerleri, hukukun üstünlüğü, bireysel ve kolektif hak/özgürlüklere sıkı-sıkıya bağlılık gibi kavramlar çerçevesinde meselenin ele alınmasını önermiş, çalışma tarzı itibariyle soğuk savaş döneminin değerlerini sürdürmekte ısrarlı olan, geleneksel, sol otoriter, özgürlükler konusunda totaliter dar grupçuluğun ve pasifizminin egemen olduğu bir yapı durumunda olduğunu belirtmiş; ama önerileri anlaşılamamıştır.

Yine de, önemli bir şeyler söylemiş olabileceği her kes tarafından hissedilmiştir...

Konuşmasını Kürtçe olarak yapan ve toplantılarda anadilin kullanılmamasını "şermezar"**eden ve bu konunun önemine bir kez daha vurgu yapan bir** kesim **ise ; yağmurla gelen felaketi, Güney Kürdistan'da yaşanan Halepçe katliamına benzeterek nasıl oradaki ulusal güçler birleşerek başarıya ulaştılarsa kuzeyde de benzer bir yol izlenmelidir", demiştir.Hatta bu konuda Güneyli güçlerin deneylerini yerinde araştırmak için bir heyetin oluşturulmasını, bu durumda kendisinin gönüllü olarak heyete başkanlık yapabileceğini de deklere etmiştir.**

Öte yandan "ben Celal'e" dedim ki" cümlesiyle tüm dikkatleri üstünde toplayan bir **kesim.**

Yağmurun yol açtığı felaketlere benzer olaylar karşısında Güney Kürdistan partilerinin nasıl "milli"bir refleks gösterdikleri konusundaki deneylerini aktararak, toplantının hedefinden saptırılma çabalarını art niyetli ve "milli" ruhtan yoksun bulduğunu ve **mahkum ettiğini** ifade etmiştir.

"Az zararla Kürt toplumunu kurtarmanın yolu "PKK" eşittir "Kürtler" imajını kırmak lazım."geldiğini ifade ederek boş tartışmalarla oyalanmak yerine harekete geçilmesini, Sosyalizmin de en az yağmur kadar bu halka zarar verdiğini vurgulamıştır. Bu kesim AB, ABD ve BM yetkilileri nezdinde de harekete geçmenin önemine dikkat çekmiştir.

Keza, hararetli tartışmalar sürerken bir kesim; "usul hakkında" **söz alarak parti tüzüğünün ilgili maddesini okuduktan, liberal bir yorumlamaya tabi tuttuktan ve yaklaşık bir saat kadar konuştuktan sonra "bu türden önemli bir olay hakkında karar alınması için geniş bir konsensüs sağlanması gerektiğine vurgu yapmış ve toplantı için** "yarına erteleyelim ki katılamayan kesimler de kendilerini ifade edebilsinler" **demiş ve sosyalistlerin kendisi konuşurken anlamlı bir şekilde "gülümse"melerini birey olarak kendisini rencide ettiğinden bahisle,** tepkiyle **karşıladığının altını çizmiş olabilir.**

Ezan okunması üzerine bir süre ara verilen toplantı tekrar başladığında söz alan bir **kesim** besmele ile başladığı konuşmasını, cemaatteki hazirunun "Allahın Rahmeti" hakkında fikr zikretmesinin beyhudeliğini, kadere boyun eğmek lazım geldiğini,bu emelle partinin kitlesini arttırmasa bile, sevaplarını ziyadesiyle arttıracağını vaaz ederek, bu arada İsrail'in ümmed-i Muhammed'e yaptıkları eziyetleri **tel'in etmiş ve** sel felaketinde yaşamını yitirenlerin ruhuna el fatiha okuyarak bitirmiş olabilir.

En son süreci özetleyen şu sözler de söylenmiş olabilir:

"...Büyük bir azim ve metanetle halkımızın mağduriyet ve mazlumiyetini dile getirdik. Her ne kadar gönlümüzce arzu ettiğimiz hizmetleri ifa etmek imkanına sahip olamadıksa da bu bizim davranışımızdan ziyade gaddar ve zalim silahlı güçlerin bizim faaliyetlerimizi engellemek için ellerinden gelen her türlü tedbire başvurmalarından ileri gelmektedir."

Ben toplantı ve tartışmaların halen devam ettiğini, 2 Olağan Kongre'den sonra da sürdürüleceği ve mutlaka bir sonuca ulaştırılacağı duyumunu da aldım.

Parti elbette üzerine düşeni yapmakta gecikmeyecektir (!)

Hayırlısı...

Yeri gelmişken; HAK-PAR' a, 2. Olağan Kongresi dolayısıyla başarılar diliyorum.

Ve Kürtlerin Rusipisi sayın Abdulmelik Fırat, genel başkanlık görevi için aday olmayacağını, HAKPAR saflarında, bir parti üyesi olarak katkılarını sürdüreceğini ilan etti.

Bir bütün olarak Kürtlerin, legal demokratik mücadelesini derinden etkileyeceğine, yeni, modern bir geleneğin yerleşmesinin ilk adımlarından biri olacağına inandığım bu çağdaş tutumundan dolayı Abdulmelik Fırat'ı kutluyorum.

www.alrsiyaki.org

DEMA NÛ

Rojnameya hefteyî ya siyasî û çandî
Haftalık siyasi ve kültürel gazete

Sal : 6
Hejmar : 177
Tarîx : 9 Çiriya Paşin 2006
Bûha : 1 YTL

www.demanu.com.tr

Kemal Kerkûkî:

"Madeya 140 Xeta sore û tu alî nikare bicîhkirina wê derengbixe"

Komîta Şopandina karên komîta madeya 140î, di 4ê Çiriyapaşîn de li Parlamentoya Herêma Kurdistanê civîneke çapemeniyê lidarxist. Civîn, di bin rêvebiriya Cîgirê Serokê Parlamentoya Herêma Kurdistanê Dr. Kamal Kerkûkî de, hat li darxistin. Kerkûkî, ragihand ku armanc ji vê civînê ew e ku ew, nerînên serokatiya siyasî ya Herêma Kurdistanê di derbarê pirsa Kerkûkê de bighînin serokatiya siyasî ya Iraqê.

Li gor ku ji aliyê malpera pukmediayê ve hatiye belavkirin, di derbarê bicîhkirina madeya 140î de li Parlamentoya Herêma Kurdistanê, di bin rêvebiriya Cîgirê Serokê Parlamentoya Herêma Kurdistanê Dr. Kemal Kerkûkî de, civîneke çapemeniyê hat li darxistin. Kemal Kerkûkî, weha radighîne; "piştî ku Serokwezîrê Iraqê Nurî El-Malikî bernameya karê xwe pêşkêşê me kir, em ji aliyê wî ve bi hêvî bûn ji ber wî di bernameya karê xwe de li ser pirsa bicîhkirina madeya 140î teqez kiribû. Lê mixabin, îro komîta bilind ya bicîhkirina wê madeyê astengî li pêşiyê derdikevin û em ta niha nizanin ku ev astengî bi mebest çêdibin ya bi bê mebest."

Ji aliyekî din ve Dr. Kemal Kerkûkî got: "Dê parlamentoya Kurdistanê di rûniştinên xwe yên dahatu de daxwaziyê li wezîrê Herêm yê Navçeyên derveyî Herêma Kurdistanê û endamê komîta bilind ya bicihkirina madeya 140î bike daku çalakî û kêşeyên komîtê û astengiyên ku ji komîta bilind re tên peydakirin, eşkere bike."

Dr. Kemal Kerkûkî, di dawiya daxuyaniya xwe de amaje bi wê yekê kir ku tu alî nikare bicîhkirina madeya 140î derengbixe û tu alî nikare hewla guhêrandina madeyê bide, ji ber ku madeya 140î xeta sor ya Kurdan e.

Michael Rubin:

"Wê Emerîka ligel Kurdan xiyanetî neke"

Navenda Nûçeyan

Şêwirmendê Wezîrê Parastina Niştimanî yê Emerîkayê Michael Rubin, di daxuyaniyek xwe de radighîne ku pêvendiyên Kurdan û Emerîkayê, li ser berjewendiyên hevbeş yê van herdu gelan hatiye sazkirin. Rubin, herweha diyar dike ku wê xiyanetiya Emerîkayê ya li dijî Kurdan ku di sala 1975-an de pêkhatibû, carek din dubare nebe.

Ligor ku ji aliyê ajansên nûçeyan ve hatiye belavkirin, aqademîsyenê Enstutiya Hewldanê ya Emerîkayê û Şêwirmendê berê yê Wezîrê Parastina Niştimanî yê Emerîkayê Michael Rubin, di hevpeyvîna xwe ya ligel Rojnameya Kurdistanî Nwé de diyar dike ku Kurd û Emerîka, dost û mutefîkên hevûdu yê herî nêzîk in. Michael Rubin, herweha radighîne ku wê xiyanetiya Emerîkayê ya li dijî Kurdan ku di sala 1975-an de pêkhatibû, carek din dubare nebe.

Michael Rubin, bal dikşîne li ser pêvendiyên Kurdan û Emerîkayê û weha dibêje; "Pêvendî û danûstenên Kurdan û Emerîkayê, li ser berjewendiyên hevbeş yê van herdu gelan hatiye sazkirin. Kurdistan, niha herêmekî herî bi ewleye. Tefaqa Emerîkayê ya bi Gelê Kurd re, ji berjewendiyên Emerîkayê re kêrhatiye.

Michael Rubin, di derbarê vekişandina Emerîkayê ya ji Iraqê de weha dibêje; "Çênbe ku Emerîka, di vê pêvajoyê de ji ıraqê vekişe. Lewra, vekişandina hêzên Emerîkayê ya ji Iraqê, destê terorîstan xurt dike û wê ev yek jî, Rojhilata Navîn ber bi sosretek mezin ve biherikîne û pêşeroja herêmê, bixe bin xeteriyek mezin."

Kurdayetî

Casim RÊNAS

casimrenas@demanu.com.tr

Gef Xwarin

Wezirê Kar û Barê Derva yê Tirkiyê Abdulah Gul, di wan rojên dawiyê da, careke din buxtan li serokên Kurdistana Başûr kir û gefa li gelê me yê vê beşê xwar.

Abdullah Gul, dibêje, ku "bila Barzanî û Talabanî pişta xwe bi Dewleta Yekbûyî ya Amerîka (DYA) girênedin; dewleta Kurd xewn e, bila xewnê usa nebînin, yekitiya Iraqê biparêzin û bila xwe nezikê Kerkukê nekin, DYA îro li navçe ye, sibê wê here, em xwe bi xwe bimînin" û hwd..

Fermayiş û desturên Abdula Gul jî, wekî hevpişeyên xwe yên berê ne.

Bi gotineka din, Abdullah Gul siyaseta resmî ya dewleta Tirk, ya derheqê pirsa Kurd dubare kiriye.

Abdulah Gul derheqê DYA hişyarî dide serokên Kurdistana Başûr.

Lê belê, ji bîra Gul çûye, ku Tirkiye di hemêza DYA da mezin bûye; îro jî bona ku pêyvendiyên xwe ligel DYA baş bike, gelek hewl dide. Abdulla Gul ji bîr kiriye, ku DYA her tim di warên sîyasî, askerî û aboriyê da, alîkar û piştgirê dewleta dagirkerê Tirk bûye, qasê berê nebe jî, îro jî usa ye..

Abdula Gul jî dizane, ku pêyvendiya Kurdên Başûr ligel DYA, bi şerê Kendavê ve destpê nekiriye.

Û Abdula Gul divê bizane, ji bîra Kurdan neçûye, ku DYA bo Kurdan du caran bûye hevalê nîverê; carekê di sala 1975'an da, carekî din jî di sala 1991'an da.

Digel vê yekê, divê Abdula Gul bizane, Serokatiya Kurdistana Başûr dizane, ku berjewendiya Kurd û DYA û dewletên Rojava li navçe, eger yek nebe jî, gelek nêzikê hev in.

Û serokên Kurdên Başûr nexwazin firsendê hanê ya dîrokî ji dest bidin.

Ji bona vê yekê jî giringiyeka taybet didine pêyvendiya xwe ya ligel DYA û dewletên Rojavayê. Dixwazin pêyvendiyên xwe ligel dewletên hanê xurttir û baştir bikin; wekî Tirkiyê!..

Divê Abdula Gul bersiv bide, gelo tiştek, ku ji bo Tirkiyê helal û reva ye, çima ji bona Kurdistana Başûr heram û nereva ye?

Ma bîlî ji dijminahiya azadiya Kurd û Kurdistanê, bersiveka dinê ya Gul heye?

Tiştekê veşartî nîne, ne tenê Abdula Gul, hemu karbidestên dewletên dagirkerên Kurdistanê, hertim gefa li Kurdan xwarine, dixwin.

Ew dixwazin bi gef xwarinê ve me bitirsînin, ji kar û xebata azadiyê dûr bêxin.

Lê belê bûyer û rûdavên Kurdistanê, qonaxa, ku xebata azadiya Kurdistanê têda ye û deskevtiyên Başûr nişan didin, ku gef xwarina dagirkeran badilhewa û bê sud bûye.

Kurdan guhê xwe nedane û nadin gef û gurên dagirkeran.

Bona vê yekê jî, baştir e Abdula Gul û kesên wek wî, dev ji buxtan kirin û gef xwarinê berdin.

Rêza îrade û xwestekên Kurdên Bakur û gelên Iraqê bigrin.

Astengan li ber cî be cî kirina Destura Iraqê dernexin. Bi taybetî cî be cî kirina xala 140'ê ya Destura Iraqê, ku derheqê Kerkuk û navçeyên din de ne, ku bûne armanca sîyaseta erebkirinê.

Serokatiya Siyasiya Kurdistana Başûr gelek caran eşkere kiriye, ku dixwaze ligel dewletên cîran li ser bingeha wekhevî bijîn.

Bona vê armancê jî destê xwe dirêjî ciranên xwe kirine.

Baştir e, ku dewleta Tirk destê dostaniyê, ku Hikumeta Herêma Kurdistanê dirêj kiriye, bigre, tenişta pêyvendiyên aboriyê, pêyvendiyên sîyasî û civakî jî bigre.

Ev yeka ji gef xwarinê çêtir e, ne tenê xizmetek e bona aramiya navçe, her usa berjewendiya dewleta Tirk jî di pêyvendiyên baş da ye..

Celal Talebanî serdana xatûn Mitterandê kir

Serokkomarê Iraqa federal Celal Talebanî di serdana xwe ya Fransayê de serdana dosta gelê kurd xatûn Daniela Mitterandê jî kir.

Serokkomar Talebanî, li gel hevjîna xwe xatûn Hêro Îbrahîm Ahmed, wezîrê derve Hoşyar Zêbarî, wezîrê pîşesazîyê Fewzî Herîrî, balyozê Iraqê yê Swêdê Ahmed Bamernî, Şêwirdarê serokkomar Fexrî Kerîm û sekreterê taybetî yê serokkomar Nîzar Amêdî çû serdana xatûn Daniella Mitterandê.

Daniella Mitterandê da xuyakirin ku ew gelek serbilinde ku îro Talebanî serokkomarê Iraqê ye.

Talebanî jî got: Ez îro hatime serdana dosta gelek ezîz û wefadar ya xwe û ya gelê Kurdistanê û di gihaştina me ya vê pêvajoyê de keda xatûn Mitterandê jî heye. (Kurdistan Nwê)

Tirkiye li AİHMê hat cezakirin

Dema Nû/Amed

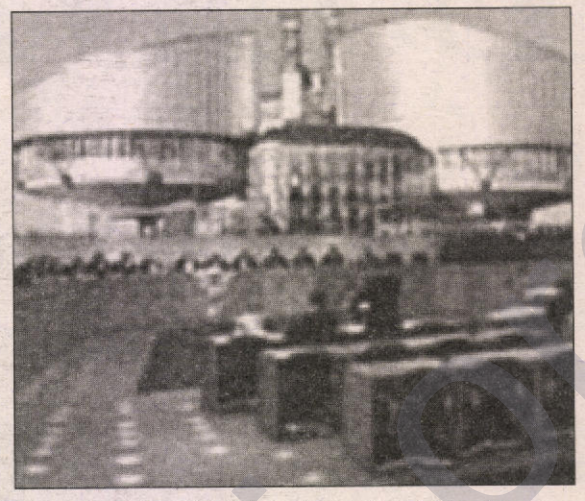

Dadgeha Mafên Mirovan ya Ewrûpayê (AİHM), di meha Çiriyapêşîn ya îsalîn de dawî li 48 daweyên di derheqê Tirkiyê de hatibûn vekirin anî û bi tevahî, Tirkiyê nêzîkê 1 Milyon Euroyî cezayê pere mehkumkir. Hatiye ragihandin ku Tirkiye, bi binpêkirina mafên mirovan, bi binpêkirina mafê jiyanê, mafê xweîfadekirinê û êşkenceyê hatiye tawanbarkirin.

Li gor ku ji aliyê ajansa nûçeyan ya firatê ve hatiye belavkirin, Dadgeha Mafên Mirovan ya Ewrûpayê ku navenda wê li Strasbourgê ye, di navbera meha Çiriyapêşîn ya sala 2006-an de dawî li 48 daweyên ku di derheqê Tirkiyê de hatibûn vekirin, anî û biryar da ku Tirkiye, bi tevahî bi 1 Milyon Euroyî bê cezakirin. Herweha hatiye ragihandin ku ji viya 100 hezar Euro jê, ji bo binpêkirina mafê darezandinê ye.

Ji aliyê heman ajansê ve hatiye ragihandin ku Tirkiye, bi egera pêşîlêgirtina mafê xweîfadekirinê û binpêkirina fikir û ramanê azad, hatiye cudarkirin û di vî derbarê de 20 hezar û 650 Euroyî hatiye cezakirin. Ji hêlek din ve jî, Tirkiye bi egera binpêkirina mafê jiyanê û azadiya mirovî jî hatiye sucdarkirin û bi tevahî, bi 124 hazar Euroyî hatiye cezakirin.

Herweha, hatiye ragihandin ku Tirkiye, ji ber êşkencekirinê û binpêkirina mafê perwerdeyî jî sucdar hatiye dîtîn û ji bo vê yekê jî, bi tevahî 66 hezar û 500 Euroyî hatiye cezakirin. Herweha Tirkiye herî zêde, di derbarê pêşîlêgirtina mafê mal û milk kirînê de hatiye sucdarkirin û bi tevahî, 681 hezar û 463 Euroyî hatiye cezakirin.

Li Amedê ji bo alîkariyê komisyonek hevbeş hat avakirin

Dema Nû/Amed

Li ser sosreta baran û lehiyê ku li bajar û navçeyên Herêma Bakurê Kurdistanê bûbû egera mirina 44 kesî, xesar û ziyanek mezin ya madî û manewî, bi beşdarbûna hemû komele, sazî, sendîqe, Baroya Amedê, Komeleyên Jinan û saziyên karbidestên Amedê, daxuyaniyek hevbeş hat belavkirin.

Daxuyanî ev roj (06.11.2006) li Avahiya Bazirganî û Pîşesaziya Amedê ji aliyê Serokê Saziya Esnafan Elîcan Ebedînoglû ve hat pêşkêşkirin. Ebedînoglû eşkere kir ku di encama sosreta baran û rabûna lehiyê de xesarek mezin ya madî manewî gihiştiye xelqê vê herêmê û divê hemû saziyên Amedê ji bo alîkarî û piştgiriya madî hewl bidin.

Ebedînoglû diyar kir ku li bajarên û bajarokên wek Amed, Mêrdîn, Batman, Şirnex, Riha, Çinar, Bîsmîl, Heran, Niseybînê bi qasî 44 hemweletiyan jiyana xwe ji dest daye û bi milyon dolar jî xesara madî çêbûye. Bitaybet jî, li navenda bajarê Batmanê qasî 10 hezar mal û 60 hezar hemwelatî ji vê tofanê hê bêtir zerarê dîtine.

Lê tu saziyek dewletê pêwîstiya van hemwelatiyan ya cîkirinê, xwarin û vexwarinê, ya sotemenî û germahiyê bi cih ne aniye. Herweha ji ber vê tofanê nexweşîneke şowayê belav bûye û di nav xelqê de bûye xeteriyekî berbiçav. Ev jî bûye sedemek mezin ya nerazîbûnê di nav xelqê vê herêmê de.

Ebedînoglû eşkere kir ku sedema bingehîn ya van felaketa ku hê bêtir zerar û ziyanê gihandine xelqê vê herêmê, koçberî û nebûna bingeha bajêrvanî yê ya birêkûpêke. Ev jî polîtikaya dewletê ye ku demek dûr û dirêje vê herêmê ji aliyê aborî, civakî û pêşketina bajêrvaniyê ve paşve hiştiye. Divê ji ber vê yekê ev herêm wek "Herêma Felaketê" bê îlankirin û hemû zerar û ziyana xelqê ji aliyê dewletê ve bê bi cih anîn.

Ebedînoglû di berdewamiya axaftina xwe de; "her çendî hin wezîrên vê hikumetê hatibûn û serdana xelqê ku di vê felaketê de zerarê dîtibin kiribin jî, lê serokwezîr Recep Tayîp Erdogan di gotarek xwe de bi şêweyek rexnegir eşkere kiriye ku meseleya felaketê zêdetir derxistine pêş û bûye cihê nerazîbûnê. Em hêvîdar in ku Serokwezîr ji van şaşiyê xwe vegere û serdana xelqê vê herêmê bike." Ebedînoglû di daxuyaniyê de eşreke kir ku wan li gel parêzgar, şaredariyên Amedê û hemû saziyên sîwîl, wê kordînasyonek ava bikin daku alîkarî û piştgiriya hevbeş ya xelqê vê herêmê bikin.

Nerazîbûna xelqê navçeya Çinarê...

Dema Nû/Amed

Li ser barandina baranê û rabûna lehiyê ku zerarek mezin ya madî û manewî gihandiye hemwelatiyan û ji ber ku rayadarên dewletê li wan xwedî derneketiye, zerar û ziyanan hemwelatiyan bi cih ne anî ne, li hin deveran hemwelatî derketin kuçe û kolanan û nerazîbûna xwe eşkere kirin.

Li navçeya Çinarê ya bajarê Amedê jî, ji bo ku rayadarên dewletê û yên herêmê li wan xwedî derneketine û bê çare mane, hemwelatiyên navçeyê daketin kuçan û meşek nerazîbûna xwe eşkere kirin.

Serokê şaredariya navçeya Çinarê Vecdî Arzû jî, piştgirî da hemwelatiyan û li ser pira ku bûbû egera kuştina 14 hemwelatiyan, daxuyaniyek belav kir. Arzû di daxuyaniya xwe de eşkere kir ku ji bo çareserkirina pirsgirikên hemwelatiyan serî li gelek saziyên dewletên dane û tu sazî alîkarî û piştgiriya wan nekirine.

Arzû xwest ku berpirsên vê felaketê bê dîtîn û bê darezandin. Ger sûc û gunehê min di vê felaketê de hebe bila min jî ceza bikin. Arzû ji bo ku beriya felaketê hin tedbîr bên girtin, serî hin saziyên dewletê dane, lê tu bersîveke erenî ne dane wan, ger ev berpirsên saziyên dewletê wezîfa ku ket ser milê wan di wextê de bi cih banîna, di vê felaketê de ev çendî hemwelatî jiyana xwe ji dest ne didan.

Hemwelatiyên li navçeya Çinarê jî, piştgiriya serokê şaredariyê kirin û vê pirê ji hatin û çûndina trafîkê re girtin. Hemwelatiyan diyar kirin ku heta ku ev pirsgirêkên wan neyê çareser kirin, alîkarî û piştgiriya wan neyê kirin, wê destûr nedin ku hatin û çûndina li ser vê pirê bê kirin.

Hemwelatiyan bang kirin ku berpirsên hikumetê ji karê xwe îstîfa bikin. Wan eşkere kirin ku bi çavê dijminahiyê li wan dinhêrin, lê ew dixwazin bi biratî bijîn. Hemwelatiyan diyar kirin ku ji ber ku ew Kurd in tu saziyên dewletê li wan xwedî derneketiye û wan xwest navçeya Çinarê wek herêma afetê bê îlankirin.

Li ser vê nerazîbûnê polês derdorê hemwelatiyan rapêça û ji wan xwest ku rê li trafîkê bê vekirin.

www.arsiv.org

Li Amedê Qampanyeya alîkariyê dest pê kir

Dema Nû/Amed

Piştî baranek xurt û rabûna leyiyê li bajarên Herêma Bakûrê Kurdistanê, alîkarî û piştgiriya wan hemwelatiyên ku di vê felaketê de zerar dîtine destpêkir.

Divê mebestê jî, li bajarê Amedê di bin serokatiya Osman Baydemîr Serokê Şaredariya Amedê, Yekitiya Şaredariyên Herêmê û Sendîqaya Karmendên Şaredariyên Herêmê qempanye, alîkarî û piştgiriyê dan destpêkirin.

Di çerçevoya vê qempanya ya alîkariyê de Yekitiya Şaredariyên Herêmê û Şaredariya Amedê 1000 pakêt alîkariya xwarin û lîbasan, Sendîqaya Karmendên Şaredariyên jî alîkariya betaniye û çadiran, du qemyonan ji bo hemwelatiyên bajarê Batmanê rêkirin.Herweha di vê çerçevoyê de Şaredariya Amedê ji bo hemwelatiyên navçeya Çinar û Bismilê jî, alîkariya xwarin, lîbas û germkirinê şandin.

Di vê çerçevoyê de Serokê Şaredariya Amedê Osman Baydemîr, li gel serokê şaredariyên din yê Amedê, beşdarî vê qempanyeyê alîkariyê bûn û ji gelê Amedê xwestin ku ji bo hê bêtir alîkarî û piştgirî hewl bidin.

Serokê Şaredariya Amedê Osman Baydemîr diyar kir ku ji bo hevkarî û alîkariya hemwelatiyan, di serî de li Amedê û hemû bajarên vê herêmê dest bi qempayeya alîkarî kirine. Baydemîr; "em ji hemû hemwelatiyên Kurd, Tirk û yên din hêvî dikin ku li gor berjewendî û derfetên xwe, destê xwe yê alîkariyê ji bo wan hemwelatiyên ku di vê felaketê de zerar û ziyana wan hatiye kirin, bikin."

Di çerçevoya vê qempanyeyê de Serokê Sendîqaya Karmendên Şaredariyên ya tayê Amedê Vecihî Aydogan jî eşkere kir ku sendîqa wan jî ji bo alîkarî û piştgiriyê vê qempanyeyê bûne û dixwazin ji bo hê bêtir alîkariya hemwelatiyên vê herêmê hewl bê dayîn û gelê Amedê beşdarê vê qempanyeyê bibe.

Komcivîna Komeleya Mafên Mirovan hat lidarxistin

Navenda Nûçeyan

13 emîn Komcivîna Komeleya Mafên Mirovan (İHD), di 4ê Çiriyapaşîn de bi beşdarbûna endamên Komeleyê û gellek birêvebirên saziyên sivîl, li salona Navende Çandî ya Kocatepê ya li Enqerê, dest pê kir û wê du roj dom bike.

13 emîn Komcivîna Komeleya Mafên Mirovan, bi pêşkêşkirina sînevizyonek ku xebatên komeleyê yê 20 salî nîşan didan, hat destpêkirin. Piştî pêşkêşkirina sînevizyonê, Serokê Wexfa Mafên Mirovan Yavuz Onen, ji bo Serokatiya Dîwanê hat hilbijartin û axaftinek kir. Yavuz Onen, di axaftina xwe de diyar kir ku di serkeftina destkeftiyên li Tirkiyê de, pareke mezin ya Komeleya Mafên Mirovan e.

Herweha, ji aliyê Serokê Komeleya Mafên Mirovan Yusuf Alataş ve jî, axaftinek hat kirin. Yusuf Alataş, di axaftina xwe de bal kişand li ser xebatên komeleyê yên 20 salî û weha got; "zext û tadayiya saziyên darazî û hêzên emnî, tu carek nikaribûye me ji tekoşîna me dûr bixe." Alataş, herweha bal kişand li ser çareserkirina pirsgirêka Kurd û weha got; "Li Tirkiyê, asteng û çepera herî girîng ya li pêşberê Mafên Mirovan û demokrasiyê, pirsgirêka Kurd e. Riya çareserkirina pirsgirêka Kurd ya bi şêweyê aşitî û demokratik, di şer û tundiyê de nîn e. Ji ber vê yekê jî, divê ev pirsgirêk di nav rewşek demokratîk de û bi danûstendinan bê çaresekirin. Lê, yekîtiya Tirkiyê bê parastin."

Herweha, hatiye ragihandin ku di komcivînê de birêvebiriyek nû ku ji 17 kesî pêk tê, hat hilbijartin û Serokê Komeleya Mafên Mirovan Yusuf Alataş jî, carek din ji bo Serokiyê hat hilbijartin.

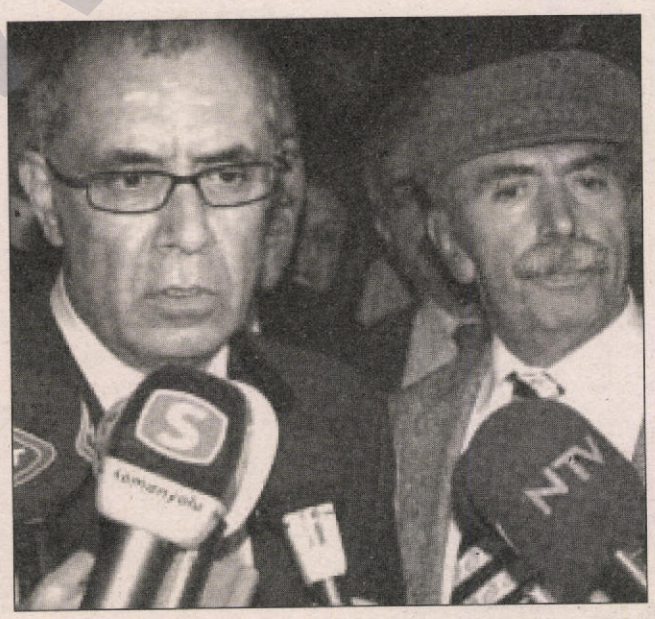

Kuncê Zimên

M. Emin BOZARSLAN

"KURDÎ", NE "KURDAYETÎ"

Wek ku berê ji dı "Kuncê Zımên" da bı hın munasebetan me dabû zanin, carna tê ditın ku dı Kurdiya Bakur da hın peyvık, bı awayê Kurdiya Başur bı kar tên anin. Yek jı wan peyvıkan ji "Kurditi" ye. Carna mırov dıbine ku ev peyvık bı awayê "Kurdayeti" tê gotın û tê nıvisin. Jı ber ku peyvık dı Kurdiya Başur da bı awayê "Kurdayeti" bı kar tê anin, tê zanin ku hın Kurdên Bakur dıbêjın qey ew awa rast e û dı Kurdiya Bakur da jı wısa bı kar tının.

Berê dıvê em vê yekê bdın zanin ku dı Kurdiya Başur da ne tenê ev peyvık, lê gelek peyvıkên di jı bı wi awayi bı kar tên anin. Mesela, dı Kurdiya Başur da "bırati" bı awayê "bırayeti", "dostani" bı awayê "dostayeti", "kesiti" bı awayê "kesayeti", "xızmiti" bı awayê "xızmayeti" û wd bı kar tên anin. Yani dı wi zarê Kurdi da ew awa bûye awayê sazkırına navên neberçav.

Bı peyveka di, dı Kurdiya Başur da "ayeti", wek pêvekek bı dûwayiya hın navên berçav yan hın salıxnavan (sifetan) ve tê kırın û wan navan yan wan salıxnavan dıke navên neberçav, mana "rewşa kesan" yan "rewşa tıştan" dıde wan.

Lê belê karanina wi awayi dı Kurdiya Bakur da şaşi ye. Lewra ew awa lı Kurdiya Bakur nayê. Weha: Dı Kurdiya Bakur da pêveka navên sazber ên neberçav, tenê tipa "i"yê ye. Ew tip tê dûwayiya nav yan salıxnavên xweber yan sazber û dıgel wan, navên sazber ên neberçav saz dıke, pêktine.

Eger tipa dûwayiya navek yan salıxnavek tipeka bêdeng be, "i"ya pêvek yekser tê dûwayiya wi navi yan wi salıxnavi û wi dıke naveki sazber ê neberçav. Wek "karker+i=karkeri", "mir+i=miri", "paqıj+i=paqıji", "qenc+i=qenci", "şıvan+i=şıvani", "xırab+i=xırabi", "xızan+i=xızani", "hevwelat+i=hevwelati" û wd.

Dı edebiyata Kurdi ya klasik û folklora Kurdi da ji vi awayi ci gırtite. Mesela, hozanê gewre Melayê Cıziri dı helbesteka xwe da daye zanin ku ew rûmet nade rutbeyên bılınd û dı peyvıkên "miri" û "padişahi"yê da ev awa weha bı kar aniye:

"Miri û padişahi, mûyek lı nık Melayi
Nadım bı mılkê alem yek zerreyek inayet".

"_nayet" Erebi ye, yani bal, bala ku kesek dıde keseki di yan dıde tıştek. Lı vır mexseda Melê, bala yara wi ye. Mamostayê mezın Ehmedê Xaniyê nemır, dı beşê 57'an ê "Mem û Zin"ê da dema şiret kıriye ku mırov bıbe dostê kesên qenc, weha ci daye peyvıka "qenci"yê:

"Ew qenc ın û qenciyê dızanın
Ew xeyr-ı jı qenciyê nızanın".

Siyahpoş ji dı ciyeki "Seyfulmulûk"ê da şireteka wek şireta Xani kıriye û "qenci" weha bı kar aniye:

"Eger tu arıf i, ya qenc bıçine
jı xeyrê qenciyê tıştek mebine".

Mela Xelilê Sêrti ji dı "Nehcul'enam"ê da weha ci daye "qenci"yê û "xırabi"yê:

"Ku qenci kete qelbê te, lez bıke
Xırabi jı şeytani ye, wê meke".

Me bı munasebeta peyvıka "kani"yê qala strana "Zeriyê" kırıbû û parçeyek jê nişan dabû. Xortê ku bûye evindarê Zeriyê, dı ciyeki stranê da nıfır lı bavê keçıkê kıriye û hıngê "xızani" û "gavani" weha bı kar anine:

"Ez'ê duayek jı Rebê alemê bıkım,
hun bêjın amin; xızani zehmet e,
bıla janek têkeve nava pezê bavê wê Zeriyê
Bıla bavê Zeriyê heft sal bıke gavaniyê".

Dı hın peyvên me yên pêşiyan da ji vi awayi ci gırtiye. Mesela, dı peyveka pêşiyan da weha tê gotın: "Ku tu qenci neki, xırabi ji meke". Dı peyveka pêşiyan a di da ji weha: "Du parên xızaniyê nezani ye". Peyveka pêşiyan ji weha ye: "Heqi jı destê neheqiyê zare-zar e". Ev ji peyveka pêşiyan a di ye: "Çer dı şiriyê da, wer dı piriyê da". Peyveka pêşiyan ji ev e: "Xwiyê şiri, heta piri".

Eger navek yan salıxnavek yekhece be, hıngê, carna tipa "t"yê wek gihinekek dıkeve navbera wi navê yekhece yan wi salıxnavê yekhece û vê "i"ya pêvek; hıngê "i"yeka di ji wek gihinekek dıkeve navbera wi navi yan salıxnavi û wê "t"yê. Bı wi awayi, navê sazber ê neberçav jı wan her siyan tê sazkırın, pêktê. Wek "berx+i+t+i=berxiti", "bûk+i+t+i=bûkiti", "din+i+t+i=diniti","genc+i+t+i=genciti", "jın+i+t+i=jıniti", "mêr+i+t+i=mêriti", "ter+i+t+i=teriti" û wd.

www.kurdistan-is-kurdish.org

Li ser pirrengî, pirdengî, dewlemendî û ehmeqîyê..

CEMALÎ

Dinya reng bi reng e. Her cûre nebat, heywan, kevir û kuç heye. Heywanên dirende wek şêr û piling, gur û hirç jî, yên kedî wek se, mî, hesp jî. Cûre cûre kêzî, mar û mişk… Cûre cûre dar û kulîlk… Evana hemû reng û dewlemendîyên dinyayê ne.

Mirov jî bi reng û şiklê xwe cûre cûre ne: Sipî û reşik, zerik û sorik, kej û esmer… Zman cûre cûre ne, her usa jî ol, adet û çand… Evana jî hemû dewlemendîyên civaka mirovan in.

Dema ev dinya yekreng ba ne dihate kişandin. Xweşikîya dinyayê û jîyanê pirrengî û pirdengî ye.

Civakeke hemdem, peşveçûyî û demokrat jî civakeke pirreng û pirdeng e.

Lê gelo, mirov dikare bêje ku her cûre tişt û kirin, her cûre gotin, bîr û bawerî dewlemendî ye ji bo dinyayê û ji bo civaka mirovan, bo gel û welat?

Wek nimûne, nêçîra heywanan ji bo kêfê, yan jî bê qeyde û dezge? Mirovan usa kirin ku neslê hin heywanan li gelek cîyên dinyayê nema, wek yê şêr û pilingan, xezalan û hwd…

Şewitandina dar û beran?..

Heya şer û kuştina mirovan, ji bo dagirtina welatên xelkê, bo hêsîrkirina wan, zêrandina wan?..

Nijadperestî, faşîstî, kolonyalîstî?..

Gelo derew çi ye? Dewlemendî ye yan kêmasîye ji bo civaka mirovan?

Lê neheqî û zulm?

Mirov hene derewîn in. Mirov hene fêlbaz in, aqil û hunera xwe wek rovîyekî ji bo xirabî bi kar tînîn. Çîroka La Fountaine, li ser "Qirok û Rovî" bi nav û deng e.

Rovîyek carê dinêre ku qirokek li şaxê darê hêwirîye û di dev da parçeyek penîr heye. Rovî tê bin darê û dest bi fen û fûtan dike, dibêje:

Hevala delal, rengê te û tûkên te çiqas xweş in! Herhal dengê te jî usa ye… Mîn dîya te ya rehmetî nas dikir, dengê xwe gelek xweş bû, nizanim yê te jî ewqas xweş e?..

Qirok dîyax nake, devê xwe vedike ku bêje: "Belê, yê min jî xweş e!"

Lê çawa devê xwe vedike û dibêje "gak!" penîr dikeve û rovî yekcar dev davêje, dibe. Berekî va jî qirokê ra usa dibêje:

"Ma ku ehmeqên wek te nebin, rovîyên wek min çawa nanê xwe derînin?"

Di civaka mirovan da jî mirov cûre cûre ne. Hela li civaka me Kurdan binêrin; li sîyasetê, li çapemenî, li jîyana rêxistinî… Mirov hene bi rastî mirov in: Jîr, dirist, dilpak, xêrxwaz, berhemdar… Mirov jî hene derewîn, durû, bêbext, zikreş, hesûd, şerrûd in…

Gelo, mirov dikare bêje ku ew grûba duwemîn jî pirrengî û dewlemendîya civakê ye?..

Mirov hene welatparêz û gelparêz in, ber xwe didin, fidakarî dikin, xwe diêşînin û heya, ger hewce be, di vê rê da canê xwe jî didin. Mirov jî hene halê gel û welat, doza azadîyê ne di bîra wan da ye. Bi dû kêf û zewqa xwe ne, egoîst in…

Mirov hene xayîn in, bi dijmin ra kar dikin…

Mirov hene hesûd û zikreş in, bêbext in; ne ku tenê hevalên xwe di bin bar da dihêlin û direvin, lê îlawe û îftîrayan jî li wan dikin, heya dev davêjine wan mirovên ku ji gel û welat ra xizmetên mezin kirine, berhemên baş dane…

Gelo mirov dikare ji bo mirovên usa xayîn, bêbext û mufterî bêje: "Ew jî beşek in ji pirrengî û dewlemendîya civakê û divê di civîn û rêxistinan da cîyê wan jî hebe, hurmeta wan jî bê girtin?."

Mirov hene ku tu ferqî nakin naybera baş û xirab, dirist û derewîn, welatparêz û xayîn…

Hin kes hene bi navê "demokratîyê" wan di terazû û qenterê da li himber hev datînin. Qîmeta baş û xirab, dirist û derewîn, welatparêz û xayîn li ba wan yek e..

Eva helbet ne helwesteke demokratîk e, lê yan jî zikreşî ye, yan jî ehmeqî ye. Zikreş bi zanetî dikin, ehmeq ji nezanî û famkorî..

Belê, kesên zikreş û ehmeq jî wek yên dinê hebûneke civakî ne. Civak tenê bi dilpak û baqilan çênabe', zikreş û ehmeq jî gelek in. Hin kes bê îzan û bê mîzan in...

Lê gelo,

mirov dikare bêje ku zikreşî û ehmeqî jî dewlemendîya gel û welat in û divê bêne parastin?

Bersîva vê pirsê jî hûn bidin, xwendevanan delal!

www.kurdiya.org

Doz li Mehdi Zana hat vekirin

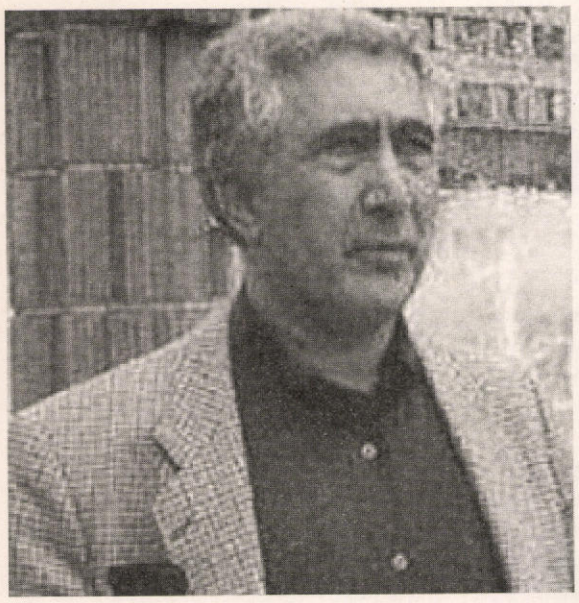

Dema Nû/Amed

Ji ber hevpeyvînek li siyasetmedarê Kurd Mehdi Zana, ji madeya 301 ya Cezayê Qanûnê ya Tirk doz hat vekirin.

Li gor ku hatiye ragihandin, ji ber hevpeyvînek ya Kovara Tempo ku ligel siyasetmedarê Kurd Mehdi Zana kiribû, ji aliyê Sêyemîn Dadgeha Cezayê Giran ya bajarê Amedê ve, bi îdêa ku Komara Tirk û tirkîtiyê piçûk xistiye, di derheqê Mehdi Zana de ji madeya 301 ya Cezayê Qanûnê ya Tirk, doz hatiye vekirin.

Herweha, hatiye ragihandin ku siyasetmedarê Kurd Mehdi Zana, li Sêyemîn Dadgeha Cezayê Giran ya bajarê Amedê ji 6 mehan û heta 2 salan bi cezayê zindankirinê tê darezandin.

Komeleya Nivîskarên Kurd li Swêdê kongreya xwe 12-an çêkir

Kongrê, piştî rawestina deqîqeyekî ji bo rêzgirtina şehidan dest bi karê xwe kir. Rapora xebatê û ya aborî hat xwendin û rûspîkirin. Dûre komîteya nû û nuwênerên kongreya Federasyona Komeleyên Kurdistanê hatin hilbijartin.

Ji bo Komîteya Karger, Laleş Qaso, Paşa Uzun, Zinar Soran, M.Siddiq Bozarslan û Haluk Özturk hatin hilbijartin

Wek nûnerên komelê ji bo kongireya federasyonê, M. Dehsiwar, Loqman Polat û Xalid Balîn hatin hilbijartin.

Endaman ji bo dewra pêş daxwaz û pêşniyazên xwe dane komîteya nû. Kongire bi serfirazî giha dawiyê. ***(Kurdistan nû)***

Li Silêmaniyê 200 ton rûnê xirabûyî hat bidestxistin

Navenda Nûçeyan

Ji aliyê Parêzgarê Silêmaniyê Dana Mecîd ve hatiye ragihand ku wan 200 ton rûnê xirabûyî bidestxistiye û vê yekê wan xistiye nav fikarek mezin. Herweha, hatiye ragihandin ku ev rûn, ji alî WFP Worl Food Programe (program xwarinê ya cîhanê) ku bi Neteweyên Yekbûyê re kar dike û li Iraqê xwarinê li gel belav dike, peyde bûye.

Li gor ku ji aliyê jêderên herêmê ve hatiye belavkirin, ji aliyê Parêzerê Silêmaniyê Dana Mecîd ve hatiye ragihand ku wan, li Silêmaniyê 200 ton rûnê xirabûyî bidestxistiye. Dana Macîd, herweha diyardike ku li ser tenekeyên rûnan jî etîketa fîrmayek Tirkiyeyê heye. Lê ne diyar e ku ev rûn ji Tirkiyeyê anîne an ji derekî din.

Dana Mecid, radighîne ku ew fikaran dikin ku ev rûn ketibe destê terorîstan û piştre jî jahrê tê de tikel kiribin. Ji ber ku ji ser tenekeyan amblema WFPê rakirine û ji divla wê re etîketa fîrmayek tirk li ser tenekan xistine. Bi vê minasebetê jî xwestine ku rûn zutirîn di bazarê de bifroşin.

Her weha Dana Mecîd dibêje ku ew fikaran dikin ku di nav rûnan de jahr hebe û loma jî, ji bo encamên rast hîn jî di labaratuwarê de test dom dikin.

Dewlet dixwaze bi alîkariya malbatan gerîla kanih bike

Dema Nû/Amed

Berdevkê Muduriyeta Giştî ya Hêzên Emnî ya Tirkiyê İsmail Çalişkan, li ser xebatên Fermandariya Giştî ya Cendirmeyan ya di derbarê hevdîtinên bi malbatên çekdarên PKKê re de, ragihand ku wan jî, dest bi xebatek weha kiriye.

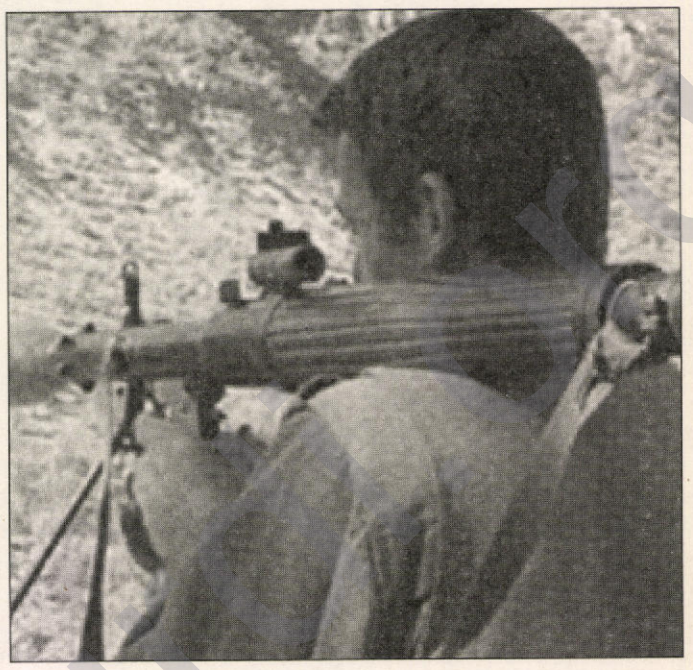

Li gor ku ji aliyê çapemeniya Tirkiyê ve hatiye belavkirin, piştî daxuyaniya Fermandariya Giştî ya Cendirmeyan ya di derbarê hevdîtinên bi malbatên çekdarên PKKê re de ku dixwazin malbatên kurd, bi zarokên xwe yên li çiyê re pêvendî daynin û wan kanih bikin ku bên û xwe radestê hêzên ewlekarî yên Tirkiyê bikin, Berdevkê Muduriyeta Giştî ya Hêzên Emnî ya Tirkiyê İsmail Çalişkan jî, daxuyaniyek da û ragihand ku wan jî, dest bi xebatek weha kiriye û di vî derbarî de, ji temamê hêzên emnî yên navçe û bajaran re namedor rekirine ku di vî derbarî de, xebatên xwe berfireh bikin.

Berdevkê Muduriyeta Giştî ya Hêzên Emnî ya Tirkiyê İsmail Çalişkan, herweha diyar dike ku ew çekdarên PKKê ku suc nekirine, dema xwe radestê hêzên emnî bikin, wê îfadeyê wan bê stendin û serbest bên berdan. Ji bilî vê yekê, wê rewşa ew kesên ku bixwazin ji madeya qanûnê ya poşmaniyê feyde werbigrin jî, wê di vê çerçevoyê de bê nirxandin.

"Herêma Bakurê Kurdistanê li ser gola petrolê ye"

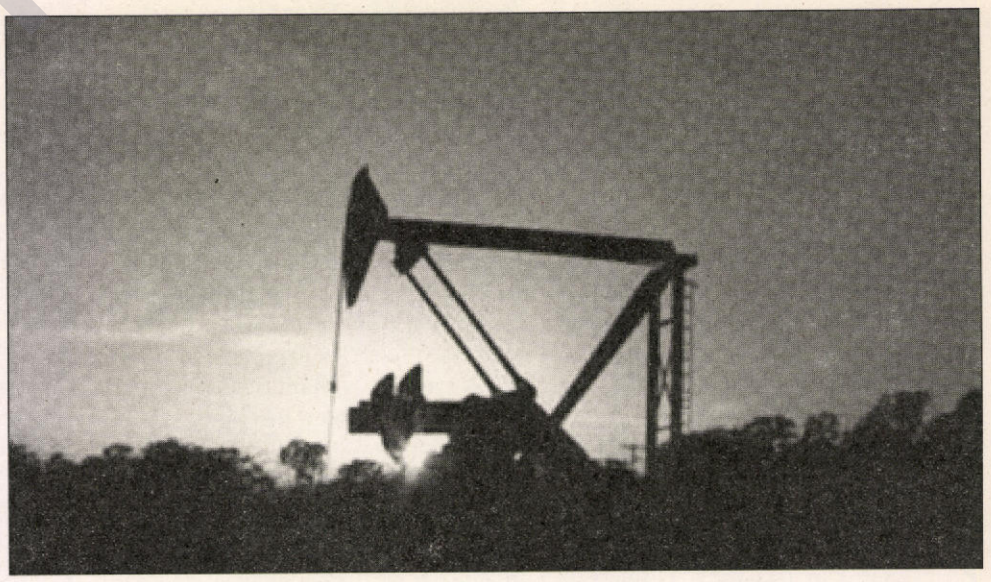

Navenda Nûçeyan

Ji aliyê kovara bi navê Aksiyonê ve hatiye belavkirin ku di lêkolînek ya dema dewleta Osmaniyan de hatiye bidestxistin ku herêma Bakurê Kurdistanê, li ser gola petrolê ye.

Li gor nûçeya bi navê 'Xerîteya Petrolê ya Siltan' ku di Kovara bi navê Aksiyonê de hatiye belavkirin, di dema dewleta Osmaniyan, sala 1901-an de li ser daxwaza Siltanê Osmaniyan Abdülhamid, ji aliyê mihendîsê Alman Paul Groskoph û yê Osmanî Habip Necip Efendi ve li herêma Bakurê Kurdistanê di derbarê peydakirina petrolê de lêkolînek berfireh hatiye kirin. Di encama vê lêkolînê de derketiye holê ku herêma Bakurê Kurdistanê, li ser gola petrolê ye.

Li gor wê xerîteya petrolê, rapora ku ji Siltanê Osmaniyan Abdülhamid re hatiye pêşkêşkirin, li bajar û bajarokên wek Amed Mêrdîn, Bismil, Hêzro, Sinan, Batman, Pîran, Midyat, Bedran, Tulan, Sêrt, Çemê Botan û Xaburê, Findik, Cizre, Çemê Bedlîsê, Çolemêrg, derdora Çemê Diclê û her wek din jêderên petrolê yên gellek mezin hatiye tespîtkirin.

Mihendîsê Alman Paul Groskoph, herweha di rapora xwe ya wê demê de radighîne ku derdora Çemê Firat û Dîcleyê jêderên petrolê yên gellek mezin hatiye tespîtkirin. Ger ev petrol bên dexistin, wê ev herêm li dinyayê bibe herêma herî dewlemend.

www.kurdistan.nu

Rewşa rojnamevanîya Kurdî;

Li Kurdistana Başûr û bi taybet li devera Behdînan

Hevpeyvin: Kovan Amedî

Behcet Hirorî, di sala 1962-an de li Gundê Hirorîyê ji dayika xwe bûye. Xwendina xwe ya Destpêkê, Navendî û Amadeyîyê, ji ber sedemên siyasî ya wê demê, li 6-7 cîhên cuda-li Zaxo û Duhokê dûmahî anîye.

Di sala 1986`an de, li Zankoya Bexdayê beşa rojnamevanîyê xwendîye. Ji sala 1987`an virde endamê Yekitîya Nivîskarên Kurd e. Demekî bûbû Endamê Bingeha Rewşenbîrîyê li Bexdayê, endamê Sendîkaya Rojnamevanên Kurdistanê ye. Ji sala 1994`an serîvîkarê rojnameya Peymanê bû ye, Sê salan jî sernivîskarîya kovara Sivore ya zarokan kirîye. Ji sala 2003`an heta nuha jî sernivîskarê rojnameya EVRO`yê ye. Xizandare, xwedîyê 4 zarokane, 3 kur û keçek e.

Behçed Hirorî, di heman demê de Şaîre jî. Dîwanek wî hatî çapkirin bi navê " Ew şirên sêdarên ji sêdarê rihabûyn." Du kitêbên wî yên din jî heye. Yek bi navê "Gotgotik" ew kitêba jî li ser pisên derûnî û nefsîye, ya din jî bi navê " PKK û projeya dest biserdagirtina Kurdistana Iraqê" ye.

Rojnamevanîya Kurdî, berî serhildanê li Kurdistanê û bi taybetî li devera Behdînanê di çi rewşê de bû û îro gîhiştîye çi qonaxê?

Behcet Hirorî: Li devera Behdînan, ez dikarim bêjim du rengê rojnamevanîyê hebû. Rengek ji wan, eger bêjin rojnamevanîya çiya ya ku ji alîyên partîyên me yên Kurdistanî û Bereyê Kurdistanî ve derdiket. Bi rengekî nehênî digehişte nav bajarên Kurdistanê. Ji ber ku ew rojnamevanî rengvedan bû ji rewşa siyasî ya Kurdistanê, wan hizbên Kurdistanî yên ku li cem hukumeta Iraqê Qedexebûn derdixist. Deng û Basên Kurdistanê, Peşmergan, kar û kiryarên Peşmergan, her bûyerekî ku girêdayî bi rewşa Kurdistanê, li nav xwe û derve, di wan rojnameyana de dihate belavkirin.

Piştî serhildanê, rewşa Kurdistanê hat guhartin. Kurdistan ji bindestîyê azad bû, hizra kesên Kurd jî azad bû. Kurdistan bû xwedîyê Parlamen û Hukumet. Di vê rewşa azad de, eger bêjin berî nuha li Kurdistanê rojnameyek li gel 2-3 kovaran, piştra kirin 2 rojnamên Kurdî û li gel 3-4 kovaran derdiketin. Nuha bi sedan rojname derdikevin, li gor pîvanên min heta dora 400 rojname û kovar di bin sîbera Parlamena Kurdistanê, li hemû bajarên Kurdistanê, li gel Mûsilê û Kerkûkê derdikevin…

Ev jî vedigere ser ku Parlamena Kurdistanê, 2 qanûn bo çapemenîyê û Sendîkaya Rojnamevanan derxistîye ku têda piştîvanîya azadîya rojnamevanîyê dike, piştîvanîya azad gîhandina rojnamevanîyê bi hemû ziman û di hemû waran de dike… Yanî rojnamevanî heta hedekî baş pêşketîye…

Dikarî hinek behsa rojnama xwe 'Evro'yê bikî, Kengê dest bi weşanê kir, çiqas û li ku tên belavkirinê?

Behcet Hirorî: Berî rojnameya Evro`yê, me rojnameyek din bi navê Peyman derdixist. Di sala 1994`an di heyva 7`an de dest pêkir. Ev rojnameya berdewam bû heta azadkirina Iraqê, ji ber ku di rojên azadkirina Iraqê de, rewşek ne rihet û ne normal li Kurdistanê û li hemû Iraqê peyda bû. Wê demê rojnama Peyman rawestîya. Peyman di wê demê de girêdayî bi PDKê bû…

Yekem hejmara rojnamê di 31 temuz 2003`an de derket. Heftename derdikeve heta nuha 155 hejmar derketîye. Em, ji her hejmarekî 6000 nusqeyan çapdikin. Ez nikarim bêjim ku li sertanserê Kurdistanê belav dibe. Lê çend adet diçe Suleymanîyê û heta hedekî li Hewlêrê jî heye, li sertanserê parêzgeha Duhokê, li hemû qezayên wî û li hemû komelgehan hejmarekî baş tên belavkirin. Li vê derê, li gora îstasîtîkan di warê tîrajê, di warê nusqeyê wê yên tê çapkirin, di warê xwendina wê ji alîyê jin, genc û xizanan de, EVRO rojnameya 1´ê ye li deverê.

Naveroka rojnama we çiye, pirtir li ser kîjan babetan disekine?

Behcet Hirorî: Di rojnama EVRO de, em girîngîyekî taybet didin warê azadîya nivîsînê, nivîskar bi azadî dinivîsînin, li gora wan qanûnên me yên li Kurdistanê heye. Ji ber vê yekê, pirtir em babetên ku xemê jê dixwun, kêşeya cemawerî û xelkê raya azad. Wek ray û azadîyên ku em di rûpelên EVRO` yê de, di rûpela pêşîn de dengûbasên girîng ku girêdayî bi Kurdistanê û Iraqê ve heye belav dikin. Dengûbasên girêdayî bi Kurdistan mezin heye belav dikin. Rûpelekî navxweyî heye, ji bo hemû babetên kêşe û dengûbasên girêdayî me navxweyî ye belav dikin. Beşekî me yê din heye, ew jî ji bo boçûyînên azad ji alîyê nivîskaran de. Me beşa civakî û tendurustîye heye, me beşa qanûnê heye, me beşa taybet ya gêncan heye. Rûpelek me heye ji bo dîyalogê li gel kesên desthilatdarin, li heremê û di hemû cure û di hemû warekî de em dîdarê li gel wan dikin. Rûpelek me heye ji bo rewşenbîrîya gîştî, me rûpelek taybetî bo werzişê heye…

Ji ber pêşveçûnên ku li ser EVRO`yê bûnin, em nuha bîr lê dikin ku bi rengekî rojane derbixînin. Me bernameya xwe ya rojane hazir kirîye û me daye cîhên desthilatdar.

Îro di warê ragîhandinê de, teknolojîyek bilind tê bikaranîn. di halekî usa de rojnameyekî hefteyî wê li ser gel tesîra xwe çibe?

Behcet Hirorî: Bê guman teknolojîya nû, kartêkirinek li ser rojnaman û kovaran kirîye. Bi taybet, li ser rojnameyên hefteyî yan jî heyvane bin. Mesele dereng derdiçin. Lê li Kurdistanê ev teknolojî hêj baş negîhiştîye hemû bajêr, komelgeh, gund û her cîhekî. Înternet li her cîhan nîne, li her malan de nîne. Nuha li hemû parêzgeha Duhokê de renge ji %20 înternet hebin. Hin mal henin TV wan yê satalît nîne, hin gund hene satelît nine, ev sedemeke. Ya din, li tu dunyayê, bi taybet Satelît, Înternet, TV, Radîyo, hemû ew tiştên ku girêdayî bi xelkê nin belav nakin. Meselen; Xelkê hin kêşe henin, hin problem henin ku di Satelîtan de nayên dîtin....

Bo çi rojnamevanîya bi zaravê Kurmancî ne di astê bi zaravayê Soranî de ye, gelo li gor te sebeba wî çiye?

Behcet Hirorî: Problema Kurmancî û Soranî, problemek mezin e li Kurdistana Iraqê. Eger em bên ser zaravê Kurmancîyê û Kurdistana mezin li pêş çav bigrin, zaravayê Soranî nabe yek ji çarê Kurmancîyê. Bes eger em bên ser Kurdistana Iraqê, Kurmancî yek ji çarê Soranîye. Her ji ber hindê jî di destpêka salên 60`an û 70`an û heta nuha jî hevrikî û milmilaneyek mezin di navbeyna Kurmancîkirin û Soranîkirinê de heye û di hemû deman de jî Soranî di vê de serketîye. Soranî dişêya yek lehçeyek yekgirtîji bo nivîsînê peyda bikin, nuha ew kesên Soranîbe û li her cîhekî Kurdistanê be dikarin ta radeyek pê binivîsînin. Lê rastî, Kurmancî bê xwedî mabû. Di berî serhildanê ev kêşeya gelek gelek mezin bû. Ji ber vê yekê jî, hukumeta Iraqê biryar dabû ku lehceya yekgirtî ya resmî Soranî be. Gelek xem ji Kurmancîyê ne dixwarin. Kurmancan jî şerê xwe dikirin, nerazîbûna xwe diyar dikirin. Hukumeta Iraqê ya li wê demê, ev kêşeya bi rengekî hal kir. Lê halkirinek jehrawî bû. Biryar dabû ku 2 rojname derkevin, yek bi Kurmancî ji bo Kurmancan, ya din jî Soranî ji bo Soranan. Eva Soranî navê wî Aso bû, navê ya Kurmancî jî Bizav bû…

Biryardanek li ser Kurmancî yan Soranî, biryarekî pir mezin e. Dan û standinek mezin pêdivên, hevpişkîya perçeyên din yên Kurdistanê jê ra divên, yanî Kurdistana mezin biryar bide ku lehçeya resmî Soranî be, Kurmancî û bi kîjan rengî be…

Çi bê kirin ku rewşa rojnamegerîyê li dewera Behdînanê baştir bibe?

Behcet Hirorî: Bê guman eger baştir be, divê çend pêngav bên avêtin. Ji wana yek, çapxaneyên baş bê çêkirin. Heta nuha çapxaneya ku em dibêjin başe, li Duhokê çapxaneya Xanîye, ew jî çapxaneyek nîvbetale. Yanî hecma wî biçûk e. Eger çapxaneyên baş hebin, eger ji bo belavkirinê dezgehên taybet hebin, eger beşek hebe li Zanko ya Duhokê ku taybet bo rojnamevanîyê be, mixabim ew heta nuha li Hewlêrê jî nîne. Lê biryare ku îsal li Hewlêrê bê vekirin. Ew beşa rojnamevanîyê tenê li Zankoya Suleymanîyê heye. Eger kulîyek (beşek) hebe û kesên ku ji wê kulîyê derbiçin, di warê rojnamevanîyê de akademî bin. Desthilat pirtir alîkar be ji bo karê rojnamevanîyê. Lê rojnameyekî bi dengê milletê tê naskirin, divê azad be, divê rojnamevan azad be…

Ya din, rewşa malî ya dezgehên rojnamevanîyê ye. Rewşa malî ya rojnamevanan ku meaşên wan kêmin, nikarin hemû wextên xwe bidin rojnameyê. Ji bo ku xwe xwedan bikin, di çend dezgehan de kar dikin. Ez bawer dikim, eger ev pirsana bên çareserkirin, wê rewşa rojnamevanîyê li devera Behdînan baş be.

Rojnameya Dema Nû ku heftenameye û li Kurdistana Bakur derdiçe û ev çend mehên dawî digihîje destê te. Tu Dema Nû çawa dibînî?

Behcet Hirorî: Rojnama Dema Nû ku eva çend hejmar gîhişte min, min tenê du hejmarên wî xwendîye. Ji ber ku, bi rastî xwendina tîpên latînî ji bo me girane. Heta gotarek bi latînî dixwînim, ez 6-7 gotarên bi tîpên erebî dixwînim, ev jî muşkuleyek e. Lê ez nuha aktîv nabînim ku rojnameyek bi 2 zimanan derdikevin. Ez bawer dikim, eger tenê yek ziman be wê baştir be. Eger bi Tirkî cuda ji vê derkeve, bawer dikim wê baştir be. Eger Malperên xwe yê înternet hebin û rojname baş bê xurtkirin, rojname bê nû kirin, ez bawer dikim eva wê hîn baştir be. Lê goreyî eva nuha derdikeve, ez dibînim karekî başe, destpêkek başe. Ez bawer dikim di paşerojê de beşdarîyeke baştir ji vê derê jî di gel da hebe, wê baştir derkeve. Destê we xweş be.

Ez gelek sipasîya te dikim û serketin ji bo cenabê te û rojnameya EVRO´yê dixwazim.

Behcet Hirorî: Sipasdar be, ez jî gelek sipasîya te dikim.

www.arsiv.org

Abdulluh Gul gef li serokên Kurd dixwe

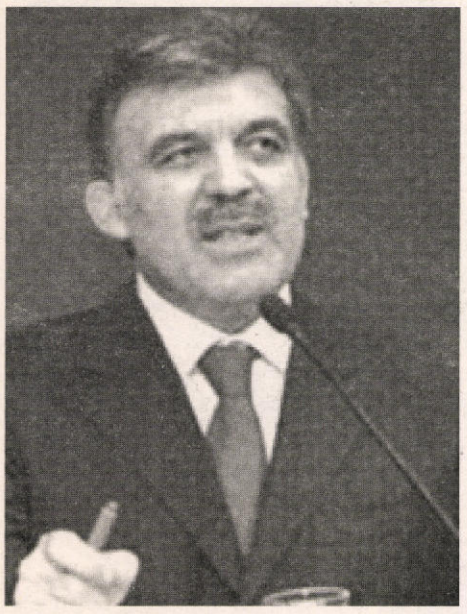

Dema Nû/Amed

Wezîrê Karê Derve yê Tirkiyê Abdullah Gul, bi şêweyek êrişane gef li Serokên Kurd Mesûd Barzanî û Celal Talebanî dixwe û radighîne ku divê ger kurd, li pey armancên xwe bazdin wê destkeftiyên xwe yên heyî jî wenda bikin.

Li gor ku ji aliyê nivîskarê Tirk Fatîh Çekirge ve hatiye nivîsandin, Wezîrê Karê Derve yê Tirkiyê Abdullah Gul, di axaftinek xwe ya ligel wi de bi şêweyek êrişane gef li Serokên Kurd Mesûd Barzanî û Celal Talebanî dixwe û diyar dike ku ger Talebanî-û Barzanî pişt bi Emerîkayê girêbidin û li pey armancên xwe bazdin, wê destkeftiyên xwe yên heyî jî wenda bikin û wê eqîbeta Mîlosevîçê Yugoslavî bê serê wan. Abdullah Gul, herweha diyar dike ku wê Emerîka, demek paşê ji herêmê biçe, lê dewleta Tirk mayende ye û wê heta û heta livir be.

Abdullah Gul, herweha geflêxwarina xwe dom dike û weha dibêje; "Serokên Kurd, bi helwestên xwe yên wek, li PKKê xwedîderketin, li pey damezrandina Kurdistanek bazdan û xeyala bidestxistina bajaerê Kerkûkê, li qeraxê xetayek dîrokî ne. Ger Kurd naxwazin van destkeftiyên xwe yên heyî jî wenda bikin, divê dev ji van xeyal û xeletiyên xwe berdin. Ger ew pişt bi Emerîkayê girêdidin û pey armancên xwe bazdidin, bila vê yekê jibîr nekin ku wê Emerîka, demek paşê ji herêmê biçe, lê dewleta Tirk mayende ye û wê heta û heta livir be. Ger dûrbîn nebin û pêşeroja xwe nefikirin, wê destkeftiyên xwe yên heyî jî wenda bikin û wê eqîbeta Mîlosevîçê Yugoslavî bê serê wan."

Abdullah Gul, bi berdewamî diyar dike ku Serokên Kurd Mesûd Barzanî û Celal Talebanî, piştgiriya qadirên PKKê dikin û li Iraqê li wan xwdî derdikevin û weha dibêje; "Wextek Sûriyê bi Tirkiyê re neyartî dikir û cîh didan PKKê. Lê, Iraq welatek dost e û çênabe ku bi Tirkiyê re neyartî bikin."

3 fîlmên li ser kuştina jinan...

Navenda Nûçeyan

Sê fîlmên ku babeta wan, li ser kuştina jinan e û li bajarên Amed, Mêrdîn û Rihayê hatine çêkirin û ji aliyê derhênerên jin ve di Navenda Filman ya Mithat Alam ya Zanîngeha Bogaziçiyê ve hatine amadekirin hatine birêvebirin, wê di 7, 8 û 9 Çiriyapaşîn de dakevin pêşçavê temaşevanan.

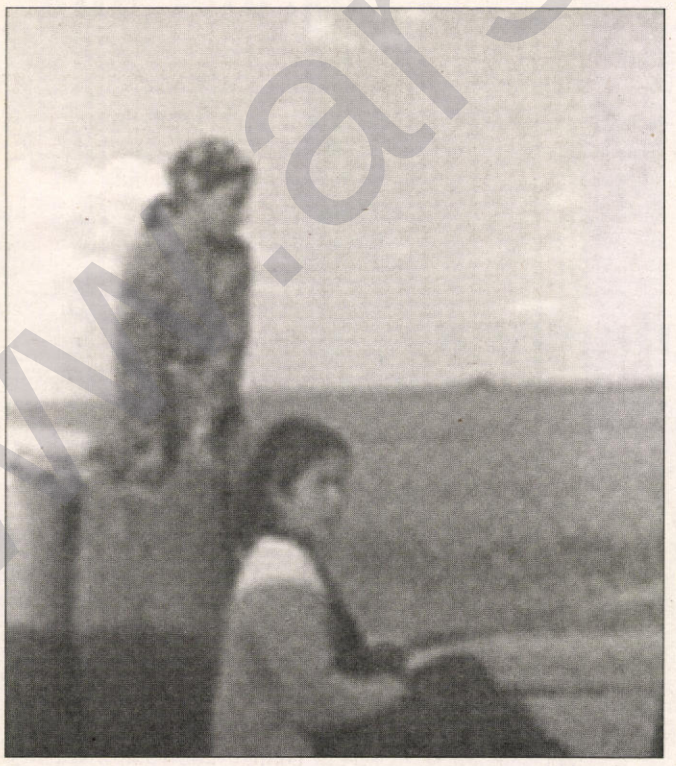

Li gor ku ji aliyê ajansa nûçeyan ya firatê ve hatiye belavkirin, ew sê fîlmên bi navê "Lorîn ji Jinê re", "Pêwendiyên di Tariyê de" û "Navê wê Guzîde/Vendetta Song" ku babeta wan, li ser kuştina jinên ku ji ber 'namûsê û kevneşopiyê' hatine kuştin ku ji aliyê derhênerên jin ve li bajarên Amed, Mêrdîn û Rihayê hatibû çêkirin, wê di 7, 8 û 9 Çiriyapaşîn de dakevin pêşçavê temaşevanan. Derhênerên van fîlman radighînin ku herçiqas ev fîlm li herêma Kurdan hatine kişandin jî, ev yek nayê bonê ku ev pirsgirêk, tenê ya herêma Kurdan e.

Herweha, hatiye ragihandin ku wê fîlmê bi navê "Lorîn ji Jinê re" ya derhêner Berrin Balay Tuncer, di 7ê Çiriyapaşîn de, ya derhêner Melek Ulagay Taylan "Pêwendiyên di Tariyê de" di 8ê Çiriyapaşîn de, ya derhêner Eylem Kaftan "Navê wê Guzîde/Vendetta Song" jî di 9ê Çiriyapaşîn de dakevin pêşçavê temaşevanan.

Lehiyê li Şemzînanê jî xist

Navenda Nûçeyan

Şilî û barana ku ev çend roj e, li herêma Bakurê Kurdistanê dibare û bûye sedemê wêrankirina gellek navçe û bajaran, ev car navçeya Şemzînan ya bajarê Çolemêrgê da berxwe û piraniya navçeyê wêran kir.

Li gor ku ji aliyê jêderên herêmê ve hatiye belavkirin, piştî gellek navçe û bajarên herêma Bakurê Kurdistanê, laser lehî bi ser navçeya Şemzînan ya bajarê Çolemêrgê re jî hat. Di encama vê lehiyê de 3 kes bi avê re çûn û 4 kes jî birîndar bûn. Herweha hatiye ragihandin ku 150 xanî, ji vê lehiyê zerar dîne û 150 xnî jî hatine valakirin. Ji aliyê heman jêderan ve hatiye ragihandin ku dibistanên navçeyê, ji ber baran û lehiyê du roj hatine betalikirin.

Hêjmara miriyan gihîşt 44 kesî

Ji aliyek din ve jî, hatiye ragihandin ku hêjmara miriyan ku pirraniya wan zarok in, ya jiber lehiyên navçe û bajarên herêma Bakurê Kurdistanê, yên wek; li navçeyên Amedê 19, li bajarê Êlihê 12, li navçe û bajarê Rihayê 6, li navçe û bajarê Şirnexê 4, li bajarê Wanê 1, li bajarê Kilîsê 1 û li bajarê Mêrdînê 1 bi tevahî gihîştiye 44 kesî.

Çemê Mûnzûrê gellek avahî da berxwe

Piştî barandina baranê ya li bajarê Dêrsimê ku serê hefteyeke dom dike, Çemê Mûnzûrê jî tije bû û bi ser re qelîbî û avahî da ber xwe û zerarek mezin da derûdora xwe.

Li gor ku ji aliyê jêderên herêmê ve hatiye ragihandin, ji ber qelibandina Çemê Mûnzûrê, gellek xanî û avahî ku avahiya Parêzgariyê jî di nav de ye, ketine bin xeteriyek mezin. Herweha hatiye ragihandin ku ji ber şilî û lehiyê, riya navbera Dêrsim û navçeya Pulumurê û ya Ovacik ê hatiye girtin.

Li Kerkûkê 13 terorîst hatin kuştin

Li Kerkûkê 7 terorîstên ser bi Rêxistinên Tewhîd û Cîhad hatin girtin û îtîrafkirine ku Sûriye alîkariya wan dike û her weha li nahiyeya Reşad 13 terorîst hatin kuştin û 13 ê din jî hatin girtin.

Çavkaniyek ji lîwaya 2ê ya artêşa Iraqê ragihand ku îro (07.11.2006) operasyoneke lêgerîn û saxtîkirinê li devera Rîaz ya ser bi qezaya Hewîce ya Kerkûk hatiye pêkanîn û di encamê de 7 terorîstên ser bi Rêxistinên Tewhîd û Cîhad hatine girtin ku yek ji wan sekreter e û îtîraf kirine ku Suriye alîkarîya wan dike.

Ji aliyekî din ve şeva 7-8/11 li nêzîkî gundê Dukmana Serû yê nêzîkî nahiyeya Reşad li ser riya Kerkûk-Tikrît, pevçûn di navbera terorîstan û karwaneke hevbeş ya artêşa Iraqê û Hêzên Pirnetewe de rû da û di encamê de 13 terorîst hatin kuştin û 13 ên din jî birîndar bûn. Her weha di pevçûnê de leşkerekî artêşa Iraqê bi rutbeya arîf şehîd bû û 2 leşkerên emerîkî birîndar bûn. ***(pukmedia)***

www.arsiv

RSF;

"13 welat înternetê sansor dikin"

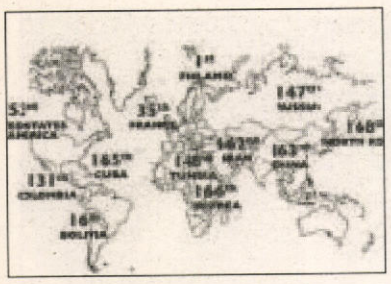

Dema Nû/Amed

Ji aliyê Rêxistina Rojnamevanên Sînornenas (RSF) ku azadiya çapemeniyek bêsînor diparêze, ve hatiye belavkirin ku li seranserê dinyayê, 13 welat bi zext, bend û çeperan, bandor li ser malperên înternetê datînin û sansor dikin.

Li gor ku ji aliyê ajansên nûçeyan ve hatiye belavkirin, Rêxistina Rojnamevanên Sînornenas (RSF) eşkere dike ku, 13 welatên wek Erabistana Suudi, Belarus, Myanmar, Çin, Koreya Bakur, Kuba, Misir, Îran, Ozbekistan, Sûriye, Tunus, Turkmenistan û Vietnam bi zext, bend û çeperan, bandor li ser malperên înternetê datînin û sansor dikin. RSF, herweha radighîne ku sê welatên wek Libya, Giravên Maldivê û Nepalê ji lîsteya parîn hatine derxistin.

Rêxistina Rojnamevanên Sînornenas herweha, di daxuyaniya xwe de radighîne ku sala parîn welatê Misirê, di nav Misir, di nav vê lîsteyê de tunebû, lê ev sal ew jî ketin vê lîsteyê û weha dom dike; "Helwesta Serokkomarê Misirê Husnu Mubarek ya li dijî înternetê û azadiya çapemeniyê, me dixe nav fikarek mezin." RSF, herweha diyardike ku sê nivîskarên demokrat û reforumxwaz ji ber nivîsên xwe, ji aliyê rayedarên dewletê ve hatine zindankirin.

UNHCR;

"Her meh 100 hezar Iraqî ji Iraqê direvin"

Dema Nû/Amed

Komîseriya Bilind ya Penaberan ya Netewên Yekbûyî (UNHCR) radighîne ku her meh, 100 hezar Iraqî ji ber tûndî û şerê li herêmê, ji Iraqê ber bi Suriyê û Urdunê ve direvin.

Li gor ku ji aliyê ajansên nûçeyan ve hatiye belavkrin, Komîseriya Bilind ya Penaberan ya Netewên Yekbûyî, di 4ê Çiriyapaşîn de di derbarê tûndî û şerê li Iraqê de daxuyaniyek, belav kir. UNHCR, diyar dike ku piştî têkçûna rejima dîktator ya Saddam û bitaybet piştî xurtbûna şer û tûndiyê, her meh 100 hezar Iraqî ji ber tûndî û şerê li herêmê, ji Iraqê ber bi Suriyê û Urdunê ve direvin. UNHCR, herweha radighîne ku armanca wan ew bû ku piştgirî bidin yên ji mecbûrî cîh û warên xwe terk kirine, lê ji vê hewldana wan tu encamek nehatiye bidestxistin û roj biroj, ev koçkirin û rev a ji Iraqê zêdetir bûye.

Nûnerê UNHCR Ron Redmond, diyar dike ku herçiqas hêjmarek qetî di destê wan de tunebe jî, lê li qeydiyên saziya wan, ew dikarin bêjin ku her meh 100 hezar Iraqî ji ber tûndî û şerê li herêmê, ji Iraqê ber bi Suriyê û Urdunê ve koçber dibin. Ron Redmond, herweha diyar dike, wan hêjmara Iraqıyên ku ber bi Suriyê ve direvin, tesbît kirne. Li gor tesbîtên wan, rojê 2000 kes bi vê rêkê derbasê Sûriyê dibin.

Nûnerê UNHCR Ron Redmond, herweha radighîne ku ligel koçkirina li derveyê sînoran, koçkirinek navxweyî ya li nav bajarên Iraqê jî, gellek zêde bûye û weha dom dike; " Bi taybet piştî êrişên li ser cîhên şiîyan yên pîroz yên bajarê Samarayê, di warê koçkirina navxweyî de gellek zêdebûn çêbûye ku di vê salê de 425 hezar kesî cîh û warê xwe terk kiriye."

Ron Redmond, di dawiya daxuyaniy xwe de weha dibêje; "Li gor agahiyên bidestxistî, ji salên 1990î û heta niha hêjmara Iraqiyên ku koçê derveyê sînoran kirine, milyonek û 800 hezar (1,8 milyon) e. Hêjmara Iraqiyên ku koç a navxweyî jî kirine milyonek û 600 hezar (1,6 milyon) e.

Şîrîn Ebadî;

"Divê Seddam ji ber kîmiyabarana Serdeştê jî bê dadgehkirin"

Xanim Şîrîn Ebadî ya Faris xwediya xelata Nobel ya aştiyê, daxwaz kiriye ku Sedam, li ser tawana kîmiyabarana bajarê Serdeşt yê Rojhelatê Kurdistanê jî, bê dadgehkirin.

Malpera Newa belav kiriye ku di daxwiyaniyekê de, Şîrîn Îbadî ji ajansa Faris re destnîşankiriye ku dadgehkirina Seddam Husên, kêmasî tê de heye û divê Seddam û destûdarên wî li ser kîmiyabarana bajarê Serdeşt û li ser hemû tawanên xwe bên dadgehkirin.

Şîrîn Ebadî, herweha nerazîbûna xwe li ser stendina biryara lisêdardanê li hemû welatên cîhanê destnîşankiriye û teqez kiriye ku ew welatên ku îro dijayetiya Seddam dikin, di dema borî de alîkariya wî dikirin û ji ber wê yekê jî Seddam ji kesî neditirsiya û çekên kîmyawî li dijî Kurdên Îranê û yên Iraqê bi karanîn.

Buyukanit:

"YE me aciz dike"

Serfermandarê Tirkiyeyê Yaşar Buyukanitê ku ji bo serlêdanek fermî çû Grekîstanê, derbarê têkilîyên di navbera wan û YEyê de jî hinek axaftinan kir. Buyukanit, di axaftina xwe de weha got: "YE ordûya Tirkiyeyê ji xwe re kiriye armanc. Çima ev qas bi me re mijûl dibin?. Divê YE rewşa Tirkiyeyê û herêmê zanibe û li wê gorê tevbigere".

Buyukanit, hewldanên YEyê weke mudaxeleyên li ser ordûya Tirkiyeyê binav kir û ji YEyê daxwaz kir ku ji niha şûn ve bi zanabûn tevbigerin.

Buyukanit li ser mijara "nasnameya etnîki" ango pirsa kurd jî weha axaft: "Di vê sedsalê de hewldanên ji bi bidestxistina nasnameyê tiştekî şerme û ên ku di nava vê hewldanê de ne jî heqaretê li Tirkiyeyê dikin. Heger Ataturk van rojan bidîta ê ji qehra zûtir bimra". ***(netkurd)***

Platforma Demokrasiyê;

"Pirsgirêka Kurd, bi bêdengkirina çekan û pêngavên demokratîk çareser dibe"

Dema Nû/Amed

Platforma Demokrasiyê ya bajarê Edenê, di derbarê çaresrkirinek mayenda ya pirsgirêka Kurdî de bi piştgiriya 280 sazî û kesî, civînek çapemeniyê lidarxist û daxuyaniyek belav kir. Di daxuyaniyê de hat ragihandin ku pirsgirêka Kurd, bi bêdengkirina çekan û bi avêtina pêngavên demokratîk çareser dibe.

Li gor ku ji aliyê çapemeniyê ve hatiye belavkirin, Platforma Demokrasiyê ya bajarê Edenê, di derbarê çaresrkirinek mayenda ya pirsgirêka Kurdî de civînek çapemeniyê lidarxist û daxuyaniyek belav kir. Hatiye ragihandin ku ligel nûnerên komel û saziyên sivîl, sendîke û 20 muxtaran ji aliyê bi qasî 280 kesî ve, piştgirî li vê daxuyaniyê hatiye kirin. Herweha, hatiye ragihandin ku ev daxuyanî, ji aliyê berdevkê KESKê yê demî Dr. Mehmet Antmen ve hatiye xwendin.

Dr. Mehmet Antmen, di daxuyaniyê de bal dikşîne li ser şerê herêma Kurdan û weha dibêje; "Ev şerê herêmê ku bi salan e dom dike, zerarên mezin daye gelên Tirkiyê û ligel van zeraran, di nav gelan de çandeke lînçkirinê jî, peyda bûye." Dr. Mehmet Antmen, bi berdewamî diyar dike ku biryara PKKê ya agirbestê, ji bo rawestandina xwîna li herêmê, firsendeke girîng e û ev yek jî, ji bo avêtina pêngavên demokratîk şansek mezin e.

Dr. Mehmet Antmen, di dawiya daxuyaniya xwe de weha dibêje; "Ji bo çareserkirina birînên li herêmê û ji bo bikaranîna pêngavên demokratîk, divê daxwazên di derbarê çand û pênasê de bên nirxandin û pêşî li beşdarbûna jiyana civakî û siyasî bê vekirin.

www.arsiv.net

DTP bang dike ku alîkariya hemwelatiyan bê kirin

Dema Nû/Amed -

Piştî ku baraneke xurt barî û li Herêma Bakurê Kurdistanê bû egera zerar û ziyaneke mezin, rayedarên partiyên kurd bang li raya gişktî kirin ku alikarî û piştgiriya madî û manewi bigihînin hemwelatiyan.

Bi vê mebestê, yek ji wan partiyên kurd, Partiya Civakî ya Demokratik-DTP, li Amedê daxuyaniyek belav kir û xwest zûtirîn alîkarî û piştgiriya hemwelatiyên ku di baran û lehiyê de zerar dîtîne bê kirin.

Daxuyaniya ku ji aliyê hevseroka DTPê Aysel Tugluk ve hat xwendin, serokê şaredariya Amedê Osman Baydemîr, serokên şaredariyên din yên Amedê û birêvebirên DTPê jî beşdar bûn.

Aysel Tugluk diyar dike ku wan wek partî, ji bo yên ku di vê felaketa baran û lehiyê de xesar û ziyana wan bûye, kampanyeyek alîkariyê destpêkirine. Tugluk eşkere kir ku li vê herêmê zêdetir ji 40 hemwelatî jiyana xwe ji dest dane, ji bo vê yekê jî gelek xemgîn in.

Tugluk ban li hemû ta û rêxistinên partiya xwe kir ku ew li gor berjewendî û olaxên xwe alîkariya wek betaniye, çadir, zexîre û xwarin-û vexwarinên din, bigînin heyûdu û di demeke herî kurt de bigihînin yên ku ji vê felaketê zerarê ditine.

Tugluk, di berdewamiya axaftina xwe de weha got: " divê bajarên ku ev felaket lê qewimiye wek "herêma Afetê" bê îlan kirin, em dixwazin alikariya hemwelatiyan her tim dom bike û vê yekê wek hevkarî û pistgiriyeke miroyahî bibînin. Ji bo ku birînên hemwelatiyan bên kewandin, divê kar û xebateke hevbeş bê meşandin.

Tugluk, bal kişan ku sedema bingehîn ya van felaketan û zerareke ev çendî giran, koçberî û nebûna projeyeke qahîm ya bajêrvaniyê ye. Tûgluk, ji şaredariyên herêmê jî xwest ku ji bo bajêrvaniyekê tekûz, birêk û pêk hewl bidin

Li Sêrtê di nav cerdevanan de şer derket

Dema Nû/Amed

Li gundên navçeya Şêrwan ya bajarê Sêrtê, di navbera du grûbên cerdevanan de şer derket û di encama vî şerî de cerdevanek hat kuştin û cerdevanek jî birîndar bû.

Li gor ku ji aliyê ajansa nûçeyan ya firatê ve hatiye belavkirin, Li gundên Oya û Kayahisarê yên navçeya Şêrwan ya bajarê Sêrtê, di navbera du grûbên cerdevanan de şer derket û di encama vî şerî de cerdevanek yê bi navê E.Y ku temenê wî 34 sal e, bi keleşkofê hat kuştin û cerdevanek bi navê H.Y yê 21 salî jî hat birîndarkirin.

Herweha, hatiye ragihndin ku piştî vê bûyerê, cenazeyê cerdevanê kuştî, ji bo otopsiyê anîne Edlî tibê ya Amedê û yê birîndar jî, li nexweşxaneya Dewletê ya bajarê Sêrtê hatiye dermankirin.

Di broşura HP ya supportê de navê Kurdistanê jî heye

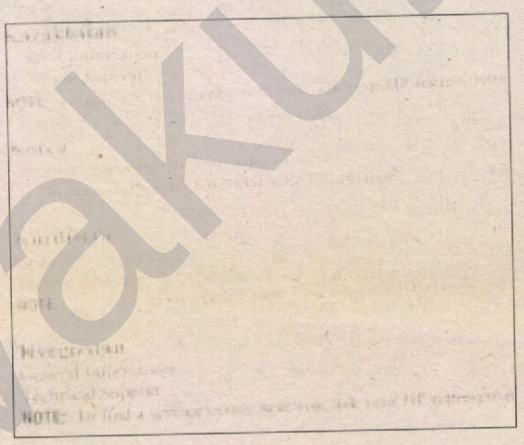

Di broşura şîrketa kompûteran HP (Hewlett Packard) ya numreyên telefonê ku xelk bikaribe telefon bike û alîkariyê bixwaze de, navê Kurdistanê jî hatiye bikaranin.

Di rûpela 7ê ya broşurê de, navê Kurdistanê di navbera Kore û Kirgizistanê de cî girtiye û du numreyên telefonê hene ku yek ji bo agahdariya giştî û ya din jî, ji bo alîkariya teknîkî (technical support) ye. (netkurd)

Ji 17 saziyên parêzeran daxuyaniyek hevbeş

Dema Nû/Amed

17 saziyên (Baro) parêzeran, bi minasebeta salvegera bûyerên navçeya Şemzînanê, daxuyaniyek hevbeş belav kirin. Ev daxuyaniya hevbeş, ji aliyê Serokê Baroya bajarê Wanê Ayhan Çabuk ve hat xwendin. Ayhan Çabuk, diyarkir ku rayedar, li pey soz û gotinên xwe yên di derbarê bûyerên Şemzînanê de, nesekinîn.

Li gor ku ji aliyê ajansa nûçeyan ya firatê ve hatiye belavkirin, ji aliyê 17 serokatiyê saziyên parêzeran ve bi minasebeta salvegera bûyerên navçeya Şemzînanê ku di 9ê Çiriyapaşîn ya sala 2005-an de pêkhatibûn, daxuyaniyek hevbeş ya şermezarkirinê hat belavkirin. Herweha, hatiye ragihandin ku ev daxuyaniya hevbeş, ji aliyê Serokê Baroya bajarê Wanê Ayhan Çabuk ve hatiye xwendin. Ayhan Çabuk, radighîne ku salek li ser wan bûyeran re derbas bû, lê rayedarên dewletê, li pey soz û gotinên xwe yên di derbarê bûyerên Şemzînanê de, nesekinîn.

Ayhan Çabuk, di berdewamiya daxuyaniya xwe de bal kişand li ser tirsonekî û bêxemiya rayedarên dewletê û weha got; "Herçiqas rayedaran soz dan û gotin, 'em ê kiryarên esil yên van bûyeran derxin û eşkere bikin' jî, lê hat dîtin ku li piştvan bûyeran hêzên tarî hene, ewçax van rayedaran jî bi paşve ling avêtin û li piştsozên xwe ranewestiyan."

Ayhan Çabuk, herweha diyarkir ku bûyerên Şemzînanê carek dan nîşandan ku li Tirkiyê, ewleyiya huqûqê tune û daraz serbixwe nîn e û weha dom kir; "Li Tirkiyê, hin hêzên nav dewletê bi şêweyek bêhuqûqî, di nav dewletê de bi rêkxistin bûne. Ji ber vê yekê jî, heta ku rêkxistinên bêhuqûqî, eşkere nebin û ji nav saziyên dewletê neyên dûrxistin, ne meznahiya huqûqê, ne demokrasî û ne jî aşitiya civakî pêk tê. Ji bo vê bonê jî, barê herî giran, dikeve li ser ustuyê saziyên sivîl û ci-

Leyla Zana perûya weqfa Ralfo wergirt

Leyla Zana ku bi minasebat 20 saliya Weqfa Ralfo û Perûya wê ya îsal ya demokrasî, aşîtî û azadiyan li Norwecê ye, wergirt. Leyla Zana di merasîma perrûwergirtinê de axftinek bi kurdî kir.

Leyla Zana, di axaftina xwe de bahsa rewşa kurdan ya ji sala 80yî heta vir kir û her weha ragihand ku pirsa kurdî, her çiqas pirsek navxwe ya Tirkiyeyê be jî, ji ber rewşa herêma kurdan ku li Îranê, Suriyeyê û Iraqê dijîn êdî pirs bûye pirsek navnetewî û got; "Li gor taybetmendiya welatên ku kurd lê dijîn divê mafê wan yê demokratîk û neteweyî bê naskirin û rêyên legal ji bo wan bê vekirin. Bi vî awayî bê ku sînor bên guhertin em yê karibin bigihîjîn riyên aşîtîyê."

Leyla Zana ji bo agirbesta PKKê jî got, bila YE vê pêvajoyê baş binirxîne. Leyla Zana di dawiya axaftina xwe de daxwaz ji weqfa Ralfo kir ku li Amedê mala mafê mirovan bê avakirin û her weha merasîma perûdayina ya sala 2007an jî, bila li Amedê bê dayîn. (netkurd)

www.kurdistan-arsiv.org

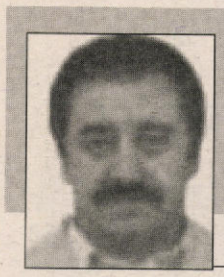

Raman û Helwêst

Lokman POLAT

Romananeke dîrokî ya destana azadiyê

Nivîskarên kokkurd bi zimanê tirkî gelek berhemên edebî yên hêja û giranbiha diafirînin. Ew bi van berhemên xwe yên baş û xweş zimanê tirkî û edebiyata tirkî dewlemend dikin. Berhemên Yaşar Kemal û gelek nivîskarên din yên kokkurd hêjayî û dewlemendiya edebiyata tirkî ye. Berhemên nivîskarên kokurd ji alî xwendevanên tirk û kurd ve têne ecibandin û lewre jî têne xwendin.

Di hinek berhemên nivîskarên kokkurd yên tirkî de kurd hene, dîroka kurdan, berxwedan, serhildan û têkoşîna kurdan û herweha çand û tradisyona kurdan hene. Di van salên dawîn de sê nivîskarên kokkurd û berhemên edebî –roman- bi tirkî diafirînin gelek bala xwendevanên kurd û herweha romanên wan bala min jî kişandiye. Ev hersê romannivîserên kokurd Metîn Aktaş, Mehmet Sebatlî û Mehran Bedirxan in. Berhemên van hersê romannivîserên kokkurd hêjayê xwendinê ne. Bi min divê kurd romanên Metîn Aktaş "Sirgûn, Nîşancî û Dîjle"yê, romanên Mehmet Sebatlî " Kasirga Taburu û Koprunun Ortasinda" û romana Mehran Bedirxan " Bîr Ozgurluk Efsanesî : Înatçî Kurdler" ê miheqeq bixwînin.

Ez ê di vê nivîsa xwe ya danasînê de bi kurtahî behsa romana "Kurdên Bi Înad" bikim. Ev pirtûk ji alî weşanên Helwestê ve hatiye weşandin. Nivîskarê pirtûkê Mehran Bedirxan e û pirtûk 370 rûpel in. Naveroka romanê li ser serîhildana kurdan ya ji bo azadiyê ye. Kurdan herdem ji bo azadiya xwe serîhildane. Di dîrokê de çendê û çend caran û di dema damezrandina komara hovîstanê de jî –bi gotina serokkomarê dewleta hovîstanê- 29 caran serhildan pêkanîne. Di dema dîrokî de, piştî felişandina Împaratoriya medan, dîsa kurd ji bo azadiya xwe serîhildane, têkoşiyane. Ji xwe ev romana dîrokî ya Mehran Bedirxan romana destana azadiya kurdan ya serîhildana dema dîrokî ye.

Di vê romanê de netenê bûyera serîhildanê heye, digel vê gelek hêlên wê yên din hene. Evîna rasteqîn, evîna nemir ya keç û xortekî kurd heye ku divê hemû evîndarên niha hayî ji çîroka evîna Rîhan û Ferwerîş hebin. Yên ku dixwazin rewşa dîrokî, siyasî û felsefî ya dema Medan bizanibin, divê vê pirtûkê bixwînin. Yê ku ji serpêhatî û macerayê hez dikin, bila vê pirtûkê bixwînin û bibînin bê xortekî kurd ji bo evîna xwe û ji bo hezkirina ji welatê xwe ji jîrîtî, fedekarî û mêrxasî dike.

Çîroka efsaneya azadîyê li bajarê Medya'yê, li Musawa'yê dest pê dike. Ramanên serhildanê û hestên azadiyê di dema helweşandina împaratoriya Medya'yê de di ruhê kurdan de bi cih bûye û heta dema niha hatiye. Dîroka kurdan ya hezarûpêncsedsalan bi têkoşîna ji bo azadiyê bihuriye. Li cîhanê tu gelek, neteweyek di dîrokê de bi qasê kurdan serîhilnedaye û ji bo azadiya gel û rizgarîya welat şer nekiriye, tênekoşaye. Bapîrên kurdan di dîrokê de gelek dewlet û împaratorî damezrandine, lê çi heyf li rûyê cîhanê di dema sedsala 19 û 20-an de ew mane bê dewlet û welatê wan hatiye parvekirin. Lewre jî têkoşîna azadîyê nehatiye rawestandin û kurd hêj jî ji bo azadîtê têkoşîna xwe didomînin.

Hinek berhemên edebî ji alî hinek hêlan ve weke deryayê ne. Ev roman jî ji hêla nasîna felsefeya ola Zerdeşt ve weke deryayê têr û têje zanîn e. Xisûsiyetên ola Zerdeştî bi zimaneke edebî û bi şêweyeke felsefî tê ravekirin û ji alî xwendevan ve bi coşî tê xwendin. Di romanê de qalkirina evîna du evîndaran, plana olperestekî Zerduşî ya ji bo damezrandina împaratoriya Medî, bûyerên ku di nav cîhana romanê de têne qewimandin, wisa balkêşin ku, roman xwendevan dikşîne nav xwe û xwe bi xwendevanan dide xwendin. Min vê romana qalind ya 370 rûpel di du rojan de xwend û qedand. Min vê romanê gelek eciband. Bi min ne tenê xwendevanên ku ji xwendina romanan hez dikin, herweha nivîskarên ku roman dinivîsînin jî divê vê romanê bixwînin. Roman ji hêla naverok, teknîk, îmge, tevn û stîla nivîsînê ve û ji hêla metoda lihevûdu hunandina bûyeran ve baş e û bi zimanekî herikandî bi şêweyeke nûjen hatiye nivîsîn.

Wolfgang Huber;

"Xiristyanên Tirkiyê di bin zilmê de

Navenda Nûçeyan

Ji aliyê Serokê Konseya Dêra Protestan ya Almanyayê Piskopos Wolfgang Huber ve, hatiye ragihandin ku ji ber li Tirkiyê, azadiya Olî tuneye, wê ev yek li pêşiya endametiya Tirkiyê ya Yekîtiya Ewrûpayê bibe asteng.

Li gor ku ji aliyê ajansa nûçeyan ya firatê ve hatiye belavkirin, Serokê Konseya Dêra Protestan ya Almanyayê Piskopos Wolfgang Huber, di daxuyaniyek xwe ya ligel rojnameya Die Presse ya Nemsayê de diyar dike ku Xiristyanên ku li Tirkiyê dijîn, di bin tadayî û zilma dewletê de ne.

Piskopos Wolfgang Huber, herweha radighîne ku bingeha azadiya welatên Ewrûpayê, li ser azadiya Olî hatiye avakirin. Lê, berpirsyariyek resmî ya Dêran, ligel hebûna dewletê heye.

Wolfgang Huber, di berdewamiya daxuyaniya xwe de weha dibêje; "li her derê ku îslamiya tund lê heye, divê rayedarên dewletê yên wê derê li dijî vê yekê, hişyar bin. Herçiqas sedsala 21î wek sedsala azadiyan tê hesibandin jî, lê li gellek welatan azadiya Olî tê binpêkirin. Yek ji van welatan jî, Tirkiye ye. bila baş bê zanîn ku wê ev yek li pêşiya endametiya Tirkiyê ya Yekîtiya Ewrûpayê bibe asteng.

Lehiyê li Ranyayê jî xist; 20 kes mirin

Navenda Nûçeyan

Piştî baran û lehiyên li bajarên Bakurê Kurdistanê, Başûrê Kurdistanê jî ket ber xezeva lehiyê û li navçeya Ranyayê 20 kes di ava lehiyê de fetisîn.

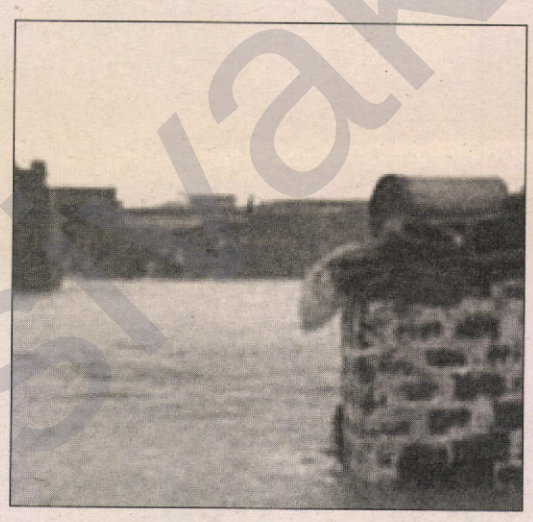

Li gor ku ji aliyê malpera pukmediayê ve hatiye ragihandin, li newala Baleyî ya li devera Balekayetî ya bi ser navçeya Raniyê ya Başûrê Kurdistanê, nêzîkî 20 kesan bi sedema lehîyê cane xwe ji dest dan û zerarekî mezin ya maddî gihaşt deverê.

Herweha, ji aliyê heman malperê ve hatiye ragihandin ku bi sedema lehîyê li devera Xelîfanê termek, li gundê Belê yê bi ser Baliyan 2 term, li derdora wî gundî jî termek hatiye dîtin.

Her li wê deverê lehîyê du otomobîl û du tiraktor dane ber xwe û mizgefta gund jî aniye xwar. Her li gundê Bile xaniyek bi ser 13 kesan da hetiye xwar û jê 11 kesan cane xwe ji dest dane.

Li Amedê li cîyê teqîna 12ê Îlonê monument tê çê kirin

Dema Nû/Amed

Şaredarîya Amedê, bi daxuyanîyek da zanîn ku ewê ji bo bibîranîna teqîna 12ê îlona 2006ê û kesên ku di encama vê teqînê de jiyana xwe ji dest dane, monumentek bide çe kirin.

Şaredarîya Diyarbekirê di vê daxuyanîya xwe de, ji gelê kurd daxwaz dike ku, derbarê çêkirina monumentê de, nêrîn û peşniyarên xwe peşkeşî şaredariyê bikin. Şaredarîya Diyarbekirê, girîngîyê dide pêşniyar û nerînên gelê kurd ên derbarê projeya monumentê de û daxwaz ewe ku ên ku di vî warî de nerîn û peşniyarin wan hebin, heta 9ê çiriya paşîn a 2006ê têkilîyê bi şaredariyê re deynin.

Şaredarîyê ji vê bonê telefon û maîlên koordînatorê projeya monumentê jî da weşandin. Kesên ku bixwazin derbarê çêkirina monumentê de nêrîn û peşniyarin xwe peşkeş bikin, dikarin bi telefon û maîlên koordînatorê projeya monumentê Necatî Pîrînççîoglû; (Ji derveyê welat); 0090 412 224 42 31-0090 532 480 52 02, (li welat); 0412 224 42 31-0532 480 52 02 û bi maîl; necatipirinccioglu@hotmail.com, npirincci@mynet.com têkiliyan deynin.

www.kurdishdiaspora.org

HAK-PAR 2. Olağan Kongresi toplanıyor:

Gündem; Federasyon

Kürt sorununun çözümü için, federasyon formülünü benimseyerek programına almaya hazırlanan HAK ve ÖZGÜRLÜKLER PARTİSİ (HAK-PAR) 2 Olağan Kongresi, 12 Kasım 2006 tarihinde toplanıyor.

Bu kogrenin, Kürtlerin özgürlük mücadelesinin gelecek dönemini köklü bir biçimde etkileyeceği bekleniyor. Bu kongre dolayısıyla HAK-PAR kadrolarına yönelttiğimiz soru ve yanıtları sizlerle paylaşıyoruz;

"Kendisini "yenilikçi, değişimci, demokrat, yurtsever değişik görüşlere sahip unsurların üye olduğu çoğulcu, katılımcı, kolektif ve akla dayalı demokratik bir kitle partisi " olarak tanımlamaktadır.

Kuruluşundan bu yana Kürtlerin temel istemleri konusunda cesur çıkışlar yapsa da henüz hedeflediği kitle ile buluşamadığı gözlemleniyor.

Kongre sürecini de göz önünde bulundurulacak olursak; HAKPAR nasıl bir yol izlemelidir?"

Fehmi DEMİR

Partimiz kuruluş mantığında Kürt ulusal demokratik taleplerini doğru programlamak ve egemenlerin Kürt ulusal hareketinde yaratmak istediği dejenerasyonu önleme amacı taşımaktadır.

Hak ve Özgürlükler Partisi 3 yıllık bir tartışma ve hazırlık döneminden sonra oluştu.

Kuruluşu itibari ile farklı kesimleri bünyesinde toplayan bir partinin yürütülmesi oldukça meşakatli bir işti. Ancak ülkemizin ve halkımızın içinde bulunduğu koşullar böyle bir görevi omuzlarımıza yüklüyordu.

Ayrıca, Türk yönetici sınıfının Kürt ulusal istemlerini asimile etmek amacıyla yürüttükleri manipülasyon da bu ulusal demokratik Kürt güçlerinin buluşmasını daha acil kılıyordu.

Partimizin kuruluşundan bu yana parti içi politik sorunların pek yaşandığını söyleyemeyiz. Ancak çalışmalarda yöntemlere ilişkin farklılıklar zaman zaman yaşandı. Buda böyle bir bileşende doğaldır.

Kongre sürecinde parti yönetici ve kadrolarının dar görüşlülükten uzak durmaları gerekiyor. Geniş ufuklu, uzlaşma ve hoşgörüyü öne çıkaran, dar ve katakulleye dayalı kişisel hesapları dışlayan tutumlar gelecekte de önümüzü açar. Bugün halen HAK-PAR dışında kalan Kürt yurtseverleri ile buluşmayı da hızlandırır.

Aksi tutum ne kadar yetenekli ve doğru söylemlere sahip olursanız olun her an parti kadroları arasında sıkıntılara, dışa karşı da olumsuz görüntülere yol açar.

Tüm partili arkadaşlarımın bu süreci iyi değerlendireceklerini umuyorum.

Reşit DELİ

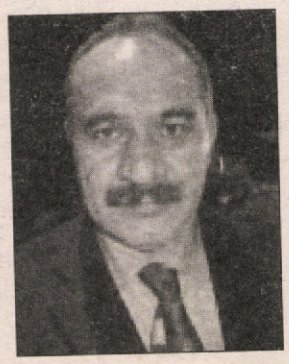

Bana sorarsanız HAK-PAR kuruluş esprisi soruda var. Hedefe varabilmek için çalışmalara devam ediyoruz. HAK-PAR'ın bu kongrede de hedef ve amaçlarında bir değişiklik olmayacak.

HAK-PAR bu kongrede Kürtlerin genel istemini programlaştıracak

Daha önce yasal nedenlerden dolayı programa konulamayan Federasyon yöntemi bu kongrede programa alınacak ve partiler yasası zorlanacaktır.

Biz Kürt sorununu temel alan bir parti olarak ve makul çözümün federasyon sisteminde olacağını düşünüyoruz.

Bu nedenle federasyonu programımıza alacağız.

HAK-PAR'ın bu kongresinde bunun dışında bir şey yok. Hedeflerimizden ve iddialarımızda geriye dönüş yok. Hedeflerimiz doğrultusunda çalışmaya devam edeceğiz.

Halkımızın Acılarını sancılarını biliyoruz ve bunu çözmeye çalışıyoruz. Başta Kürtler olmak üzere Türkiye'deki sağduyulu kesimlerle, çözüm önerilerimizi paylaşıyoruz . İlk defa bir parti Türkiye'de federasyonu gündemine alacaktır. Bunun anlamı artık "Kürtler ne istiyor" sorusunu programlamaktır.

Menaf KIRAN

Bizim üslup ve tarzımızı değiştirmemiz gerektiğini düşünüyorum. Öncelikle iki halkın eşitliğine dayalı, Kürt sorununun çözümüne inanıyoruz. Demokratik açık, şiddeti benimsemeyen bütün şiddet unsurlarını ret eden bir partiyiz. Böyle bir partinin üslubunu değiştirmesi gerektiğini düşünüyorum. Kürt çevreleri Türk hükümet çevrelerine yönelik "düşman" ve benzeri kavramlar kullanıyorlar. Artık Kürt siyasetinde bu tür kavramların kullanılmaması gerektiğini düşünüyorum. Aynı zamanda Türk kesimlerinin de Kürtlere karşı düşmanca tavır içerisine girmemesi gerekiyor. Onlarda üslupolarak artık yeni bir dil geliştirmeli. Çünkü bu üslup düşmanlığı körükleyen aynı zamanda şoven kesimleri besleyen bir anlayıştır.

Biz Türkiye cumhuriyeti vatandaşı olmakla birlikte, kendi Kürt kimliğimizle tanınmak ve haklarımızın anayasal güvence altına alınmasını istiyoruz. Bu hakları talep ederken düzgün bir dil kullanılması gerektiğine düşünüyorum.

Biz Türkiye'de yaşayan halklarla kardeşiz. Kurtuluş savaşı sonrası Kürtler, Türklerle birlikte yaşamayı kabul ettiler. Tabi bu kendi kaderlerini Türklerle birleştirdiler. Kurtuluş savaşını ortak yürüttüler. Türk tarafı ve Kürt tarafı bir anlamda mutabakata vardılar. Devlet Kürtlerin ve Türklerin ortak talebiyle oldu. Bu federasyona benzer bir yapıdır. Biz bugün bunu istiyoruz.

Kürtler, sadece hAKPAR ve DTP değildir. Türk siyasetine ilgi gösteren. Bunun dışında çok önemli bir kesim vardır. Bu gün Kürtlerin haklarını talep eden partilere oy verenlerin oranı Kürtler arasında 1,5 milyon civarındadır. Oysa 10 milyonun üzerinde Kürt seçmen vardır. 8,5 milyon kişi Türk partilerine oy veriyor. Bu insanlar Kürt siyasetine ilgi duymuyor gibi görünüyor. Ben bunların taleplerinden vazgeçtikleri için değil. Ekonomik ve taleplerini sosyal yaşamlarını kaybetmek istemedikleri için Türk partilerine oy verdikleri düşünüyorum. İnsanlar artık siyaset yaparken büyük bedeller ödemek istemiyorlar. Bu nedenle buna uygun bir siyasal yol ve dil kullanmalı. Her defasında insanların canı pahasına siyaset yapmasını istememek gerekir. İnsanlar dünyaya bir kez geliyor ve güzel bir şekilde yaşamak hakkı var. Bun insanları Kürt siyasetine çekmenin yollarını bulmak gerekir. Bu insanlar Kürt taleplerine uzak değildir. HAKPAR bu kongreden sonra bunu yakalamaya çalışacak ve yakalayacaktır da.

Biz Kürtler artık insan hayatına mal olacak, riskler altında politika yapmak istemiyoruz. Bunun için sivil itaatsizliği geliştirebiliriz. Ya da meclise girerek haklarımızı ve durumumuzu anlatabiliriz. Kürtlerin ulusal talepleri Kürt ve Türk halkına iyi bir dille anlatılabilir.

Bu bir teslimiyet değildir.

TC bugüne kadar militarist ve inkarcı bir politika izledi. Bu askeri tedbirlerle yürütmeye çalıştı. TC bunda başarılı olamadı. Kürtlerde defalarca isyan ettiler, silahlı mücadele yürüttüler. Ama başarılı olamadılar. İki kesiminde Uygun bir dil kullanması ve gerçekten Kürt ve Türkiye kardeşliği isteniyorsa çözüm üretilmeli. Bizim açımızdan en iyi çözüm federasyondur. İki halkın eşit bir şekilde kendini ifade etmesidir.

Celal YILDIZ

HAK-PAR Kürtlerde yeni bir modeldir. Kürtlerin böyle ortak bir çatı altında ulusal talepler etrafında bir araya gelmesinde fayda görüyorum. HAK-PAR duruşu ve istemleri ile Kürt halkında kendisini ifade etmiştir. Her ne kadar bu hedeflediği kitleselliğe ulaşamamışsa da HAK-PAR'ın önü açıktır. Bu süreçte bütün Kürtlerin birliğini sağlayacak, bütün Kürtleri kucaklayacak bir yöntem geliştirmeli.

Son dönemde partililer ve çevreden gelen istekler doğrultusunda Program ve Tüzük'te önemli değişikliklere gidilecek, kongreye sunulacaktır.

HAK-PAR herkese açık bir parti. Kürt ve Kürdistan konusunda sözü olanların HAK-PAR'da buluşmaları gerekir. . Kongrede bunun için iyi bir fırsattır.

Mustafa AYTAÇ

Sizin belirlediğiniz HAK-PAR'ı tanımladığınız bu soruda,HAK-PAR bu amaçlarla kurulmuş ve amaçları doğrultusunda yürüyen bir partidir. Ancak kitleselleşememesinin nedenleri farklıdır. Ülke koşullarından kaynaklı olmakla birlikte partimizin belli sıkıntıları da vardır. Ancak bu HAK-PAR'ın doğru yolda olmadığının ifadesi değildir. HAK-PAR bu doğrularla yoluna devam edecektir. 2. Olağan Kongremiz HAK-PAR'ın önünü açacak, HAK-PAR'ın kitlelerle kucaklaşmasına vesile olacak bir kongre olacaktır.

Dinamik, genç ve ufku geniş bir genel başkan ve siyaseti bilen olgun, bünyesinde gençleri ve olgunları, kadınları bütünleştiren bir parti meclisi seçecektir. Bu parti meclisi ve bu genel başkan HAK-PAR'ın bu doğruları ile yürüyerek HAK-PAR'ı hak ettiği yere taşıyacak. HAK-PAR'ı kitlelerin adresi yapacaktır. Programına Kürt sorununu alan HAK-PAR, bu sorunun gerçek çözümleyicisi olacaktır.

HAK-PAR bütünleyici, birleştirici özelliğe sahip bir parti olacaktır. Kürt halkı içinde farklı kesimlerin de gelerek kendilerini ifade edebilecekleri bir parti olacaktır. HAK-PAR üslubu ile asla itici olmamalıdır. Ancak Kürtlüğe ve Kürt halkına zarar veren her türlü düşüncenin karşısında kararlı ve inançlı ve yapıcı olarak durmalıdır.

Devamı sayfa 18'de

www.anfarsiva

Hasan DAĞTEKİN

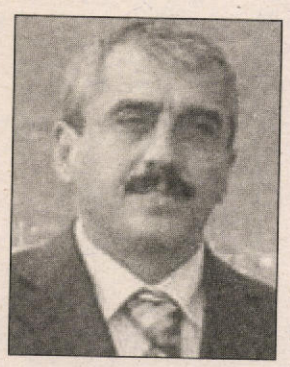

Her şeyden önce HAK-PAR 2. Büyük kongresini gerçekleştirirken Genel Başkan Sayın A.Melik Fırat başta olmak üzere tüm delege ve üye arkadaşlara başarı dileklerimi sunuyorum. Sayın genel Başkan Fırat, benzeri ender olarak rastlanan türden bir kararla genel başkanlığa aday olmayacağını ama siyasi çalışmalarına HAK-PAR saflarında devam edeceğini kamuoyuna açıkladı. Bu kararından dolayı kamuoyunun önünde onu kutluyorum. Kürt halkının ulusal talepleri için verdiği mücadeleye sunduğu katkıların devamını ve sağlığına kavuşmasını diliyorum.

HAK-PAR'ın önemli sorunlarından biri ve hatta başlıcasının kitleselleşememe olduğunu ben de düşünüyorum. HAK-PAR'ın kitleler içinde dal budak salması için örgütlenmesini her yere yayması gerektiğini bilmeliyiz. Ama biliyoruz ki örgütlenmesini yayması için de kitleselleşmesi gerektiği gibi biri birini etkileyen bir sorun ile karşı karşıya olduğu açıktır. Diğer yandan ha deyince kitleselleşmenin gerçekleşeceği gibi bir kanıda olmamak gerekmektedir. Çünkü bazen hatta çoğu zaman bunu başarmak için partiyi çevreleyen bir dizi faktör ve olguların da elverişli olması gerekmektedir.

Ancak; HAK-PAR'ın üyeleri, aktivistleri ve gönül verenleri hep birlikte önümüzdeki dönemde yoğun bir kitle çalışmasını önlerine bir görev olarak koymalılar diye düşünüyorum. Parti çalışmalarının bundan ibaret olmadığının altını çiziyorum. Elbette yapılacak çok şey var. Bunları belli bir sistematik ve program dahilinde yapmalıdır. Her şeyden önce çok önemli bir dönemden geçtiğimizi her HAK-PAR'lı ve hatta her Kürt bilmelidir. Bu dönemi hep birlikte Kürtlerin lehine sonuçlandırmaya çalışmalıyız. Bu bakımdan da Kongrenin başarılı geçmesi çabası asla unutulmamalı ve buna yönelik bir gayret içinde olunmalıdır.

Osman KARAVİL

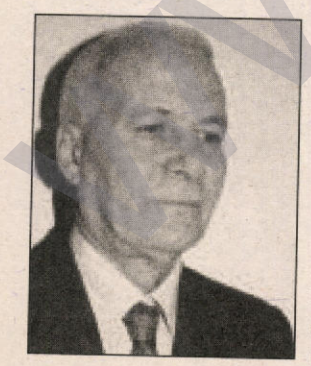

HAK-PAR, Demokrasi ve Kürt sorununun çözüm girişimi çalışmalarından doğan bir partidir. Bana göre bu inisiyatif çalışmalarını tamamlamadan, yani istediği sonuca varmadan parti kurma kararı almış olduğu için, parti bu günkü konumunda kaldı. Şimdiden sonra özellikle bu ikinci kongreden sonradır bu kastım. Çalışmalarını ve farklılığını somut bir biçimde kitleye sunarsa kitlenin teveccühünü alır.

Siyasi bir partinin veya herhangi bir oluşumun kitle tarafından dikkate alınması için söz konusu kulvarda var olan parti veya siyasi oluşumlardan farklı prensip ve çalışma biçimlerine sahip olmalıdır. Yoksa doğru ya da yanlış bir yerde bir araya gelmiş olan kitleyi çekmek olanaklı değildir. Kürt halkının sorunlarını çözmeye aday olduğunu iddia eden siyasi parti ya da partiler ortaya çıkış nedenlerini ve farklılıkların açık bir tarzda kamuoyuna sunmalı ve savunmalıdır. HAK-PAR Türkiye'de Kürt sorununu doğru tespit ederse doğru çözüm biçimlerini getirebilir diye düşünüyorum.

Öncelikli olarak bana göre, HAK-PAR kendi fiili merkezini Diyarbakır'a taşımalı, Türk ve Kürt kamuoyuna Diyarbakır'dan mesajlarını vermelidir diye düşünüyorum.

İbrahim GÜÇLÜ

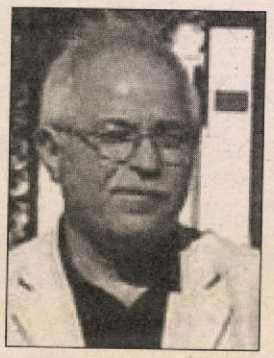

Sağlıklı tespitler ve her açıdan radikal değişiklik gerekli...

Sağlıklı tespitler yapmadan, radikal değişiklikler yapmak olanaklı değildir. Partimiz, sizin isabetle soruya aldığınız tüzük maddesi çerçevesinde, anlayış, yönetim, program, eylemsel olarak kurgulanan bir partiydi. Yenilikçiliği, yeni düşüncelerin ürünü olan, program ve tüzüğü etrafında kurgulayacaktı. Oysa yenilikçi olamadı, eski, soğuk savaş döneminin grup düşüncelerinin hakim olduğu tutucu, muhafazakar bir parti oldu. Değişimciliği, dünyanın, bölgenin, Türkiye'nin ve Kürdistan'ın değişen koşullarına uygun, yeni dönemin modern ve demokratik düşünce sistemlerine bağlı olarak, çalışma tarzında, kitle ilişkilerinde ve eylem anlayışında gerçekleştirecekti. Yönetici klik, partiyi bağlı olduğu eski grup düşünce, eylem ve örgütlenme sistemlerinde tutarak, değişimci olamadı: Kitleleri kucaklayamadığı gibi, kitlelerden korkan, değişik kadroları içine alma kapasite, beceri ve basiretini gösteren bir yönetim anlayışı gösteremedi. Çoğulcu ve demokratik bir parti yapısını, benimsediği program ve hukuk senaryosu çerçevesinde, yeni düşüncelerin dinamiğiyle, projeler etrafında bir eğilim ve grup yapılanmasıyla sağlayacaktı. Partideki gruplaşma ve eğilimleşme, tabir caizse örgütlü olan geleneksel grup anlayışlarına bağlı kaldı. Bu anlayış, modern, demokratik, üretken ve eşit koşullarda rekabet yapacak, program ve tüzük konseptine uygun grup ve eğilimlerin gelişmesi dinamiklerini, yok etmekle kalmadı, partinin kuruluşunda varolan sınırlı çoğulculuğu ve demokratikliği de grup anlayışı ve onun hegemonik yapısıyla parti dışına itti ve tasfiyesini sağladı.Kendi dışında da geleneksel eğilimlere yatkın olan unsurların eski geleneksel grup ilişkilerine girmesi için, dolaylı teşvik edici oldu.. Bu anlamıyla daha kongreye gitmeden şekillenmiş iki eski geleneksel grup yapısı, teşvik edilen gerici bir grupçulukla karşı karşıyayız. Çoğulcu kolektifizm ve rasyonalizm, eski geleneksel düşünce sistemleri tarafından tekçi otoriter mantığa indirgendi. Kararlar alınırken, hakim klik anlayışının dışında önerilen yararlı ve önemli projeleri hayata geçirmek bir tarafa, üzerinde bile durulmadı.

Bütün bu yapısal hastalıklardan dolayı, partimizin içinde iki grup: Özgürlük Yolu ve Devrimci Demokratlar, kendilerine özgü grup disiplinine kavuşma yolunda daha somutça ilerliyorlar. Partimiz kurulduğunda Özgürlük Yolu Grubu vardı, bu grup yeni parti konsepti içinde bir bütünleşme, yeni, modern bir eğilim ilişkisiyle sentezleşecekti. Bu becerilmediği gibi, Devrimci Demokratlar bir grup yapısı kazandı. Diğer gruplar da bu olumsuz örneklerin etkisi alında, eskiyi üretmekle meşguller.

Parti, partinin yeni ve özgür düşüncelerinin sentezi olan program ve hukuku olan tüzüğe göre hareket etmediğinden, çoğulculuğu ve demokrasiyi yok ettiğinden üretken olan kadrolarını parti dışına itti, onlar yeni ve döneme uygun projelerini parti dışında gerçekleştirmek zorunda kaldılar. Parti, değişimleri zamanında görüp ona göre yapılanmadığından, bunun en somut uygulaması olan "program ve tüzük değişikliği kongresini" yapamadığından: Kurulduğunda PKK dışında tek alternatif hareket/örgüt olmasına rağmen, bu sakat yaklaşımından dolay, "Hür Kürtler", "Kürdistan Parti İnisiyatifi", "Kürt Ulusal Demokrati Çalışma Grubu" ortaya çıktı. Özellikle de, Kürdistan Parti İnisiyatifi ile 2004 Newroz'unda ilan edilen ortak yapılanma çalışmalarının, partiye egemen olan tekçi anlayışla örtüşmesinin olmamasından dolayı, partinin kadrolarına bir şey sorulmadan ve söylenmeden, ilişkilere son verildi. Tabi en tehlikelisi, hakim kliğin anlayışını benimseyen kadroların dışlanması sonucu, parti teşkilatları hem tekleşti, hem kısırlaştı ve hem de güçsüz hale geldi..

HAK-PAR'da demokratikliğin ve çoğulculuğun son bulması, hem üretkenliği, hem kaliteyi düşürdü ve hem de proje çalışmalarının parti dışına kaymasını sağladı. Bu nedenle, kongreye gelirken bir yönetim ve genel başkanlık rekabetinde bahsetmek olanaklı olmadığı gibi, partimiz çaresiz arayışların platformuna dönüştü.

Oysa parti modern anlamda demokratikleşme, eğilimleşme, gruplaşma dinamiklerini geliştirip, demokratik çoğulculuk çerçevesinde rekabeti sağlamış olsaydı, bugün genel başkanlık ve yönetim platformundaki rekabet canlı, dinamik olacaktı. Belki de en az iki ve daha fazla genel başkan adayları, onlarca yönetim adayı unsur rekabet edeceklerdi.

Bu rekabeti bir tarafa bırakalım, kongreye 5 gün kalmış olmasına rağmen, genel başkan adayının düşünce ve projeleri bile elimizde yok. Parti Meclisi'nin Çalışma Raporu hazırlanıp delegelere iletilmiş değil.

Bütün bu tespitlerden sonra yapılacaklar da somutlaşıyor ve karşımıza acı bir reçete çıkıyor:

1) Parti genelinin temsilcisi olma özelliğini kaybeden yönetici kliğin hızla özeleştiri içine girmesi, sorumluluklarını ve becerisizliklerini açıkça ilân etmesi gerekir. Doğrusuna bakarsak, şimdiki parti yöneticisi kliğin öncelikle yönetici olmayacaklarını ilan etme iyi niyetini göstermesi gerekir.

2) Partinin eski geleneksel grup egemenliğinden kurtulması gerekir. Partinin çoğulcu demokratik bir yapıya dönmesi hızla gerekir. Bunun için de, özellikle Özgürlük Yolu Grubuna mensup arkadaşlarımıza önemli görevler düşmektedir. Bu arkadaşların, dönüşüm konusunda irade göstermesi, dönüşüm için hem kendisinin ve hem de diğer tarafların öneri yapması için samimi ve güven verici platform yaratmalıdır.

3) Bu kongre, bir karar kongresinden ziyade, yapısal sorunlarımızın dökümünün bilimsel, rasyonalist ve gerçekçi bir tarzda yapıldığı, değişik çözüm önerilerinin somutlaştığı, çözümlerin parti dışında olan farklı dinamikleri de içine alacak şekilde yapılacağının benimseneceği bir kongre olmalıdır. Özellikle de bu kongrenin, yeni bir Kürdistani örgütlenme için koşulları hazırlayan bir kongre olarak ilan edilmesi, parti dışındaki kadrolarla bu yapılanmayı kayıtsız şartsız tartışmaya hazır olunduğunun ilan edilmesi gerekir.

4) Yönetim, bu temel yapısal sorunların konsensüsü çerçevesinde geçici olarak oluşturulmalıdır.

5) Parti programı değişikliğinde ölçü, geleneksel grupların ihtiyaçları ve asgari müşterekleri, siyaset bürokrasisinin konumuna uygun düşen ölçüler değil; Kürt ulusunun ihtiyaçları olmalıdır.

6) Programda merkezci sol anlayışa göre yapılmak istenen değişikliklerden, tüzükteki demokrasiyi kısıtlayan, geleneksel grup yapılanmasına dayalı öngörülen değişiklik önerilerinden hızla vazgeçilmelidir.

7) Programda köklü ve radikal değişiklik konusunda reformcu ve sivil itaatsız bir irade gösterilmelidir.

8) Partinin Kürt ve Kürdistan kimliği netleştirilmelidir.

9) Partinin bir mücadele ve eylem partisi haline getirilmesi için koşulları tartışılmalı ve yaratılmalı.

10) Parti, geleneksel siyasi grupların düşüncelerini yüklenen ve propagandisti olan taktik ve geçici bir parti değil, stratejik bir mücadele partisi olarak benimsenmeli ve kurgulanmalıdır.

11) Elbette partide herkesin parti genel başkanı adayı ve başkanı olma hakkı vardır. Partinin verili durumunda, Bayram Bozyel'in genel başkanlığı, kamuoyunda hep eleştirilen bir grup egemenliğinin tescili olacaktır. Partinin monolitikleşmesini ve tek renkliliğini daha da hızlandıracaktır. Parti dışındaki Kürt muhalefet unsurlarının partide yer almasını engelleyecektir. Çoğulculaşmak, değişimi gerçekleştirmek isteyen, mücadele örgütü olmak isteyen ve tüm muhalefeti Kürdistani bir zeminde toparlamak isteyen HAK-PAR, bu konuyu çok iyi düşünmelidir.

Sonuç olarak diyeceğim şudur ki, acı bir reçeteye razı olmalıyız. Yoksa hastayı iyileştirmek ve sağlığına döndürmek olanaklı olmayacaktır.

www.dema.org

Bir Yolculuk Öyküsü;

İstanbul Kitap Fuarı'nın Yirmibeş Yılı

Dostlarımız bizi yalnız bırakmadı

Geçen yıllarda olduğu gibi, okurlarımız ve dostlarımız bu yıl da bizi yalnız bırakmadı. Fuarda bir Kürt yayınevini görmek okurlarımızı oldukça memnun ediyordu.

Fuarda bizi yalnız bırakmayan, başta Sayın Rıza Çolpan ve Ruşen Aslan olmak üzere tüm dostlarımıza, okurlarımıza ve arkadaşlarımıza yürekten teşekkür ediyoruz.

Kamer Beysülen

Bu yıl 28 Ekim-5 Kasım tarihleri arasında gerçekleştirilen kitap Fuarı'nın ana teması "Kitap Fuarı'nın 25 Yılı- Bir Yolculuk Öyküsü", Onur Yazarı ise Doğan Hızlan. TÜYAP tüm Fuarcılık Yapım A.Ş. ile Türkiye Yayıncılar Birliği tarafından, TÜYAP Fuar ve Kongre Merkezi-Beylikdüzü'nde gerçekleştirilen İstanbul Kitap Fuarı, kültür ve edebiyat dünyasını bir kez daha bir araya getirdi.

Çeyrek yüzyılı geride bırakan İstanbul Kitap Fuarı, bu yıl yaklaşık 500 yayınevi ve sivil toplum kuruluşunun katılımıyla düzenlendi, 225 kültür ve edebiyat etkinliğinde 800'e yakın yazar; imza günlerinde ise yüzlerce yazar, sanatçı, bilim adamı, gazeteci ve politikacı kitapseverlerle buluşma imkanı buldu.

Kitap Fuarı Onur Yazarı Doğan Hızlan

Doğan Hızlan, 1937 yılında İstanbul doğumlu. Pertevniyal Lisesi'ni 1956'da bitirdi. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni okudu. 1963 yılında düzeltmen olarak girdiği Cumhuriyet v Yeni Gazete'nin sanat sayfalarını yönetti. Altın Kitaplar Yayınevi'nde çalıştı; Yeni Edebiyat Dergisi'nin kurucusu ve yazıişleri müdürü oldu.

1980 yılından beri yayınlanmakta olan Gösteri dergisinin genel yayın yönetmenliğini sürdürmektedir. Halen Hürriyet gazetesinde yayın danışmanı ve köşe yazarıdır. Doğan Hızlan; çalıştığı üç gazete dışında, Pazar Postası, Yankı, a, Türk dili, Dönem, Yelken, Şiir Sanatı, Papirüs, Soyut, Yeni Edebiyat, Devrim, Gösteri gibi dergilerde, çoğunlukla eleştiri, kitap tanıtımı, türünde yazılar yazdı. Onat Kutlar, Kemal Özer, Adnan Özyalçıner ve Konur Ertop'unda bulunduğu a dergisi etrafında oluşan 'a kuşağı' arasında anıldı.

DENG Yayınları, İstanbul Kitap Fuarı'nda

Bu yıl düzenlenen 25. İstanbul Kitap Fuarı'na Deng Yayınları da katıldı. Geçmiş yıllarda peş peşe katıldığı İstanbul Kitap Fuarı'na, merkezini Diyarbakır'a taşıdığından dolayı bir yıl ara veren DENG yayınları bu yıl fuarda yerini aldı.

Yaklaşık 500 yayınevi ve sivil toplum kuruluşunun katıldığı, 25. İstanbul Kitap Fuarı'na bu yıl da sadece üç tane Kürt yayınevi katıldı ; Deng Yayınları, Doz Yayınları ve Aram Yayınları.

Deng Standı görevlilerine dileklerini de ileten kimi okurlar sıkça,Mem u Zin'in Türkçe baskısı başta olmak üzere tükenen eserlerin tekrar basılmasını istediler. Aynı zamanda görkemli bir edebiyat ve kültür etkinliği olan. İstanbul Kitap Fuarı'na Kürt yayıncılarının da yeterince katkı sunup, yazar okur ve kitabı buluşturması için daha profesyonel çaba harcanması da dilekler arasındaydı..

Bir Yolculuk Öyküsü

İstanbul Kitap Fuarı serüveni, ilk olarak 1982 yılında; yani darbenin ikinci yılı, Marmara Etap Oteli'nin (The Marmara) bodrum katında başlar. Yaklaşık bir buçuk yıllık bir çaba harcanır bu fuar yapılırken.

Yayınevleri önceleri yanaşmazlar böylesi bir şeye. Çünkü zaten başları kitaplarla belada, yazarlarının çoğu cezaevinde. Bir buçuk yıllık bir çalışmayla ancak 28 yayınevini katabilirler ilk fuara.

Yaklaşık 50 bin izleyicinin katıldığı Kitap Fuarı'nda dışarıda uzun kuyruklar oluşur, içerisi havasız kalır. Zaten tamamı 600 metrekaredir ve bunun 300 metrekaresi kitap stantları için ayrılmıştır. (şimdilerde, 300 metrekare alana tek başına stant açan yayınevleri düşünülürse)

İlk fuara az sayıda yazar kitaplarını imzalamak için katılır. Aziz. Nesin; Uğur Mumcu, Attila İlhan, Çetin Altan, Oktay Akbal, Aslan Başer Kafaoğlu, Tarık Buğra, Bekir Yıldız ve Muzaffer İzgü bu yazarlardan bazılarıdır.

Böylesi bir dönem ve şartlarda yapılmaya başlanan İstanbul Kitap Fuarı'nın; bu yıl 25'cisi yapıldı.

The Marmara Oteli'nin bodrum katında başlayan serüven; yer darlığı nedeniyle, önce Tepebaşı'na, 2002 yılında ise Beylikdüzü TÜYAP Fuar ve Kongre Merkezi'ne taşındı. 50 bin kişilik izleyici sayısı da son on iki yıldır 300 binin üstünde seyrediyor...

Münih Kitap Fuarı

KOMKAR ve Fırat Kitabevi'nin katkılarıyla düzenlenen Münih Kitap Fuarı, 3-5 Kasım 2006 tarihlerinde Azınlıkları Koruma Derneği'nin lokalinde gerçekleşti. Okurlar, üç gün boyunca fuara yoğun bir ilgi gösterdiler.

Bu fuarda çağrılı olarak yazar ve araştırmacı Mehmet Bayrak, yazar Munzur Çem, yazar ve gazeteci Şükrü Gülmüş, yazar Ezeli Doğanay ve İsê Metê okurlarıyla buluştular.

Fuar 3 Kasım akşamı düzenlenen bir kokteylle ve KOMKAR yetkilisinin konuşmasıyla açıldı. Daha sonra söz alan yazar Munzur Çem, Kürtçenin iki lehçesiyle, Kurmanci ve Zazaca olarak yaptığı konuşmada bu tür girişimlerin önemini, Kürt kültür ve edebiyatına yaptığı katkıları dile getirdi ve fuarı düzenleyen KOMKAR'a ve Fırat Kitabevi'ne teşekkür etti. Daha sonra yazar Ezeli Doğanay da, kendi lehçesi Zazaca ile yaptığı konuşmada kitapseverleri selamladı ve bu tür etkinliklerin önemine değindi.

Münih'te ilk kez gerçekleştirilen Kürt kitapları fuarın ikinci günü yazar ve araştırmacı Mehmet Bayrak ve Şükrü Gülmüş ile İsê Metê konuşma yaptılar ve kitaplarını imzaladılar. ***(Dema Nû–Münih/Rênas Sütcü)***

www.arsiv.org

Enfal Dört Dörtlük Jenosiddir

Dosyası-8

Enfal Dema Nû-Hewlêr

Irkçı-şoven BAAS yanlılarıyla öteki Arap şovenistler, ilk başlarda Enfal'ı, Halepçe katliamını inkardan geldiler. Irak'ı yıpratmak isteyen "teröristlerin", İran İslam Cumhuriyeti'nin iftiralarıdır dediler.

BAAS diktatörlüğü uluslararası kamuoyunun yüzüne baka-baka yalan söylemekle kalmadı, aynı zamanda onunla dalga geçmekten de geri durmadı. Kimyasal silahlarla gerçekleştirilen Halepçe katliamıyla ilgili sahneler, fotoğraf kareleri televizyon ekranlarını, gazete sayfalarını süslediği günlerde, Bağdat'ta, yabancı basın mensuplarına yönelik bir toplantı düzenleyen Ali Kimyayi (Ali Hasan Mecid), basın mensuplarını, "gaz maskelerinizi takmadan gelmişsiniz!" diyerek gırgıra alıyordu.

Bir etnik veya dini topluluğu toptan ya da bu topluluğun bir bölümü ortadan kaldırmak, jenosidin en genel ve kabul görür tarifi içinde yer alır.

Dini ve etnik bir toplumun üyelerini öldürmek, onların moral değerlerini alt- üst edip bulundukları ortam dışındaki bir başka ortamda yaşamaya mahkum etmek, toplumun üremesini engellemek, toplumun bir parçası olan çocukları zorla kopartıp bir başka toplumun parçası haline getirmek de, jenosidin bu genel ve kabul edilir tanımı içine girer.

Daha önce yayınladığımız yedi bölümde yer alan olaylar, Enfal olaylarının, yukarıdaki tanım uyarınca tam bir jenosid olduğunu gösteriyor.

Ayrıca jenosid, uluslararası belgelerde, uluslararası müdahaleyi ve uygulayıcılarının uluslararası mahkemelerde yargılanmasını gerektiren bir insanlık suçu olarak yer alır.

Ama Halepçe katliamı başta olmak üzere Enfal operasyonlarının tam bir jenosid uygulaması olduğu gün gibi ortada iken, bırakın uluslararası müdahaleyi, doğulusu ve batılısıyla dünya devleri olayları görmezden, duymazdan geldiler, gıkları bile çıkmadı.

Daha sonra ortaya çıkan belgeler, ABD başta olmak üzere tüm batılı ülkelerin Enfal operasyonlarından haberdar olduklarını ortaya koyuyor.

YNK'nin yayın organı Rêbazê Nû, Enfaller sırasında yayınlanan bir sayısında, kimyasal silah üretiminde BAAS diktötörlüğüne yardım eden 70'i aşkın Sovyet teknik elemanının adlarını yayınlamıştı.

8 yıllık Irak-İran savaşı süresince, silah üreticisi sosyalist ve kapitalist devletlerin (bu arada İsrail'in de), her iki ülkeye silah satışı konusunda sınırsız kredi açtıkları ve her iki ülkeyi silaha boğdukları biliniyor.

Başta Almanya ve Hollanda olmak üzere birçok Avrupa ülkesinin, BM kararları uyarınca yasak olmasına karşın Irak'a kimyasal ve biyolojik silah üretiminde kullanılan malzeme sattıkları, Sovyetler Birliği'nin de kimyasal silah üretimine teknik yardımda bulunarak katkı sunduğu da..

Bu ve benzeri gelişmelere ilişkin belgeler geniş bir biçimde basın yayın organlarında yer aldı, bazı Alman ve Hollanda şirketleri, mahkemelerce suçlu bulunarak mahkum edildiler.

Sadece emperyalist ve sosyalist kampın sessiz kaldığını düşünmek büyük bir yanılgı olur. O dönemde uluslararası politikada az-çok etkisi olan Bağlantısız Ülkeler de dut yemiş bülbül gibiydiler.

Çünkü Irak bu topluluğun zengin bir üyesiydi!.

Çünkü Irak bu topluluğun üyelerine ucuz petrol satıyordu, onların ürettiği malların iyi bir alıcısıydı!

Çünkü Irak, sosyalizmi inşa yolunda yürüyen bir ülkeydi, BAAS Partisi de anti emperyalist ve devrimci bir partiydi!..

İslam ülkeleri de, Haçlı Seferlerine karşı İslamı koruyan, Kudüs'ün yeniden müslümanların eline geçmesini sağlayan Selahaddin-i Eyyubi'nin torunlarının soykırıma tabii tutulması karşısında sessiz kaldılar.

Halepçe Katliamı'ndan dört gün sonra, yani 20 Mart 1988 tarihinde gerçekleştirilen İslam Ülkeleri Toplantısı'da, bölgenin, İslam aleminin tüm sorunları konuşuldu. Irak-İran savaşı, Filistin sorunu, Afganistan'daki durum ve hatta Bulgar Türklerinin talepleri masaya yatırıldı. Ama bir tek cümleyle de olsa, Halepçe Katliamından, birinci Enfal Operasyonundan, Enfal kurbanı 8 bin Barzani erkeğinden bahsedilmedi..

Doğulusu ve batılısıyla, bağlantısızı ve islamıyla tüm devletlerin Enfal operasyonları karşısında sessiz kalmamalarının başta gelen nedeni, hiç kuşku yok ki onların bencil çıkarlarıdır.

Uluslararası durum, bölgesel dengeler ve bencil çıkarlar, Irak'ın İran savaşını kaybetmemesini gerektiriyordu. Bir başka değimle, anti emperyalist ve anti İsrail sloganları dilinden düşürmeyen, İslam ülkelerine "islam devrimi ihraç" eden İran'ın burnu yere sürtülmeliydi.

Sosyalist kamp ise, "kapitalist olmayan kalkınma yolu" stretejisini uygulayarak sosyalizme doğru ilerleyen Irak'ı ekonomik, askeri ve siyasi olarak zaten destekliyordu!..

Tüm bunlar Mela Mustafa Barzani'nin tarihi bir lafını bir kez daha doğruluyordu. Bir varil petrol, tonlarca adalete bir kez daha üstün gelmişti, petrol bir kez daha Kürt kanına tercih edilmişti..

BAAS'çılar mızrak çuvala sığmayınca, Enfallerle, Halepçe katliamını inkar etmek mümkün olmayınca, bu kez de Irak-İran savaşına sarıldılar. Enfal kurbanlarının "teröristlere yataklık ettiğini" "İran'ın casusları" olduğunu söylemeye başladılar. Sürgünleri, köylerin yerle bir edilmesini, Irak-İran savaşının zorunlu kıldığı güvenlik amaçlı bir operasyon olarak lanse ettiler..

Oysa daha önceki bölümlerde de anlattığımız gibi, Enfal Operasyonları için, Kürdistan'da bulunan 3 ordu Irak-İran savaşı cephesinden çekildi. Güney Irak'da "bataklıkları kurutmakla" meşgul (yani Dicle ve Fırat nehirlerinin birleşerek oluşturdukları bataklıklarda yaşayan Şii Arapları temizlemekle görevli) bir ordu da Kürdistan'a getirildi. Ve birleştirilen 4 ordu, öteki sivil ve askeri kurumların yardımıyla planlı ve programlı bir biçimde Enfal operasyonlarını gerçekleştirdi.

Dört dörtlük bir jenosid olan Enfallerle neyin amaçlandığını en iyi biçimde, BAAS üst düzey yöneticilerinden biri dile getiriyor. Enfallerle ilgili çok değerli çalışmalar yapan ve şu anda Kürdistan Bölgesi Hükümeti'nde, hükümet sınırları dışında kalan Kürt bölgelerinden sorumlu bakan olarak görev yapan Dr. Mehemmed İhsan, bir roportajında, sözkonusu üst düzey BAAS yöneticisinin kendisine, "Saddam'ın en büyük hatası tüm Kürtleri yoketmemesidir" dediğini aktarıyor.

BAAS'çıların soykırımı inkar ve gizlemek amacıyla dile getirdikleri gerekçeler bize yabancı değil, değil mi?

Ermeni soykırımını inkar etmek ve haklı göstermek isteyen Türk ırkçı ve şovenleri de, jenosidi savaş esnasında alınan güvenlik önlemlerine bağlamıyorlar mı?

Türk sömürgecileri de, son kirli savaş sürecinde binlerce köyün yerle bir edilmesini, milyonlarca insanın sürgüne gönderilmesini, "teröristlere yardım ve yataklık" ya da "güvenlik" nedenine bağlıyorlar.

Ecevit vefat etti...

Uzun süredir yoğun bakımda bulunan 81 yaşındaki Eski Başbakanlardan Bülent Ecevit, tedavi gördüğü Gülhane Askeri Tıp Akademisi Hastanesi'nde vefat etti

Ecevit, 47 yıl Türkiye siyasetinde aktif olarak yer aldı

Milletvekilliği, bakanlık ve başbakanlık,CHP ve DSP'de genel başkanlık görevlerinde de bulunan Ecevit Türk siyasetini derinden etkileyen politikacılardan biri oldu.

Ecevit 18 Mayıs 2006 tarihinde Sayıştay üyelerine yönelik olarak yapılan silahlı saldırı sonucu vefat eden yargıç Mustafa Yücel Özbilgin'in cenaze töreninde rahatsızlanarak GATA'ya kaldırılmış, dört saat süren bir ameliyat geçirmişti.

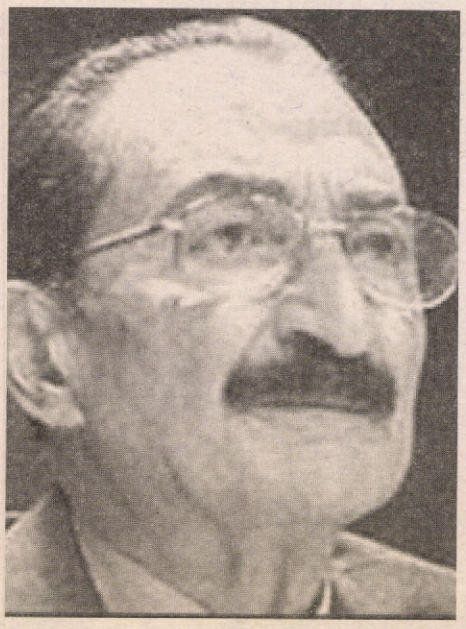

Ecevit'in ölümüyle ilgili GATA'dan yapılan açıklamada, 'Sayın Bülent Ecevit'in stabil seyreden solunum ve dolaşım fonksiyonları son bir haftadır giderek bozulmuş ve uygulanan tedavilere yanıt alınamamıştır. Sayın Bülent Ecevit, 5 Kasım 2006 günü saat 22.40'da dolaşım ve solunum yetmezliği sonucu vefat etmiştir" denildi. 28 Mayıs 1925'e İstanbul'da doğan Bülent Ecevit, gazetecilik ve edebiyatla da ilgilenendi.

Geçen yıl bir açıklama yaparak Kürt kökenli olduğunu söyleyen Ecevit Kürt sorunu karşısında resmi devlet politikalarının, red, inkar ve imha siyasetinin en katı savunucularındandı.

KOMKAR çalışmalarını değerlendirdi

KOMKAR Genel Yönetim Kurulu yeni binasında bir araya gelerek çalışmalarını değerlendirdi

KOMKAR Genel Yönetim kurulu 28 Ekim Cumartesi günü tam kadro ve yoğun bir gündemle Wuppertal'daki yeni bürosunda toplantısını gerçekleştirdi.

Söz konusu toplantıya, Genel Yönetim Kurulu Üyeleri yanı sıra, Onur Kurulu ve Denetleme Kurulu üyeleri de toplantıda hazır bulundular.

Toplantıda son üç aylık çalışma ve mali raporları değerlendirildi. Yapılan ortak değerlendirmede, Köln'deki eski bürodan, Wuppertal'e taşınmasının olumluluğu kurul üyeleri tarafından değerlendirilirken, emeği geçen tüm üye ve sempatizanlara, emeklerinden dolayı bir kez daha teşekkür edildi.

Söz konusu toplantıda, çalışma raporunun değerlendirilmesinden sonra, mali rapor okundu. Sunulan mali raporda, geçmişte yaşanan mali sorunlarda da olumlu gelişmeler kaydedildiği; bunda en büyük katkının KOMKAR üyelerinin ve dostlarının bu sürece sahip çıkmalarının önemli bir etkisi olduğunun altı çizildi. ''Üye ve dostlarından maddi ve manevi desteklerinin bundan böyle de devam etmesinin önümüzdeki süreçte yapılacak çalışmaları daha verimli kılacaktır'' denildi.

Toplantıda GYK ve OK üyelerinin KOMKAR'ın önümüzdeki dönem çalışmalarında daha büyük çıkışlar yaparak, Kürtlerin yurtdışında yarattığı saygınlığı daha da pekiştireceğini belirttiler. Toplantıda ayrıca, 2007 Newroz kutlamaları, yeni büronun açılış kokteyli, Merkezbirim ilişkilerinin daha da yoğunlaştırılması, 2007 takvimi, Euro-KOM'un resmileştirilmesi, Dem Kurd'un aktif hale getirilmesi konuları gündeme alındı ve bunlar için yapılacak çalışmaların programı oluşturuldu.

AIHM, keyfi baskını mahkûm etti

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), 1999 yılında İnsan Hakları ve Mazlumlar için Dayanışma Derneği (Mazlum-Der) Genel Merkezi'ne, şubelerine ve yöneticilerine yönelik yapılan baskın ve aramalar nedeniyle Türkiye'yi mahkûm etti. Mahkumiyet, 2 bin Avro manevi tazminat ve bin Avro masrafı içeriyor.

Mazlum-Der Genel Merkezi'nde düzenlenen basın toplantısında, İnsan Hakları Gündemi Derneği Başkanı ve aynı zamanda AİHM'e başvurucu Taner Kılıç yaşanan süreci şöyle aktardı:

"Türkiye'de insan hakları savunucularına yönelik baskıların önemli örneklerinden biri olarak bu işlem, Haziran 1999'da Mazlum-Der hakkında kapatma talepli başlatılan ceza soruşturması kapsamında, DGM Savcısı Nuh MeteYüksel tarafından yürütülmüştür. Genel merkez ve şube ofislerinin yanı sıra, yöneticilerin ve üyelerin evleri işyerleri hukuka aykırı bir şekilde aranmıştır. Aynı şekilde, benim de aranan avukatlık büromdan bilgim dışında belgelerim alınmıştır. Konuyla ilgili tüm iç hukuk kanallarına yaptığım başvurular sonuçsuz kalınca AİHM'e başvurdum."

DGM'ler ve Askeri Mahkemeler AIHM'de

AİHM, bildiri yoluyla "halkı askerlikten soğuttuğu" gerekçesiyle Askeri Mahkeme tarafından mahkum edilen gazeteci Koray Düzgören'in ve "Biji PKK" sözlerinden hapse mahkum edilen HADEP'li Kavak'ın başvurularını 9 Kasım'da görüşecek.

(Strasbourg) - Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) önünde halkı askerlikten soğutacak nitelikte bildiri dağıttığı gerekçesiyle yargılandığı Askeri Mahkemesi tarafından mahkum edilen gazeteci Koray Düzgören'in yaptığı başvuruyu 9 Kasım'da gündemine alacak.

AİHM, aynı gün, partisinin Olağanüstü Kongresi sırasında "Biji PKK" ("Yaşasın PKK") dediği ve zafer işareti yaptığı gerekçesiyle hapis cezası verilen Halkın Demokrasi Partisi (HADEP) Bayrampaşa İlçe Başkanı Mehmet Cemal Kavak'ın yaptığı başvuruyu da ele alacak.

Askeri yargıdan Düzgören'e ceza Strasbourg'da

Londra'da yaşayan gazeteci Düzkoray, katıldığı sivil itaatsizlik eylemi çerçevesinde dağıttığı bildirilerden birini de savcılığa teslim etmiş, hakkında işlem yapılmasını istemişti.

Hakkında Askeri Savcılık'ça Haziran 1998'de dava açılan Düzgören iki ay hapse ve de para cezasına mahkum edilmişti.

Askeri mahkemedeki heyetin asker olan iki yargıç ve de bir subaydan oluştuğu için "bağımsız ve tarafsız bir mahkemece yargılanmadığını" savunan gazeteci, cezalandırılmış olmasının da Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin "ifade özgürlüğü hakkı"nı düzenleyen 10. maddesine aykırılık teşkil ettiğini ileri sürüyor.

Düzgören, "mahkemeye etkin başvuru hakkı"nın da kısıtlandığını, bu yönüyle de Sözleşmenin 13. maddenin ihlal edildiğini bildirdi.

HADEP'li Kavak'ın başvurusu AİHM'de

AİHM, HADEP Bayrampaşa İlçe Başkanı Mehmet Cemal Kavak'ın yaptığı başvuruyu da ele alacak.

Aralık 1997'de gerçekleşen olağanüstü kongre sırasındaki sözleri nedeniyle Kavak, 19 Ekim 1999 tarihinde İstanbul DGM'ce "PKK'ya yardım ve yataklık" iddiasıyla 3 yıl 9 ay hapse mahkum edilmişti.

Kavak, adil yargılanmadığını, inanç ve vicdan özgürlüğü ile ifade özgürlüğü haklarının kısıtlandığını savunuyor.

www.arsiv.org

"selden zarar gören iller afet bölgesi kapsamına alınsın"

HAK-PAR

Hak ve Özgürlükler Partisi (HAK-PAR) Genel Merkezi, Kürt illerinde yaşanan sel felaketi ile ilgili olarak yaptığı basın açıklamasında, "Türkiye'yi yönetenlerin 80 yıllık yönetim anlayışı bu sel taşkınlarında insanlarımızın yaşamlarını yitirmesinin başlıca sorumlusudur" belirlemesi yapıldı.

"Kamuoyuna" başlığıyla, 03.11.2006 tarihinde yapılan açıklamada şöyle denildi;

"Son iki günde yaşanan yoğun yağışlarda yaşanan sel taşkınları sonucu bir çok vatandaşımız mağdur duruma düşmüş ve bazı vatandaşlarımızda yaşamını yitirmiştir.

Bu felakette özellikle Diyarbakır, Batman ve Şırnak'ta felaketin sonuçları çok ağır olmuştur.

Türkiye'yi yönetenlerin 80 yıllık yönetim anlayışı bu sel taşkınlarında insanlarımızın yaşamlarını yitirmesinin başlıca sorumlusudur.

Bu felakette yaşamını yitiren insanlarımıza rahmet, ailelerine başsağlığı diliyoruz. Ayrıca sel felaketinde büyük maddi kayıplara uğrayan insanlarımıza geçmiş olsun.

Yetkili yetkisiz herkesi insanlarımızın bu acısını dindirmek için çaba sarf etmeye çağırıyoruz. Bir an önce selden etkilenen İl ve İlçeler "afet bölgesi" ilan edilmeli ve yaralar sarılmaya çalışılmalıdır."

Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir;

DTP Eşbaşkanı Aysel Tuğluk, Diyarbakır İl Başkanı Hilmi Aydoğdu, Büyükşehir Belediye Başkanı Osman

Baydemir ve Yenişehir Belediye Başkanı Fırat Anlı`nın da aralarında bulunduğu 50 kişilik DTP heyeti Çınar`da incelemelerde bulundu. Çınar Kaymakamı Hasan Tanrısever`le görüşen heyet daha sonra, sel mağdurlarını ziyaret etti. İncelemeleri hakkında basın mensuplarına açıklama yapan DTP Eş başkanı Aysel Tuğluk, yaşananların çok üzücü olduğunu belirterek, yaraların sarılması için hükümete büyük görev düştüğünü söyledi.

`İller Bankası bir kaç ay kesinti yapmasın`

Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir, felaketin ilk gününden itibaren ciddi bir hazırlık içinde olduklarını söyledi. İtfaiye ve DİSKİ ekiplerinin Çınar`da arama botları ile vatandaşları kurtardığını belirten Baydemir, "Eğer bu ulaşım olmasaydı kaybımız daha fazla olacaktı" dedi. Baydemir, doğal bir afet olan seli önleme imkânlarının olmadığını ancak, alınacak önlemlerle zararların daha aza indirilebileceğini söyledi. Bölgenin `Afet bölgesi` kapsamına alınması yönündeki talebi yineleyen Baydemir, "Her ay belediyelere ayrılan kaynaklar İller Bankası`nın kesintisine uğruyor. İller Bankası doğal afetten dolayı bir kaç aylığına yerel yönetimlerden, il özel idarelerinden bu kesintiyi yapmayabilir" diye konuştu.

Öte yandan Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi bölgede afetten etkilenen yurttaşlara günde iki öğün sıcak aş dağıtımına başladı. Öğrencilere de kırtasiye yardımında bulunuldu.

DİSİAD' Alt yapı yatırımları geçiktirilmemeli

Diyarbakır Sanayi ve İşadamları Derneği (DİSİAD), sel felaketinin yaşandığı bölgenin hükümet tarafından afet bölgesi kapsamına alınmasını isteyerek, her türlü yardım işleminin de bu prosedüre göre işlemesini istedi.

DİSİAD Başkanı Raif Türk, 04.11.2006 tarihinde yaptığı basın toplantısında, bölgede yaşanan sel felaketiyle ilgili işadamlarının isteklerini açıkladı. DİSİAD Başkanı Türk, bakanların sel sonrası bölgeye gelerek felaketzedelerin durumuyla ilgilendiğini belirterek, "Ama bunlar yeterli değildir. Bölgede yaşananların bir afet olduğu kabul edilmeli ve her türlü yardım işlemi de bu prosedüre göre yapılmalıdır." Dedi.

Türk; "benzeri felaketlerin yaşanmaması veya asgariye indirilmesi için, imar planları sıkı bir şekilde uygulanmalı, gelişigüzel yapılaşmalara izin verilmemelidir. Bodrum katlarının mesken olarak kullanılmasına izin verilmemelidir. Altyapı yatırımları asla geciktirilmemeli, ihmal edilmemeli yapı denetimine özel bir önem verilmelidir. Mimar Mühendis Odaları'na bu konuda verilen görev ve sorumluluklar gözden geçirilerek daha etkili hale getirilmeli ve aynı zamanda sıkı biçimde denetlenmelidir" şeklinde konuştu

Duyarsızlık isyan ettirdi

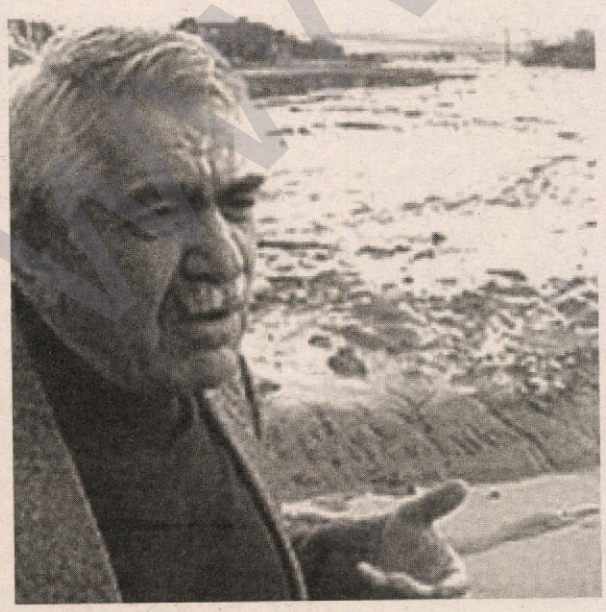

Diyarbakır'ın Çınar İlçesi'nde bir grup vatandaş karayolunu trafiğe kapatarak yetkililere isyan etti.

Sel nedeniyle birçok evin kullanılamaz hale geldiği Diyarbakır'ın Çınar İlçesi Cumhuriyet Mahallesi yakınlarında bulunan karayolu, bir grup vatandaş tarafından trafiğe kapatıldı. Yaşadıkları sıkıntıların Başbakan'a iletilmediğini ileri süren vatandaşlar, alkışlar eşliğinde tepkilerini dile getirdi. Kalabalık, polis tarafından ikna edilerek Diyarbakır-Mardin Karayolu tekrar ulaşıma açıldı.

Hatanın geçmiş idarecilerde olduğunu söyleyen ve yol açmaları için vatandaşı uyaran Çınar Belediye Başkanı Vecdi Arzu hatası olması halinde görevinden istifa edeceğini belirterek, "Devlet Su İşleri (DSİ), Karayolları ve belediye arasında işbirliği yok. Bundan sonra üzücü olaylar olmasın. Bu olayda benim hatam varsa yönetimden gitmem lazım. Her zaman vatandaşlarımıza yardımcı olmaya çalıştık. Benim suçum varsa vatandaşlarım beni burada taşlasınlar" dedi.

Polis linççileri seyretti

Düğün konvoyundaki bir minibüsün camına PKK bayrağı asıldığı iddiası üzerine, 30 kişilik bir grubun başlattığı linç girişimi güçlükle önlendi.

Erzurum Cumhuriyet Caddesi'nde tur atan düğün konvoyunu durduran ülkücü grup, PKK bayrağı asıldığı iddia edilen minibüsün etrafını sardı. Saldırgan grup, minibüsün içindekilere vurmaya başlayınca, şoför gaza basarak kaçtı. Linç girişiminden sonra olaylar yine yatışmadı. Cumhuriyet Caddesi'ni uzun süre trafiğe kapatan yaklaşık 60 kişilik grup, Ülkü Ocakları'ndan getirilen dev Türk bayrağıyla yürüyüş yaptı. 06, Nov 2006 tarihinde meydana gelen olayda, Polis, linç girişiminde bulunanları gözaltına almadı.

www.dema.org

DTP'nin İstanbul toplantısına polis baskını

DTP'nin İstanbul'da düzenlediği bölge toplantısı İstanbul polisi tarafından basıldı. Toplantıya katılan yaklaşık 200 kişinin kimlik ve üst araması yapıldığı, 4 kişinin gözaltına alındığı baskın nedeniyle basın açıklaması yapan DTP, sert tepki göstererek, bu tür uygulamaların barışa hizmet etmeyeceği uyarısında bulundu.

DTP'nin İstanbul'da Bağcılar İlçe Örgütü binasında, 04.11.2006 tarihinde düzenlediği, DTP 1. Halk Danışma Toplantısı, İstanbul Emniyet Müdürlüğü TEM Şubesi polisleri tarafından basıldı. Bina önüne çevik kuvvet ekipleri de getirilirken, baskının gerekçesi olarak "PKK yöneticileri toplantı yapıyor" iddiası ortaya atıldı. İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi kararı ile baskın gerçekleştiren Terörle Mücadele Şubesi polisleri, binada üst araması yaptı. Yoğun önlemlerin alındığı bina içerisinde yaklaşık 200 kişinin bulunduğu tahmin ediliyor.

Konuyla ilgili DTP Genel Merkezi'nden yapılan açıklamada, DTP il örgütleri ile bazı belediye başkanları, sivil toplum örgütlerinin temsilcileri ve parti delegelerinin katıldığı bölge toplantısında örgütsel sorunların tartışıldığı belirtildi. Toplantının polis tarafından basıldığını ve katılımcıların hukuksuz bir şekilde saatlerdir ilçe binasında bekletilerek mağdur edildiğine dikkat çekildi.

"Baskın barışa hişzmet etmez"

Baskını kınayan ve binadaki insanların serbest bırakılmasını talep eden DTP'nin açıklamasında şöyle denildi: "Anayasal bir kuruluş olan partimizin ve çalışmalarımızın hiçbir hukuki geçerliliği olmaksızın bu şekilde baskı altına alınmasını ve faaliyetlerimizin engellenmiş olmasını şiddetle kınıyoruz. Demokratik ve hukuki hakların her fırsatta polis baskısıyla rafa kaldırılıyor olmasının, demokratik hukuk devletiyle bağdaşır hiçbir yanı yoktur. Bu hukuksuz ve keyfi uygulama aciliyetle sona erdirilmelidir. İçinde bulunduğumuz süreci kalıcı bir barışa dönüştürmek için yoğun bir çaba ve hassasiyetle hareket eden Partimize dönük bu yaklaşımların barışçıl ve demokratik çözüme katkı sunmayacağı açıktır. Demokratik hak ve özgürlüklerimize her koşulda sahip çıkacağımızı belirtirken, demokratik kamuoyunu duyarlı olmaya çağırıyoruz?

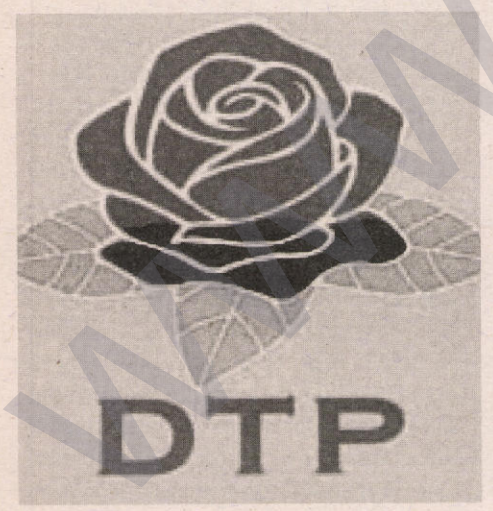

Gözaltına alınan DTP'lilerin isimleri şöyle:

"DTP Merkez Yürütme Kurulu (MYK) Üyesi Sebahat Tuncer, DTP Gençlik Meclisi Üyesi Mukaddes Çağlar, DTP üyeleri Kemal Aktas ve Nurettin Eren."

Düzeltme: 176. sayımızda 24. sayfada "DTP ve HAK-PAR'dan bayram ziyaretleri" başlıklı haberimizde Demokratik Toplum Partisi (DTP)'nin amblami yerine, yanlışlıkla farklı bir amblem kullanılmıştır. Düzeltir özür dileriz.
Dema Nû

Şükrü Kaya ve Kürtler

Ali Haydar KOÇ
alihaydar-koc@arcor.de

Kürdistan'da, Türkiye'de ve Uluslararası alanda tarih araştırmaları üzerinde bilimsel çalışmalar yürüten tarihçilerin, Osmanlı devletinin son dönemi ile Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşunda rol oynayan şahsiyetlerin birbirleriyle olan siyasal bağlarından ve Kürdistan'a yönelik uygulamalarından (tehcir, asimilasyon, fiziki yok etme) çeşitli siyasal kaygı ve çıkarlar nedeniyle derinliğine inceleme yapmamaları, Kürt tarihinde önemli oranda boşluklar yaratmış/yaratmaktadır.

1916-1917 arasında Kürdistan'daki tehcirin gerçekleşmesinde birinci dereceden rol oynayanların, aynı görevlerini kesintisiz bir şekilde cumhuriyet devrinde de en üst düzeyde görevler alarak sürdürdükleri biliniyor. Bütün bu kadroların birinci dünya savaşı esnasında Ermeni soykırımından dolayı aranan şahsiyetler olduğu konusu da, alan ile ilgilenen tarihçiler tarafından haklı olarak işlenmektedir. Ama aynı kadroların Kürt tehcirini, Kürtlerin fiziki ölümlerine nasıl sebebiyet verdiklerini, Kürtlere yapılan haksızlıklardan dolayı neden işledikleri suçlardan dolayı aranmadıklarına dair vs. gibi sorular üzerinde pek durulmamaktadır. Genel olarak ortaya çıkan bu tavır, cumhuriyet devri ve günümüzde de fazla değişiklikler göstermeyerek, sürdürülmektedir.

Genellikle birinci dünya savaşında Ermeni ve Kürt tehcirinde birinci derecede rol oynayan kadrolar, modern Türkiye'nin kurucuları olarak işlenerek, kamuoyuna sunulmaktadırlar. Türkiye cumhuriyetinin hemen hemen bütün ilk kurucu kadroları Kürt tehcirinde rol oynayanlardan oluşuyordu. Sadece bir örnek verecek olursam; Kürt ve Ermeni tehcirinde Bitlis, Van, Erzurum, Diyarbakır bölgelerinde önemli roller oynayan Abdulhalik Renda cumhuriyet devrinde yaptığı bir çok görevin yanında, Maliye, Eğitim ve Savunma Bakanlıkları görevlerine getirilmişti, yine 1915-1917'de Kürt ve Ermeni tehcirinde öldürülenlerin gömülmesinden sorumlu sağlık genel müfettişi Dr. Tevfik Rüştü Aras 1925-1938 arasında Kürtlerin Türkleştirilmesinde önemli görevler yapmış ve ikinci dünya savaşı sırasında dışişleri bakanlığına kadar yükselmiş idi. Bu günkü yazımda 1916'da Kürt tehcirinin gerçekleşmesinde birinci dereceden rol oynayan ve daha sonları cumhuriyet devrinde de Kürtlerin tehcir ve fiziki öldürmelerle yok edilmesinde baş rol oynayanlardan biri olan Şükrü Kaya hakkında bazı kısa bilgiler vermeye çalışacağım.

1915 yılında Ermenilerin yok edilmesi gerektiği biçiminde açıklamalarda bulunan Şükrü Kaya, Almanya'nın Halep Konsolosu Rössler'e „Ne istediğimizi anlamamış gözüküyorsunuz, biz Ermenisiz bir Ermenistan istiyoruz" demekte idi. 1916'dan itibaren İskan-ı Aşair ve Muhacirin Umum Müdürü ve aynı zamanda Sevkiyat Reis-i Umumusi olan Şükrü Kaya, İttihat ve Terakki cemiyetinin merkez üyesi ve istihbarat örgütü Teşkilat-ı Mahsusa'nın da önde gelen siyasal kadrolarından biri idi. Şükrü Kaya'nın Mart 1916'da Aşair-i Muhacirin Müdüriyeti Umumiyesi'ne getirilmesiyle, Mayıs 1916'da Kürtlerin tehcire tabi tutulması sürecinin birbirine denk gelmiş olması tesadüfi değildir. Zekerya Sertel anılarında Şükrü Kaya'dan şöyle bahsetmektedir; "Muhacirin Umum Müdürü Şükrü Kaya idi. Paris'teki öğrenimini tamamlamış ve yurda yeni dönmüştü. Zeki ve bilgili bir gençti. İşin başına onu getirmişlerdi. Ben de Aşair Şubesi Müdürlüğüne atandım. Şükrü Kaya, bana aşiretler hakkında önce bilimsel bir araştırma yapmak gerektiğini söyledi. Memlekette aşiretlerin sayısı neydi? Bunlar nerelerde ve nasıl yaşıyorlardı? Adetleri, gelenekleri nelerdi? Vb. Önce bunları bilmek ve ona göre (tehcir işine) işe girişmek gerekti..." Z.Sertel'in bu açıklamaları ile Dahiliye Nazırı Talat Paşa'nın 9 Nisan 1916'da Kürtlerin tehcir edilmeden önce haklarında detaylı tahkikatların yapılmasıyla ilgili valiliklere ve mutasarrıflıklara çektiği telgraflardaki bilgiler birbirlerini tamamlamaktadırlar. Bu örnekler aynı zamanda Kürt tehcirinin koordineli çalışmalar sonucunda yapıldığını da ortaya koymaktadırlar.

Cumhuriyet devrinde Lozan antlaşmasının hazırlanması komisyonunda yer alan Şükrü Kaya, 1923'ten itibaren milletvekili olarak Tarım ve dışişleri bakanlığı, CHP genel sekreterliği gibi görevlerde de bulunmuştu. Kürt meselesinin hal edilmesi konusunda uzman olan Kaya, güçlü bazı iddialara göre Kürtleri tıpkı 1916'daki tehcir yasasıyla yeniden anavatanlarından göçertmek için, 11 Aralık 1924'te içişleri bakanlığına bağlı olarak "İskân Müdüriyeti Umumiyesi" dairesini Atatürk'ün talimatlarıyla kurduğunu, bu daire üzerinden Kürt aşiretleri hakkında geniş araştırmaların yapılmasıyla birlikte, fiziki yok etme eylemlerinin planlandığına dair bilgiler de mevcuttur.

Şükrü Kaya, 1927-1938 (Atatürk'ün ölümüne kadar) süresiz olarak bütün hükümet kabinelerinde içişleri bakanı olarak görev yapmış ve Kürtler hakkındaki bütün kararlarda en üst düzeylerde, etkileyici roller oynamıştır. Kürt isyanlarının hangi öldürücü yöntemlerle bastırılması gerektiğine dair düşüncelerin mimarlarından sayılan Ş.Kaya, aynı zamanda Kürt kültürünün, geleneklerinin ve dilinin ancak tehcir uygulamalarıyla yok edileceğini öne çıkaran Türk ırkçılarından birisidir. 1925-1938 arasında Kürdistan'da gerçekleştirilen iskan ve asimilasyon kanunlarının ve uygulamalarının hemen hemen tümü Şükrü Kaya imzası taşımaktadır. 1938'de Kürt isyanlarının bastırılması ve Atatürk'ün ölümünden sonra Şükrü Kaya isminin birden Türk siyasi tarihinde kaybolması, bir soykırım suçlusunun sessizce korunmaya alınması anlamını taşımaktadır. Aynı siyasal yöntem günümüzde Türkiye'de hala düzenli bir şekilde uygulanmaktadır.

Sonuç olarak, gerek Osmanlı devletinin son döneminde ve gerekse Cumhuriyet devrinin ilk yıllarından Kürt toplumunun katledilmesinde, tehcir ve iskan yasalarıyla yurdundan göçertilmesinde Şükrü Kaya'nın çok önemli bir payı vardır. Bir çok tarihçi sadece onun Ermeni soykırımında oynadığı rolden bahsetmektedir, oysa Şükrü Kaya Kürt ulusuna karşı 1916-1938 yılları arasında süresiz bir şekilde- fiziki öldürülmeler dahil, çok büyük insani olmayan suçlar işlemiştir.Çoğu tarihçi tarafından Şükrü Kaya'nın Kürtlere yönelik işlediği suçların pek gündeme getirilmemesi ve işlenmemesi, tarih biliminin tarafsızlığına gölge düşürmektedir.

DEMA NÛ

Rojnameya hefteyî ya sîyasî û çandî

Evin Turizm İnş. ve Yay. San. Tic. Ltd. Şti. Adına Sahibi ve Yazışleri Müdürü: **Hüseyin İZGİ**
Genel Yayın Yönetmeni: **Arif Sevinç**

Yönetim Yeri ve Yazışma Adresi: Kurtismailpaşa 5. Sk. Fırat 5 Apt. Kat: 1 No: 2 Ofis/Diyarbakır - Tel: 0 412 223 89 23
İstanbul Temsilciliği: Tarlabaşı Cad. No: 95 Kat: 1 Beyoğlu/İstanbul - Tel: 0 (212) 292 66 26
Hewlêr Temsilciliği: Tel: 0032 48 445 61 08
Yurtdışı Genel Temsilciliği: Necla Morsünbül, Postfach: 131831, 42045 Wuppertal / Almanya
Faks: 00-49-202-9743594 **E-mail: demanu.almanya@yahoo.de**
ISSN: 1303-3751 **Baskı:** Diyarbakır Olay Matbaası /Diyarbakır - Yayın türü: Ulusal süreli yayın

Fiyat/Buha:
D=1.50 Eur; B, A, I, GR, Y, F, Lux=1.70 Eur; CH=2.60 SFR; S=19.00 SKR; DK=14.00 DKR; N=16.00 NOK; GB=1.10 £

Kürtler, Kürtçe Linux ile tanışıyor

Linux Kürt illerine yönelik olarak Kürtçe program geliştirdi. Linux'un en gelişmiş dağıtımlarından biri olan ve kullanımı dünyada yayılmaya başlayan Ubuntu dağıtımı, şimdi Diyarbakır'da 19 Kasım tarihinde tanıtım resepsiyonu ile Kürt bilgisayar kullanıcılarına merhaba diyecek.

Diyarbakır Sur Belediyesi ile Kültür ve Dil Araştırma ve Geliştirme Derneği (Karger)'in ortak çalışması ile Kürtçeye kazandırılan Ubuntu'nun Kürtçeye kazandırılmasında birçok Kürt olmayan bilgisayarcıların da emeğinin olduğu belirtildi.

Diyarbakır'da kurulan ve amacı yerel dilleri yaşatmak olan Karger Derneği üyelerinin de bu çeviriye destek vermelerinin ardından çeviri kısa sürede başarı sağlamış.

Kendileri için önemli olanın Türkiye'nin Linux ile tanışması ve herkesin istediği dilde kullanabilmesi olduğunu belirten Karger üyeleri ise Türkiye'nin Linux kullanmamasını istiyor.

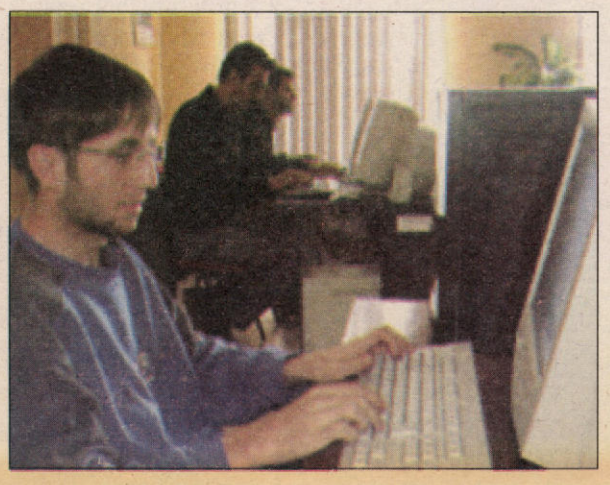

Kürt illerinde Windows'un korsan kullanımının yüzde 90'ların üzerinde olduğu belirtilirken, "Linux kullan Legal ol" adı altında başlatılan kampanya ile Linux, Windows kullanıcılarına göz dikmiş durumda.

Satranç her yaşta insanı bir araya getirdi

Diyarbakır Yenişehir Belediyesi 2. Gençlik Spor ve Kültür Şenliği kapsamında düzenlenen satranç müsabakaları, 7'den 70'e meraklılarını bir araya getirdi.

Kültür Sarayı Satranç Eğitim Merkezi'nde 02.11.2006 tarihinde başlayan müsabakalara özellikle çocuklar ve yaşlılar büyük ilgi gösterdi. 70 satranç meraklısının katıldığı müsabakalar, 15 yaş altı ve üstü olmak üzere iki ayrı kategoride yapıldı. Turnuvaya katılan İlahiyat Fakültesi Öğretim Görevlisi Cevat Ergin ise, eğitim için öteden beri çocukların bu tür etkinliklere yönlendirilmesini istediklerini belirterek, "Kahve kültüründen uzak kalmaları, eğitim ve oyun ihtiyaçlarının karşılanması için gerçekten güzel bir etkinlik. Yılda birkaç kez tekrarlanmasını istiyoruz" dedi.

Hayli heyecanlı oldukları gözlenen çocuklardan Zeynep Tofan, 6 yıldır satranç oynadığını, ilk kez resmi bir müsabakaya katıldığını söyleyerek, "Bu, bir zihin sporudur. Derslerimizin başarılı geçmesinde de etkili oluyor. Amacım, iyi bir satranç oyuncusu olmak. Belediyeye teşekkür ederim" derken, 2 yıldır satranç oynadığını söyleyen kardeşi Merve Tofan (10), bu tür etkinliklerin devam etmesini istedi. Yarışmada torunu yaşındaki bir gençle eşleşen memur emeklisi Reşat Alaağaç ise, beynine ve gücüne güvendiğini ifade ederek, "Cenabı Allah, kime nasip etmişse o kazansın" diye konuştu.

Müsabakalara ilişkin bir açıklama yapan Türkiye Satranç Federasyonu Diyarbakır temsilcisi İbrahim Tofan, müsabakaları puanlama sistemine göre yapacaklarını belirterek, "Her katılımcı 7 oyun oynayacak. Eleme usulü değil. Kaybeden, elenmiyor. Her oturumda iki oyun oynanacak. 7 maç sonra en yüksek puanları alanlar dereceye girecek" dedi.

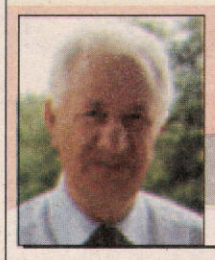

HAK-PAR 2. Kongresi

Yılmaz ÇAMLIBEL
ycamlibel@web.de

HAK-PAR 2. Kongresi, 12 Kasım pazar günü, Ankara'da toplanıyor. Kuruluşu için yoğun emek sarf ettiğim bu partinin, Kürt sorununu konjonktüre ve çağdaş normlara uygun şekilde çözme konusunda, ciddi bir seçenek olduğuna inanıyorum. Bu nedenle kongrede yapılacak konuşmaları, alınacak kararları ve seçilecek yöneticileri merak ve heyecanla bekliyorum.

Hepimizin bildiği gibi, yakın geçmişte halkımızı maceralara sürükleyen malum güçler, günümüzde de Kürt ulusal muhalefetini, teslimiyetçi bir politikanın içine çekmeye çalışıyorlar. Bu durumu gören sağduyulu Kürt aydın ve politikacıları, halkımızı bu tuzaktan korumak için, yoğun bir çaba içinde oldular. HAK-PAR, yıllarca süren tartışmaların ve yapılan çalışmaların sonucunda ortaya çıkan çözümün adresidir. HAK-PAR'a göre:

1- Kürt sorunu, ulusal bir sorundur. Bu nedenle ulusal bir program ve ulusal bir birlikle çözülür.

2- İçinde bulunulan yurt ve dünya koşulları gereği Kürt ulusal mücadelesi şiddet yöntemlerle değil, legal demokratik politikalarla çözülür.

3- Bu nedenle, ulusal hainler hariç, dindarından sosyalistine kadar tüm Kürtlerin ele ele tutuşacağı, legal bir partiye gereksinim vardır.

4- Parti, Kürt sorununu çözmeyi politikasını ana temeli yapmalı, Kürt ulusal çıkarını her türlü çıkarın önüne koymalıdır.

5- Parti, içinde barındırdığı, ideoloji, sınıf, cins, dil, din ve mezheplerin kendilerini ifade edeceği, çoğulcu, katılımcı, paylaşımcı bir yönetim anlayışını benimsemelidir.

6- Parti, Türklerle Kürtlerin hak eşitliğine dayalı ortak bir yönetim anlayışını savunmalıdır.

7- Parti, kendini Kürt kimliği içine hapsetmemeli, devletin ve toplumun demokratikleştirilmesi için, diğer toplumsal muhalefet gruplarıyla iş ve güç birliği içinde olmalıdır.

8- Parti, diğer parçalardaki Kürt ulusalcı güçleriyle sıcak ilişkiler içinde olmalıdır.

9- Parti, Kopenhag Kriterlerini eksiksiz yerine getirmek koşuluyla, Türkiye'nin AB'ye üye olması için çaba göstermelidir.

Siyasi Partiler Yasasına göre, Türkiye'de kurulan her parti, Atatürk ilke ve inkılaplarına göre çalışmak zorundadır. Yani Türkiye'de çok parti ama tek ideoloji vardır. Bu nedenle Atatürkçü Müslüman, Atatürkçü komünist, Atatürkçü liberal, Atatürkçü sosyal demokrat partiler türemiştir. Türk egemen çevreleri uzun süreden beridir, Atatürkçü bir Kürt partisi oluşturmaya çalışıyorlar.

Dış ve iç kamuoyunun bastırması nedeniyle, bu seçimde olmasa bile diğer seçimde, %10 barajı aşağıya çekilecek ve Atatürkçü Kürt partisinin meclise girmesi sağlanacaktır. Bu şekilde Kürt ulusal muhalefeti ehlileştirilip Türkiye'deki bozuk düzenin emrine sokulacaktır.

HAK-PAR, bu oyunu bozmak için kurulmuş bir partidir. HAK-PAR, kurulduğu 11 Şubat 2002 tarihinden itibaren, kendine temel yaptığı ilkeler doğrultusunda çalışmıştır. Ama bu konuda, kendisinden beklenen performansı gösterdiğini söylemek ne yazık ki mümkün değildir. Parti, kendini ve savunduğu ilkeleri kitlelere taşımakta başarılı olamamıştır.

Elbette ki bunun çeşitli nedenleri vardır. Aramızdaki büyük güç dengesizliği nedeniyle, Atatürkçü Kürt partisi oluşturan dış güçlerin önümüze koyduğu tuzakları aşmak için, gücümüz ve olanaklarımız ölçüsünde, zaaflarımızı gidermek ve daha iyi bir hale gelmek için daha çok çalışmak zorundayız.

Yapılacak kongre, bu konuları tartışmamız, eksikliklerimizi tespit etmemiz ve onları giderecek önlemleri almamız için önemli bir fırsattır. Aradan geçen 5 yıl içinde yapılan çalışmaların sonucunda edindiğimiz deneyimleri de göz önüne alarak, partimizi yeniden yapılandırmaya çalışmalıyız. Önümüze konulan engelleri aşmak ve daha çok güçlenmek için makro ve mikro bazda, uygulanabilir projeler hazırlamalıyız.

Almanya'da kurulan ve Alman devleti tarafından resmen tanınan, HAK-PAR'ı Destekleme Derneği, HAK-PAR'ın ilkeleri ve çalışmaları konusunda, göçmen Kürt ve Avrupa kamuoyuna bilgi aktarmaktadır. AB kurumlarıyla sürekli bir diyalog içindedir. HAK-PAR, yurt dışında önemli bir prestije sahip olan bir Kürt kurumu haline gelmiştir.

HAK-PAR'ın üzerine oturduğu ilkeler, Kürt sorununun çağdaş çözümünün anahtarıdır. Çünkü tespitlerimiz ve amaçlarımız, yurt ve dünya konjonktürüne uygundur. Bize düşen görev, bu amaçlar doğrultusunda daha atak olmamız ve daha kararlı davranmamızdır. HAK-PAR üyesi ve sempatizanı olan herkes üzerine düşen görevi mutlak yerine getirmelidir.

Yurt dışında yaşayan göçmenler olarak, toplanan 2. kongrenin de, bu konuda üzerine düşeni yapmasını bekliyoruz.